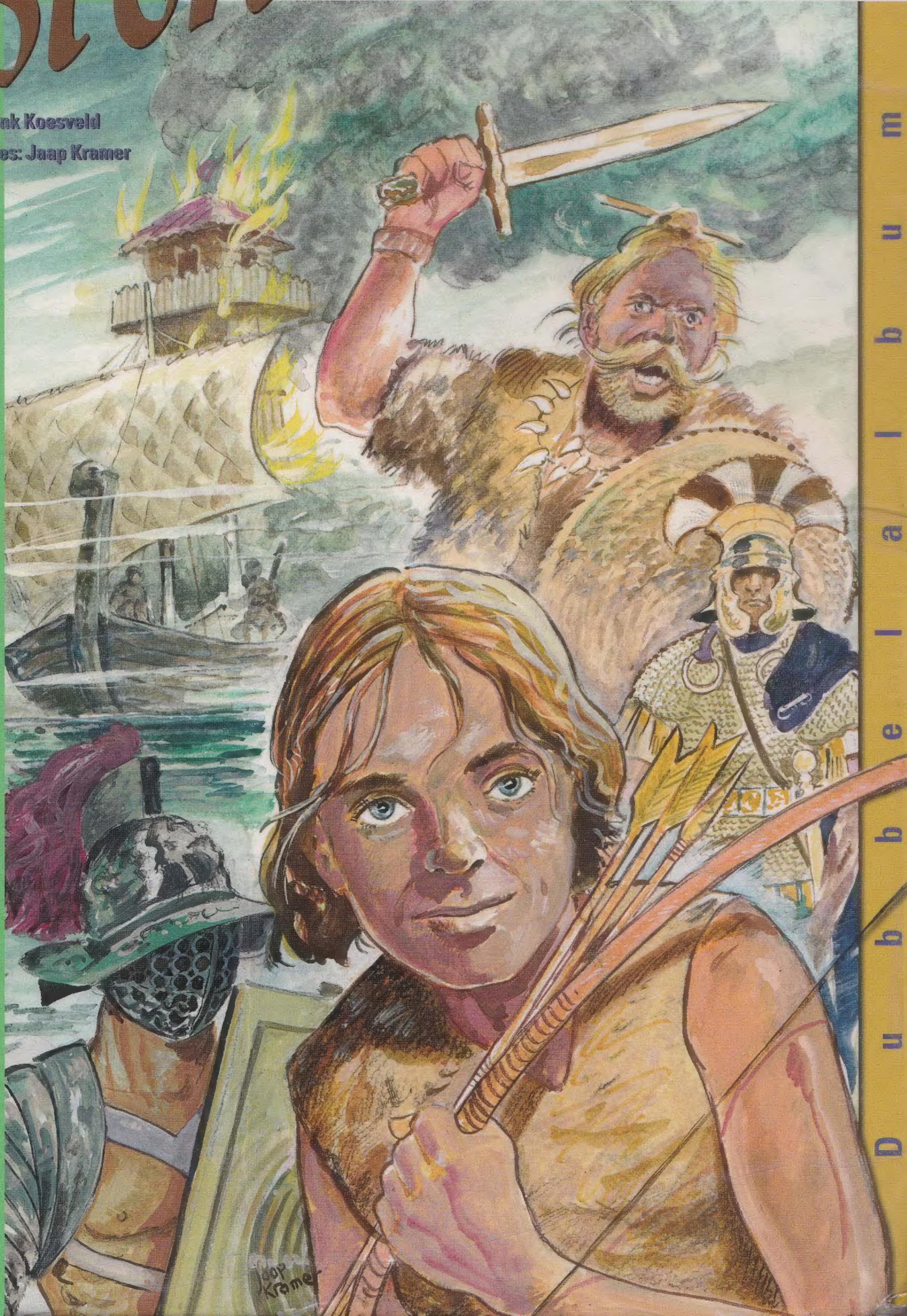
Bren en de Romeinen

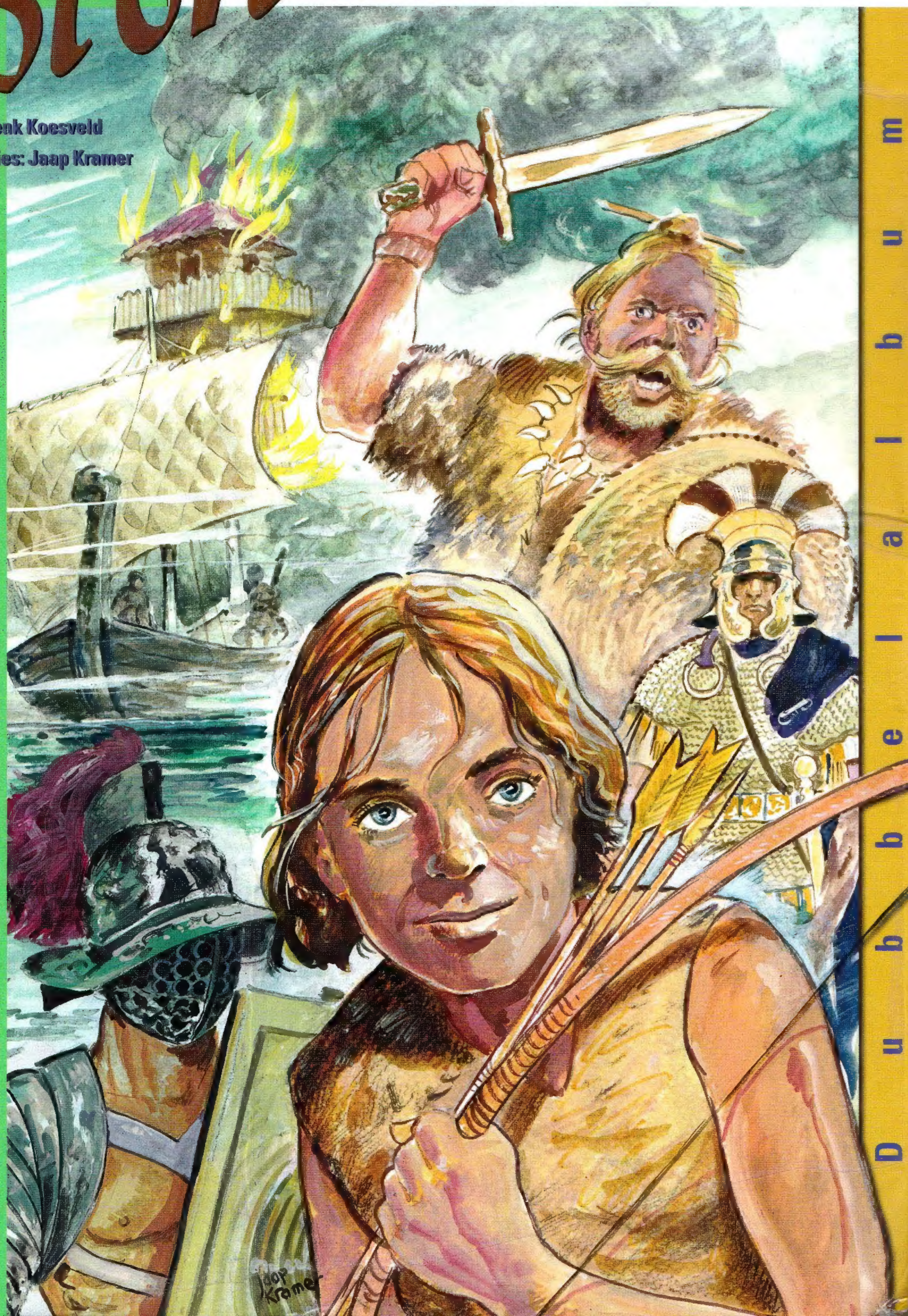
tekst: Henk Koesveld
illustraties: Jaap Kramer

Dubbelalbum

Bren en de Romeinen

tekst: Henk Koesveld
illustraties: Jaap Kramer

Dubbelalbum

Bren en de Romeinen

dubbelalbum

Bren en de Romeinen

dubbelalbum

tekst: Henk Koesveld
illustraties: Jaap Kramer

Bren en de Romeinen

dubbelalbum

- Bren en de verdwenen stam
- Bren op zoek naar Thorax

UITGEVERIJ
GROEN

CIP-GEGEVENS

Koesveld, Henk

Bren en de Romeinen : dubbelalbum / tekst: Henk Koesveld,
illustraties: Jaap Kramer. – Heerenveen : Groen. Ill.
Eerder verschenen in 60 afleveringen in familieblad Terdege.
ISBN 90-5829-355-6
NUR 364
Trefw.: striptekeningen

Ontwerp omslag: AlphaZet prepress, Waddinxveen
Illustraties: Jaap Kramer

Een uitgave in samenwerking met familieblad Terdege

CIP-GEGEVENS

Koesveld, Henk

Bren en de Romeinen : dubbelalbum / tekst: Henk Koesveld, illustraties: Jaap Kramer. – Heerenveen : Groen. Ill.
Eerder verschenen in 60 afleveringen in familieblad Terdege.
ISBN 90-5829-355-6
NUR 364
Trefw.: striptekeningen

Ontwerp omslag: AlphaZet prepress, Waddinxveen
Illustraties: Jaap Kramer

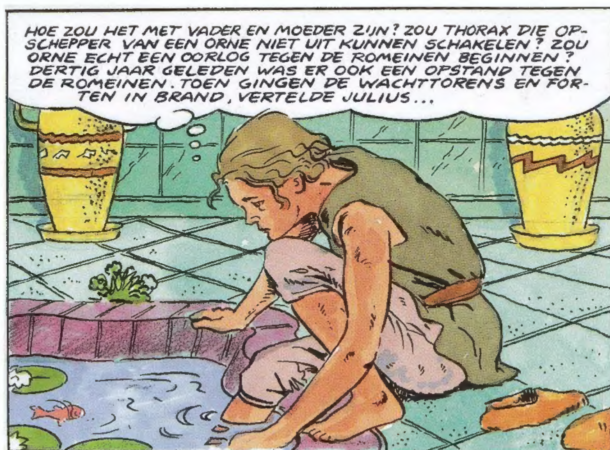
Een uitgave in samenwerking met familieblad Terdege

Voorwoord

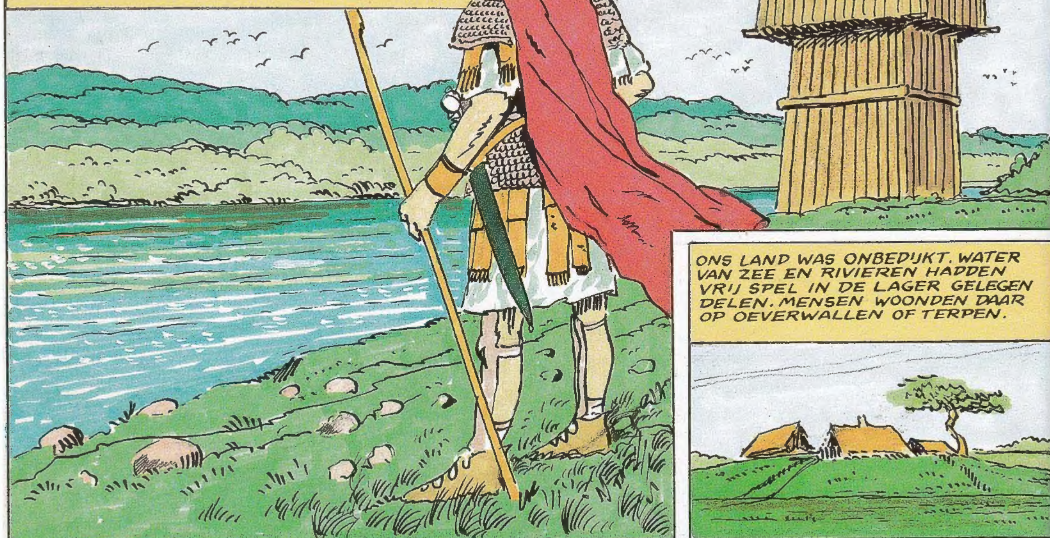
Verhalen uit de Romeinse tijd.

Ongeveer vier eeuwen lang zijn de Romeinen in 'Nederland' geweest. Waarschijnlijk zette in 12 voor Christus de eerste Romeinse legioensoldaat zijn voet op onze bodem. Erg plezierig zal hij het hier niet gevonden hebben, want die bodem was nogal nat! Zee en rivieren hadden vrij spel; dijken waren er niet.
De rivier de Rijn vormt de noordgrens van het enorme Romeinse Rijk.
Deze grens wordt beschermd door forten (castella's). Bren, onze Germaanse hoofdpersoon, woont ten noorden van die Rijn. In dit gebied leven Germaanse stammen die niet onderworpen zijn aan de Romeinen.
De Romeinen houden het gebied voorbij hun noordgrens wel in de gaten, maar bemoeien zich er weinig mee. Ze grijpen dan ook niet in als de kleine stam van Bren overvallen wordt door andere Germanen. Bren, die tijdens de overval niet thuis is, gaat proberen zijn stam te helpen. Maar dat is erg moeilijk. Als zelfs de oersterke stamgenoot Thorax niets kan beginnen...
De Romeinen willen Bren niet helpen, want ze gaan niet graag de Rijn over.
Bren vindt werk en leert leven als een Romein. Maar zijn stam vergeet hij nooit! Op een dag keren de kansen en kan hij zijn tot slaaf gemaakte familie misschien toch helpen.
Bren leeft in ongeveer het jaar 100 na Christus, de tijd dat het Romeinse Rijk zijn grootste omvang heeft bereikt. In de Romeinse stad Nijmegen kijkt Bren z'n ogen uit: het legerkamp, de grote huizen van de rijke kooplieden en vooral het amfitheater. Met een koopman vaart hij over de Maas naar Maastricht, ook een door de Romeinen gestichte stad. Mooie badhuizen, mooie villa's, maar ook een héél aardig meisje dat iets vreemds doet: ze tekent een vis in het zand. Een vis, het teken van Christus.
In de Romeinse tijd werden de christenen soms hevig vervolgd. Keizer Nero trad erg hard tegen hen op. In de tijd van dit verhaal waren de vervolgingen wat minder.
Op een dag steekt Bren de zee over naar Brittannica. Niet lang daarna vertrekt hij zelfs naar Rome, het centrum van de hele wereld. Rome is de stad van de catacomben *waar christenen in het geheim samenkomen en de stad met het* reusachtige amfitheater, het Colosseum.
Als Bren eens in het Colosseum zit, tussen de schreeuwende en joelende Romeinen, stapt een gladiator de arena binnen, die moet vechten tegen de man met de drietand. Een gevecht op leven en dood.
De gladiator heet Thorax, ooit de stamgenoot van Bren...

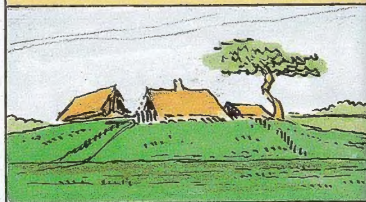
Bren en de verdwenen stam

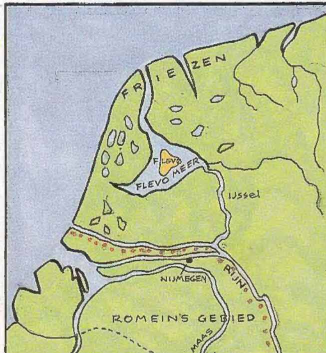
IN HET JAAR 100 NA CHRISTUS IS DE RIJN DE NOORDGRENS VAN HET ROMEINSE RIJK. IN ONS LAND LAG EEN KETEN VAN ZO'N 20 FORTEN. AAN DE OVERKANT VAN DE GRENSRIVIER LEEFDEN DE VRIJE GERMANEN. HET HUIDIGE NEDERLAND LAG IN DE PROVINCIE GERMANIA INFERIOR EN DE HOOFDSTAD VAN DEZE PROVINCIE WAS KEULEN. DE ROMEINEN DEDEN NATUURLIJK HUN BEST VOOR GOEDE VERHOUDINGEN MET DE GERMAANSE STAMHOOFDEN.

ONS LAND WAS ONBEDIJKT. WATER VAN ZEE EN RIVIEREN HADDEN VRIJ SPEL IN DE LAGER GELEGEN DELEN. MENSEN WOONDEN DAAR OP OEVERWALLEN OF TERPEN.

DE MAAS EN DE WAAL KWAMEN BIJEEN WAAR NU ONGEVEER ROTTERDAM LIGT EN VORMDEN DAAR EEN ENORME MONDING. DE ROMEINSE GESCHIEDSCHRIJVER TACITUS NOEMT HET EEN 'IMMENSUS OS', EEN GEWELDIG GROTE MONDING.

ERGENS IN HET NOORDEN, VER BIJ DE ROMEINSE WACHTTORENS VANDAAN, WOONT BREN, EEN GERMAANSE JONGEN.

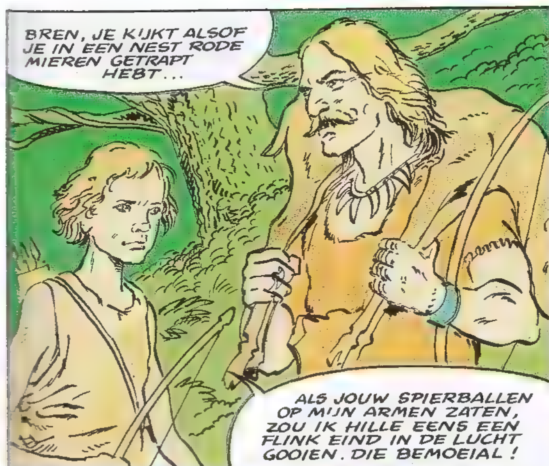

HUN VADER ERWO, HET STAMHOOFD, STAPT NAAR BUITEN.

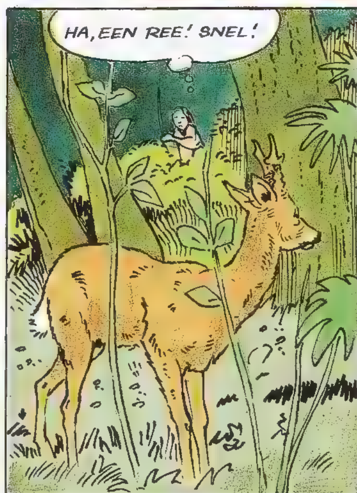

BREN, JE KIJKT ALSOF JE IN EEN NEST RODE MIEREN GETRAPT HEBT...
ALS JOUW SPIERBALLEN OP MIJN ARMEN ZATEN, ZOU IK HILLE EENS EEN FLINK EIND IN DE LUCHT GOOIEN. DIE BEMOEIAL!

HA, JIJ DENKT DAT SPIEREN HET WINNEN VAN EEN SCHERPE TONG? MIS JOCHIE! EN...

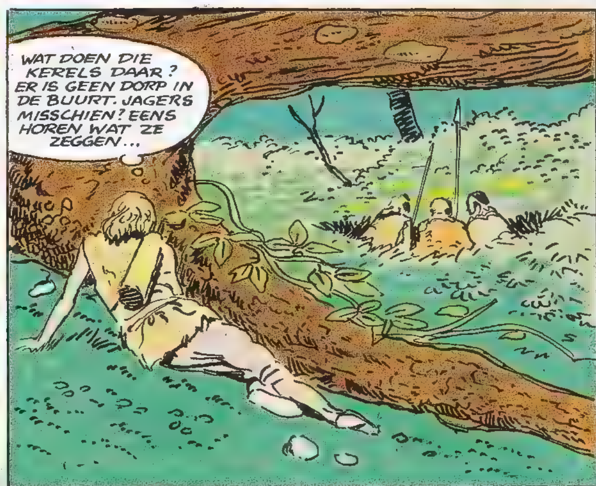

GOEDE JACHT!

UREN LATER...
NIKS TE ZIEN, NOG GEEN KONIJNEN-STAART...

HA, EEN REE! SNEL!

BAH, TE LAAT!
IK ZAL MET EEN STUK WILD THUISKOMEN! IK LAAT ME NIET UITLACHEN!

HIJ DWAALT STEEDS VERDER AF NAAR HET ZUIDEN.
RAAR, HOOR IK DAAR MEN-SEN PRATEN?

WAT DOEN DIE KERELS DAAR? ER IS GEEN DORP IN DE BUURT. JAGERS MISSCHIEN? EENS HOREN WAT ZE ZEGGEN...

VANNACHT GAAT HET DUS GEBEUREN. WIJ ZIJN VEEL STERKER EN HET IS MAAR EEN KLEINE STAM. DIT WORDT DE EERSTE STAP NAAR DE GROTE OVERWINNING!
JA, EN ALS WE NOG WAT STAMMEN OPGESLOKT HEBBEN, ZIJN DE ROMEINEN AAN DE BEURT.

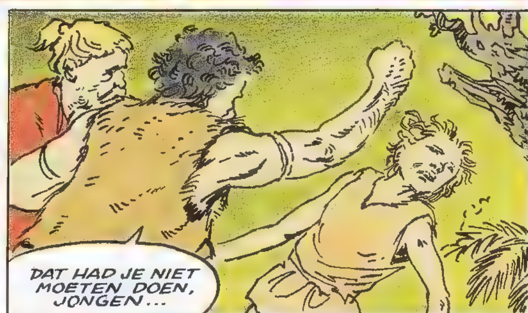

ZWIJG! IK, GROTE ORNE, BESLIS DAT! WE WERKEN STAP VOOR STAP HET PLAN AF EN HET WOORD ROMEINEN WIL IK NOG NIET HOREN, BEGREPEN?

ORNE! EEN STAMHOOFD MET HET HUMEUR VAN EEN WILD ZWIJN. EEN ONRUSTSTOKER.

O, NEE... NEE... HEEFT HIJ ME GEZIEN..?

PAK DIE SPION!

AUW...AU! JIJ MISBAKSEL! HIJ HEEFT ME GEBETEN!

DAT HAD JE NIET MOETEN DOEN, JONGEN...

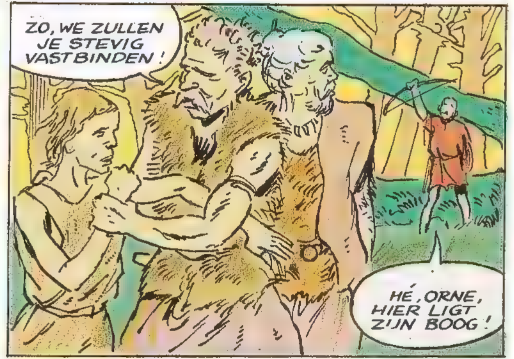

ZO, SNOTNEUS, BEETJE VER BIJ MAMA'S KOOKPOTJE VANDAAN? WAT LAG JE DAAR TE LOEREN? ONS AFLUISTEREN, HÉ?
NEE, NIET... IK BEN OP JACHT EN HOORDE STEMMEN, IK BESLOOP JULLIE... MAAR IK HEB NIKS VERSTAAN!

WIE BEN JIJ?
IK HEET BREN EN MIJN VADER IS ERWO. HOOFD VAN EEN KLEINE STAM IN HET

AHA! DAT TREF JE NIET BEST, AL ZEG IK HET ZELF... HAHA...

KERELS, WE HEBBEN GEEN TIJD TE VERLIEZEN. WAT DOEN WE MET DEZE KNAAP?

AAN DIE BOOM...
JA, DAT IS EEN PRACHTIGE PLEK!

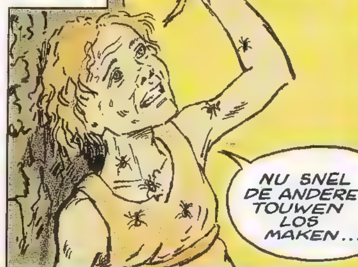

ZO, WE ZULLEN JE STEVIG VASTBINDEN!
HÉ, ORNE, HIER LIGT ZIJN BOOG!

ZO KNAAP, JE BENT NIET ALLEEN, ZIE JE WEL? KLEINE KRIEBELVRIENDJES HOUDEN JE GEZELSCHAP. KUN JE TEGEN KIETELEN?
HÉ! MIEREN!

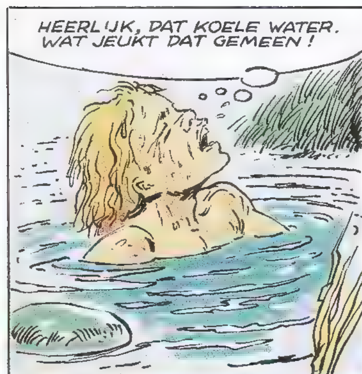

IK MOET ZO STIL MOGELIJK STAAN. DAN VERGETEN ZE MIJ MISSCHIEN. IK MOET WEL LOS ZIEN TE KOMEN...

DE SCHORS IS HEEL RUW. ALS IK ER NU LANGS GA SCHUREN.

EEN HELE TIJD LATER...
IK KAN NIET MEER! ZOU HET TOUW AL BIJNA DOOR ZIJN?..
...IK WORD GEK VAN DIE MIEREN!

JA, HET IS GELUKT!!
NU SNEL DE ANDERE TOUWEN LOS MAKEN...

JA VRIJ! NU VLUG NAAR HET WATER! DIE MIEREN ETEN ME OP!

HEERLIJK, DAT KOELE WATER. WAT JEUKT DAT GEMEEN!

IK HEB ORNE WEL DOOR. HIJ IS VAN PLAN ONZE STAM TE OVERVALLEN. ALS DAT LUKT, KOMT HIJ ME MORGEN OPHALEN. ELKE SLAAF BRENGT IMMERS GELD OP. IK MOET ALS EEN HAAS NAAR HET DORP!

BAH, NU ZIE IK VOLOP WILD EN IK HEB GEEN BOOG MEER...

HET IS AL LAAT IN DE MIDDAG EN BREN MOET VOOR DONKER HET DORP ALARMEREN.
STOP! IK HOOR EEN WOLF! MISSCHIEN EEN VROUWTJE MET JONGEN. DAT IS GEVAARLIJK!

DAN MAAR EEN OMWEG MAKEN. IK VOLG HET PAD EEN STUK NAAR HET ZUIDEN.

IK BEN VERDWAALD. NU HEEFT ORNE EEN GEWELDIGE VOORSPRONG...

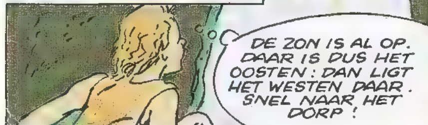

EEN BOSGEEST? WEG HIER! RENNEN...

AU! IK KAN BETER ONDER DE STRUIKEN KRUIPEN.

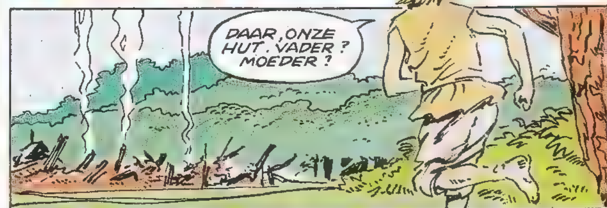

WERD HET MAAR WEER DAG. WAT ZAL ER IN HET DORP GEBEUREN?

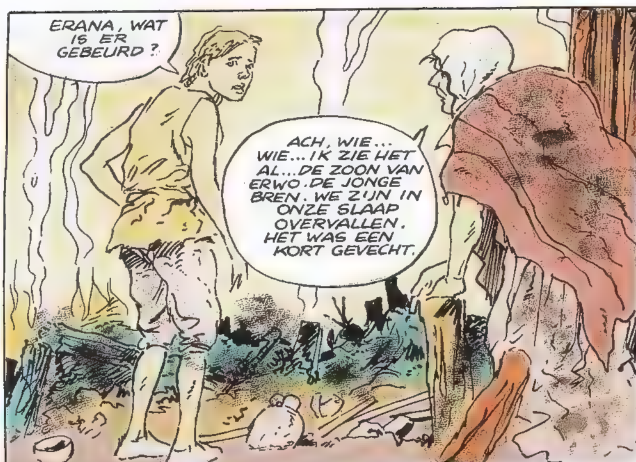

PAS NA LANGE TIJD VALT BREN IN BLAAP...

HIJ WORDT PAS WAKKER ALS HET ALLANG LICHT IS.

DE ZON IS AL OP. DAAR IS DUS HET OOSTEN: DAN LIGT HET WESTEN DAAR. SNEL NAAR HET DORP!

ENIGE TIJD LATER IS BREN OP BEKEND TERREIN.
WAT RUIK IK? VERBRAND HOUT?

DAAR, ONZE HUT. VADER? MOEDER?

ERANA, WAT IS ER GEBEURD ?
ACH, WIE... WIE... IK ZIE HET AL... DE ZOON VAN ERWO. DE JONGE BREN. WE ZIJN IN ONZE SLAAP OVERVALLEN. HET WAS EEN KORT GEVECHT.

ALLE MANNEN, JONGENS EN JONGE VROUWEN ZIJN MEEGENOMEN EN ZE HEBBEN BIJNA HET HELE DORP PLATGEBRAND...

ZIE JE DAT KLEINE HOOPJE AS ? DE HAREN VAN ONZE STAMLEDEN ZIJN AFGESNEDEN EN VERBRAND. NU ZIJN ZE SLAAF !
AFSCHUWELIJK ! JA, EEN KAAL HOOFD IS EEN SLAVENHOOFD. ZE ZIJN HUN EER KWIJT...

OOK JOUW VADER EN MOEDER ZIJN MEEGENOMEN. ALLEEN OUDE MENSEN EN JONGE KINDEREN MOCHTEN BLIJVEN.
IK HEB TWEE KLEINTJES IN MIJN HUT. KIJK MAAR.

IK ZAL JULLIE HELPEN. EN VADER EN MOEDER OOK !

ACH BREN, WAT MOET JIJ TEGEN DIE OVERVALLERS DOEN? JE WEET NIET EENS WIE HET WAREN.
JA, DAT WEET IK WEL ! DIT IS HET WERK VAN DE STAM VAN ORNE.

DAN VERTELT BREN WAT ER GEBEURD IS.
ZE ZULLEN VOOR DEZE STREEK BOETEN !
JIJ IN JE EENTJE TEGEN ORNE EN ZIJN MANNEN ?

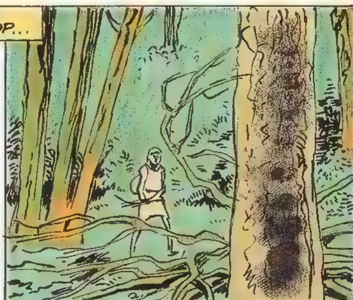

IK HEB EEN PRACHTIG IDEE. ORNE IS BEST AAN TE PAKKEN !

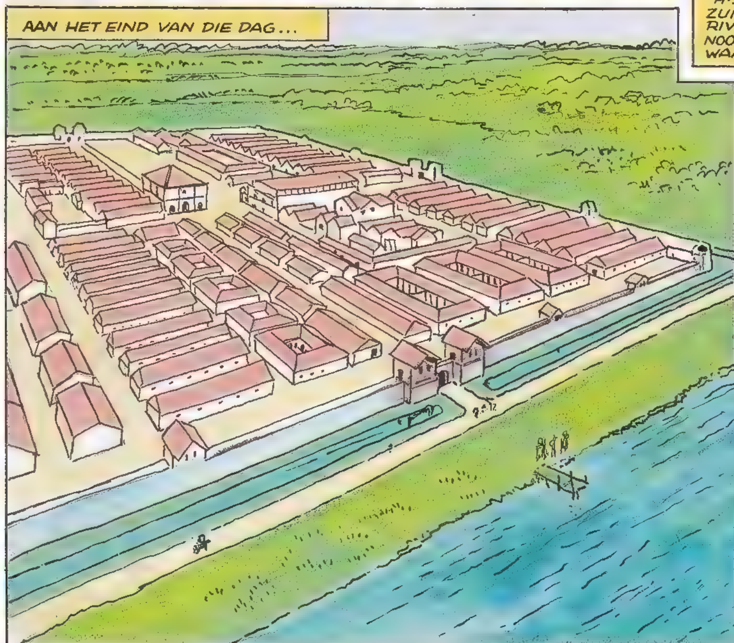

NU BEN IK DE ENIGE VRIJE KRIJGER VAN ONZE STAM...

IK HEB EEN PLAN OM ONZE STAM TE REDDEN. KAN IK WAT ETEN MEENEMEN? ORNE HEEFT MIJN BOOG VERNIELD. IS ER HIER EEN WAPEN?
TUSSEN HET RIET VAN HET DAK HEB IK WAT VERSTOPT. PAK HET MAAR!

EEN BOOG! MET PIJLEN!
IK GEEF JE BROOD EN KAAS MEE.

IN SOMMIGE OGEN BLINKT WAT HOOP...
VEEL GELUK, BREN.

HIJ NEEMT WEER HET PAD NAAR HET ZUIDEN. DAAR ERGENS STROOMT DE RIVIER. DE GRENS TUSSEN HET VRIJE NOORDEN EN BATAVIA MINOR. HET GEBIED WAAR DE ROMEINEN DE BAAS ZIJN.

AAN HET EIND VAN DIE DAG...
ELK ROMEINS CASTELLUM KON 600 SOLDATEN HERBERGEN. DAT WAS EEN COMPLETE COHORTE. HET FORT WAS EEN VIERKANT BOUWWERK, OMGEVEN DOOR EEN AARDEN WAL MET PALISSADEN EN DIEPE GREPPELS. DOOR HET FORT LIEPEN TWEE HOOFDSTRATEN, HAAKS OP ELKAAR. MIDDENIN WAS HET HOOFDKWARTIER MET DE WONING VAN DE COMMANDANT. OOK WAREN ER GRAANPAKHUIZEN, EN NATUURLIJK BARAKKEN VOOR DE SOLDATEN.
AAN DE OVERKANT LIGT HET ROMEINSE FORT. DAAR MOET IK NAAR TOE...

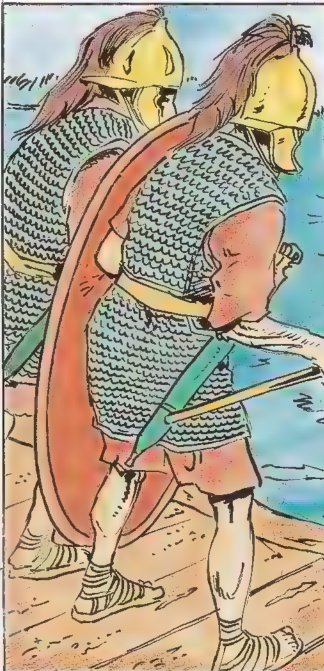

HOE KOM IK AAN DE OVER-KANT? MIS-SCHIEN KOMEN ZE ALS IK NAAR HEN ZWAAI...

BAH, ZE ZWAAIEN WEL MAAR KOMEN NIET!

DAN MAAR ZWEMMEN. KIJK EENS AAN, DAAR DRIJFT EEN GROOT STUK HOUT.

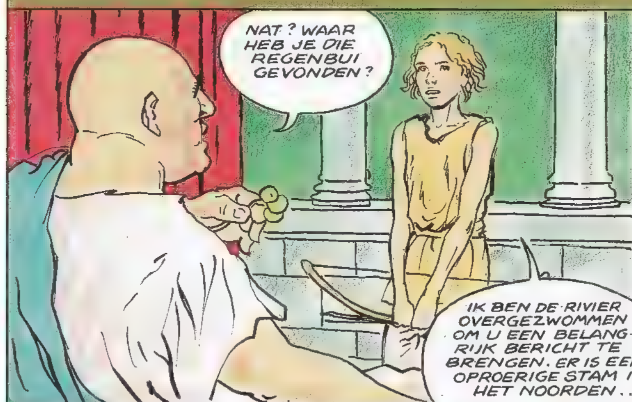

ZIEZO, PEDDELEN MAAR, BREN...

DE FORTEN LANGS DE LIMES (GREN-ZEN) WAREN BE-MAND DOOR DE HULPTROEPEN. DEZE SOLDATEN LANGS DE RIJN KWAMEN UIT THRACIE. DE RO-MEINEN VONDEN HET TE GEVAAR-LIJK DE BATAVEN IN HUN EIGEN STREEK DIENST TE LATEN DOEN. SOLDATEN VAN DE HULPTROE-PEN MOESTEN 25 JAAR DIENST DOEN. ZE TROUW-DEN VAAK MET INHEEMSE MEIS-JES.
WAT EEN HAAST. WIL JE ZO GRAAG DIENST NEMEN BIJ DE LEGIOENEN?

MISSCHIEN BIJ HET ZWEM-REGIMENT? LAAT DAT STUK HOUT DAN EENS LOS!
BIJ DE ROMEINSE HULP-TROEPEN BEHOORDE OOIT EEN BATAAFS REGIMENT DAT ZWEM-MEND WERD INGEZET. IN GESLOTEN FORMATIE ZWOMMEN DIE SOLDA-TEN NAAR DE VIJAND.

BRENG ME BIJ JULLIE COMMANDANT! ER DREIGT GEVAAR VANUIT HET NOORDEN.
IK BRENG JE BIJ DE COMMANDANT.

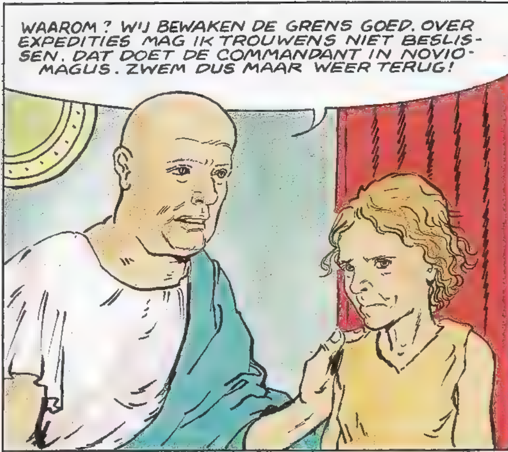

DAAR IS HET PRINCIPIA, HET HOOFDKWARTIER.

OOK DE COMMANDANT VAN HET FORT IS EEN THRACIËR. HIJ IS AL HEEL WAT JAREN IN DEZE STREKEN EN SPREEKT DE INHEEMSE TAAL.
NAT? WAAR HEB JE DIE REGENBUI GEVONDEN?
IK BEN DE RIVIER OVERGEZWOMMEN OM U EEN BELANGRIJK BERICHT TE BRENGEN. ER IS EEN OPROERIGE STAM IN HET NOORDEN...

OPROERIG? TEGEN WIE? TEN NOORDEN VAN DE RIVIER ZITTEN GEEN ROMEINEN!

NEE, MAAR IK BEDOEL... DAAR LEEFT EEN STAMHOOFD. HIJ HEET ORNE. HIJ WIL ALLE STAMMEN VERSLAAN EN DAARNA DE ROMEINEN AANVALLEN!

HA, WAT EEN MOOIE DROOM! MAAR DE ROMEINEN VERANDEREN DIE DROOM ZO IN EEN NACHTMERRIE. ZEG DAT ORNE MAAR.
KAN ER GEEN EXPEDITIE OVER DE RIVIER WORDEN GEDAAN?
KUNT U GEEN SOLDATEN STUREN?

WAAROM? WIJ BEWAKEN DE GRENS GOED. OVER EXPEDITIES MAG IK TROUWENS NIET BESLISSEN. DAT DOET DE COMMANDANT IN NOVIOMAGUS. ZWEM DUS MAAR WEER TERUG!

WAT NU? IK MOET ONZE STAM HELPEN. DAN MAAR NAAR NOVIOMAGUS...

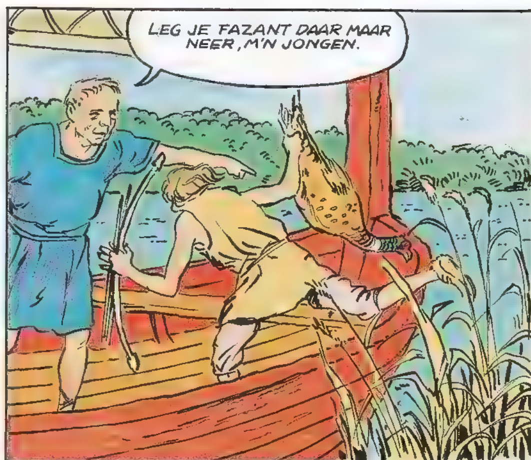

ER RITSELT IETS TUSSEN HET RIET.
HOOR IK DAAR EEN EEND?

DEZE MAG IK NIET MISSEN!

JA! DIE HEB IK! IN RUIL VOOR DIE EEND KAN IK VANAVOND MISSCHIEN WEL ERGENS ONDERDAK KRIJGEN.
RAAR BEEST, MAAR VAST WEL TE ETEN...

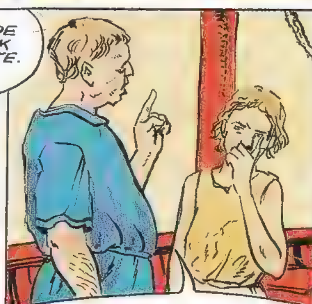

ZO, NU MAAR WEER VERDER NAAR NOVIOMAGUS.
HÉ, EEN BOOT! DAT IS VAST BETER DAN LOPEN!

MAG IK MEEVAREN? IK KAN MET DEZE VOGEL BETALEN!!

LEG JE FAZANT DAAR MAAR NEER, M'N JONGEN.

HOE NOEMT U DEZE VOGEL? FA...FA...
FAZANT! LEKKER BEESTJE. NOOIT VAN GEHOORD? ACH, JIJ KOMT ZEKER UIT DE WILDERNIS AAN DE OVERKANT.

DE ROMEINEN BRACHTEN VEEL GOEDE DINGEN NAAR DEZE STREKEN, OOK FAZANTEN. DIT IS EEN ONTSNAPTE. MAAR DIE SMAKEN OOK GOED! HA! HA!

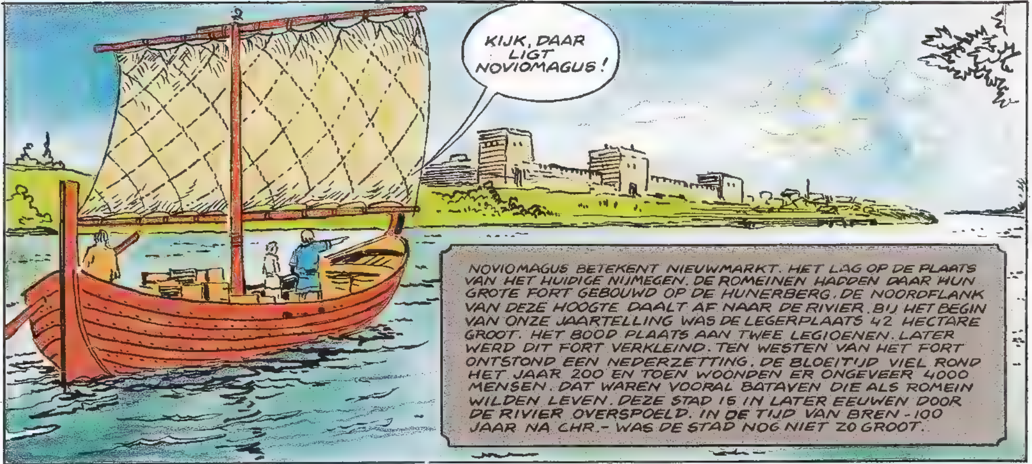

NIET ALLEEN FAZANTEN, MAAR OOK DE KIPPEN ZIJN DOOR DE ROMEINEN INGEVOERD. EN WAT DENK JE VAN DE KERSENBOMEN? OOK AL DANKZIJ DE ROMEINEN!

NEE JONGEN! NIET OP DIE KIST GAAN ZITTEN! DAAR ZITTEN BRONZEN GODENBEELDJES IN...
DIE BRENGEN GOED GELD OP, MAAR DAN MAG ER GEEN KRASJE OP ZITTEN.

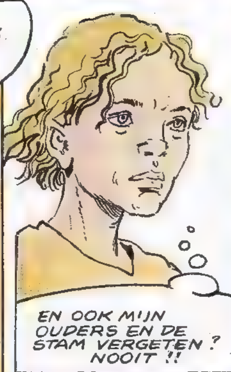

KIJK, MOOI SPUL, NIETWAAR?

TROUWENS, WELKOM AAN BOORD BIJ JULIUS GENIALIS, DE KOOPMAN.
JULIUS... EEN ROMEINSE NAAM. MAAR DIE KEREL IS GEWOON EEN FRIES. OF EEN BATAAF. HIJ WIL NATUURLIJK EEN ECHTE ROMEIN LIJKEN.

JULIUS IS EEN KLETSKOUS. MAAR ZIJN KNECHT IS NET ZO SPRAAKZAAM ALS EEN GODENBEELDJE.
EEN GRIEZELIG MANNETJE.

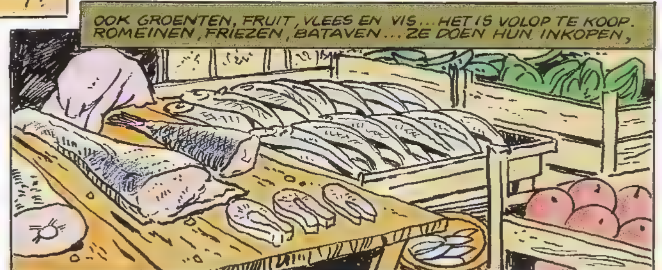

KIJK, DAAR LIGT NOVIOMAGUS!
NOVIOMAGUS BETEKENT NIEUWMARKT. HET LAG OP DE PLAATS VAN HET HUIDIGE NIJMEGEN. DE ROMEINEN HADDEN DAAR HUN GROTE FORT GEBOUWD OP DE HUNERBERG. DE NOORDFLANK VAN DEZE HOOGTE DAALT AF NAAR DE RIVIER. BIJ HET BEGIN VAN ONZE JAARTELLING WAS DE LEGERPLAATS 42 HECTARE GROOT. HET BOOD PLAATS AAN TWEE LEGIOENEN. LATER WERD DIT FORT VERKLEIND. TEN WESTEN VAN HET FORT ONTSTOND EEN NEDERZETTING. DE BLOEITIJD VIEL ROND HET JAAR 200 EN TOEN WOONDEN ER ONGEVEER 4000 MENSEN. DAT WAREN VOORAL BATAVEN DIE ALS ROMEIN WILDEN LEVEN. DEZE STAD IS IN LATER EEUWEN DOOR DE RIVIER OVERSPOELD. IN DE TIJD VAN BREN - 100 JAAR NA CHR. - WAS DE STAD NOG NIET ZO GROOT.

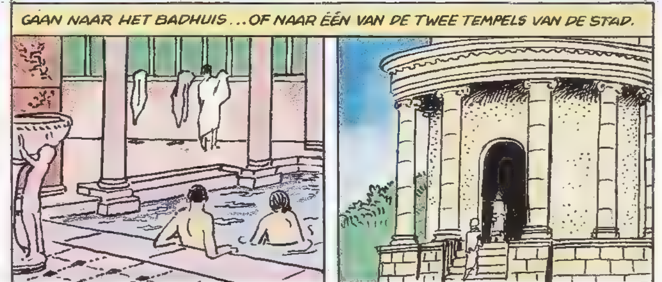

JONGEN, BRENG EEN BEZOEK AAN DE TEMPEL, GA EENS NAAR HET BADHUIS EN KIJK NAAR DE SPELEN IN HET AMFITHEATER. DAN BEN JE ZO DE WILDERNIS AAN DIE KANT VAN DE RIVIER VERGETEN!

EN OOK MIJN OUDERS EN DE STAM VERGETEN? NOOIT!!

BEDANKT, JULIUS!
MISSCHIEN TOT ZIENS, JONGEN!

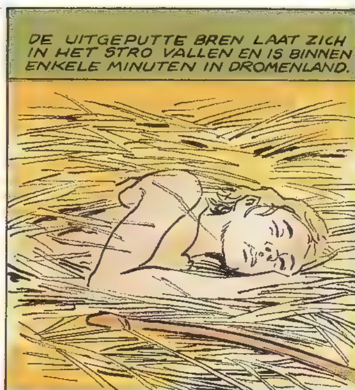

IN DE STRATEN IS HET DRUK EN VOL. ER ZIJN WINKELTJES MET PRACHTIG GROEN GLASWERK, AARDEWERK, TUNICA'S EN... GODENBEELDJES.

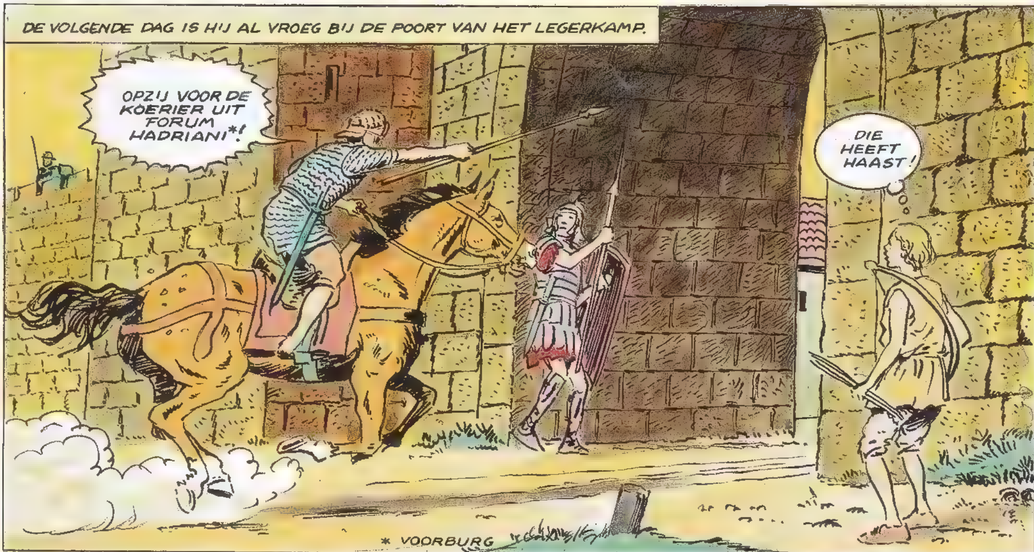

OOK GROENTEN, FRUIT, VLEES EN VIS... HET IS VOLOP TE KOOP. ROMEINEN, FRIEZEN, BATAVEN... ZE DOEN HUN INKOPEN,

GAAN NAAR HET BADHUIS... OF NAAR ÉÉN VAN DE TWEE TEMPELS VAN DE STAD.

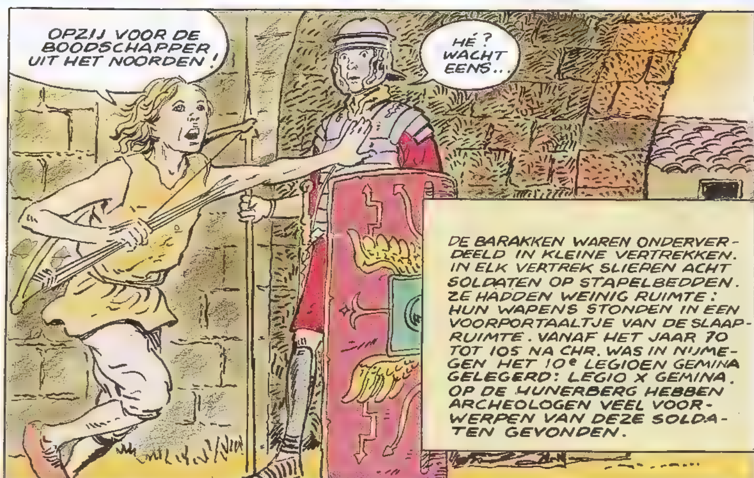

HET WORDT AL SCHEMERIG. TIJD OM EEN SLAAPPLAATS TE ZOEKEN... IK NEEM MAAR EENS EEN KIJKJE AAN DE RAND VAN DE STAD.

NET WAT IK ZOEK! EEN LEGE STAL EN VEEL STRO.

DE UITGEPUTTE BREN LAAT ZICH IN HET STRO VALLEN EN IS BINNEN ENKELE MINUTEN IN DROMENLAND.

DE VOLGENDE DAG IS HIJ AL VROEG BIJ DE POORT VAN HET LEGERKAMP.
OPZIJ VOOR DE KOERIER UIT FORUM HADRIANI*!
DIE HEEFT HAAST!
* VOORBURG

DIE WACHTPOST SPRONG METEEN AAN DE KANT. IK HEB EEN IDEE!

OPZIJ VOOR DE BOODSCHAPPER UIT HET NOORDEN!
HÉ? WACHT EENS...
DE BARAKKEN WAREN ONDERVERDEELD IN KLEINE VERTREKKEN. IN ELK VERTREK SLIEPEN ACHT SOLDATEN OP STAPELBEDDEN. ZE HADDEN WEINIG RUIMTE: HUN WAPENS STONDEN IN EEN VOORPORTAALTJE VAN DE SLAAPRUIMTE. VANAF HET JAAR 70 TOT 105 NA CHR. WAS IN NIJMEGEN HET 10e LEGIOEN GEMINA GELEGERD: LEGIO X GEMINA. OP DE HUNERBERG HEBBEN ARCHEOLOGEN VEEL VOORWERPEN VAN DEZE SOLDATEN GEVONDEN.

MAAR DE WACHTPOST VOOR HET HOOFDGEBOUW IS LASTIGER...
LAAT ME DOOR! IK HEB BELANGRIJK NIEUWS!

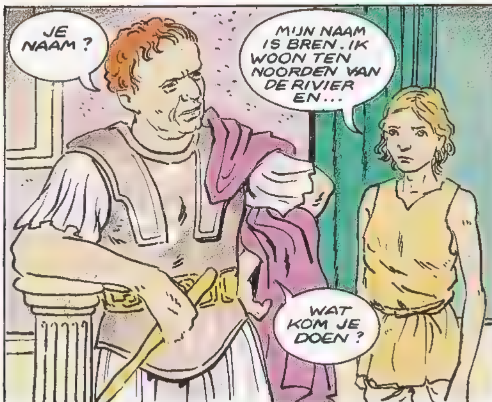

JIJ HEBT BELANGRIJK NIEUWS? VERTEL HET MIJ MAAR. DAN LICHT IK DE COMMANDANT WEL IN.
IK MOET DE COMMANDANT ZELF HEBBEN!

JAMMER VOOR JOU. HET KAN NIET!!

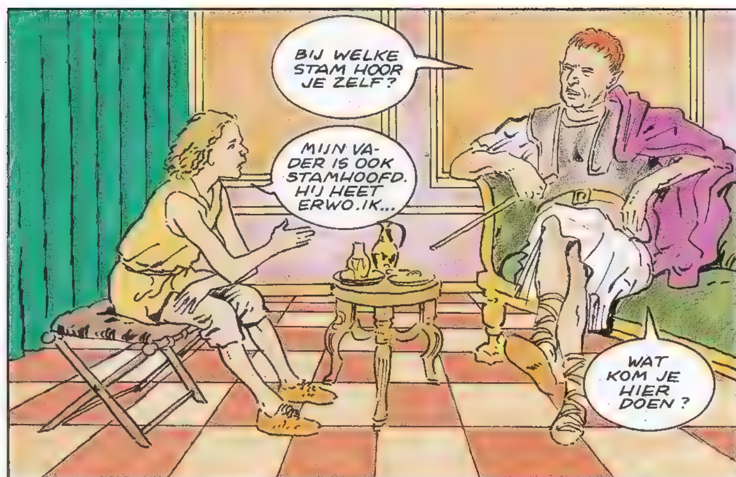

GOED! IN HET NOORDEN WORDT EEN OPSTAND VOORBEREID. IK DACHT DAT JULLIE ROMEINEN DAT WEL ZOU INTERESSEREN! ALS DIT FORT IN BRAND STAAT, DAN DENK JE NOG MAAR EENS AAN MIJ TERUG. GEGROET!

ZO ONDERHANDEL JE OP DE MARKT OOK. MEESTAL WERKT HET WEL...
HO, WACHT EVEN! IK LOOP NAAR DE COMMANDANT.

HET WERKT!

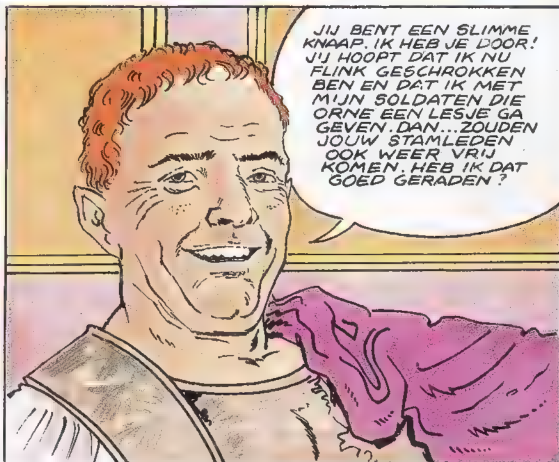

JE NAAM?
MIJN NAAM IS BREN. IK WOON TEN NOORDEN VAN DE RIVIER EN...
WAT KOM JE DOEN?

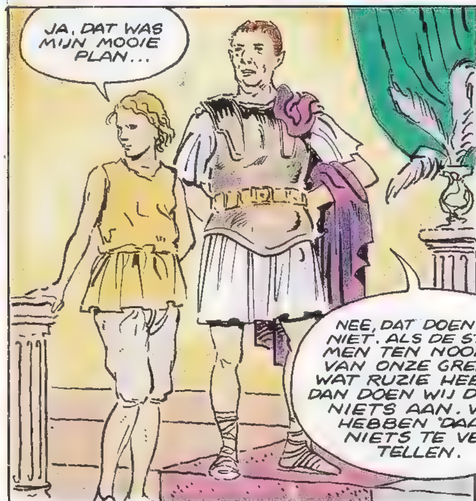

IK HEB EEN GEHEIM ONTDEKT. AFGELUISTERD. IN HET NOORDEN IS EEN STAMHOOFD DAT DE BAAS WIL SPELEN OVER ALLE STAMMEN. HIJ...
WIE IS DAT?
HIJ HEET ORNE. NIEMAND KAN TEGEN HEM OP...

BIJ WELKE STAM HOOR JE ZELF?
MIJN VADER IS OOK STAMHOOFD. HIJ HEET ERWO. IK...
WAT KOM JE HIER DOEN?

EH... ONZE STAM... IS WEGGEVOERD... DE STAM VAN ORNE DEED DAT...

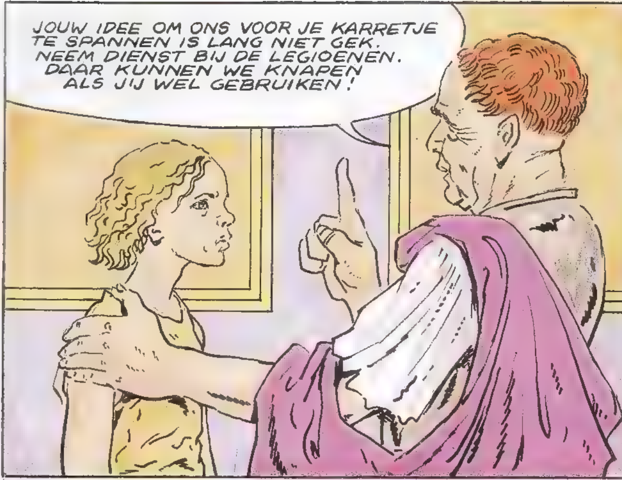

NU VALT DE COMMANDANT HEM NIET MEER IN DE REDE. EN BREN VERTELT VAN ZIJN MISLUKTE JACHT EN HET AVONTUUR DAT VOLGDE.
...EN OP EEN DAG ZULLEN ZE DE ROMEINEN AANVALLEN EN VERJAGEN.

JIJ BENT EEN SLIMME KNAAP. IK HEB JE DOOR! JIJ HOOPT DAT IK NU FLINK GESCHROKKEN BEN EN DAT IK MET MIJN SOLDATEN DIE ORNE EEN LESJE GA GEVEN. DAN... ZOUDEN JOUW STAMLEDEN OOK WEER VRIJ KOMEN. HEB IK DAT GOED GERADEN?

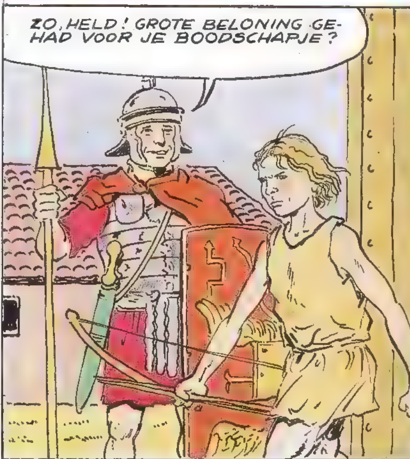

JA. DAT WAS MIJN MOOIE PLAN...
NEE, DAT DOEN WE NIET. ALS DE STAMMEN TEN NOORDEN VAN ONZE GRENS WAT RUZIE HEBBEN, DAN DOEN WIJ DAAR NIETS AAN. WIJ HEBBEN DAAR NIETS TE VERTELLEN.

NATUURLIJK HEB IK SPIONNEN AAN DE OVERKANT. WAT JIJ ZEGT, KLOPT HELEMAAL. IK KEN DE DOLLE DROMEN VAN ORNE. MAAR ECHT GEVAARLIJK IS HIJ NIET. NOG NIET. DUS PAKKEN WE HEM NIET AAN. NOG NIET.

WAT MOET IK NU DOEN? TERUG NAAR ERANA EN DE ANDEREN DIE OP MIJ REKENEN? NEE. KAN IK ALLEEN MIJN STAMLEDEN BEVRIJDEN?

JOUW IDEE OM ONS VOOR JE KARRETJE TE SPANNEN IS LANG NIET GEK. NEEM DIENST BIJ DE LEGIOENEN. DAAR KUNNEN WE KNAPEN ALS JIJ WEL GEBRUIKEN!

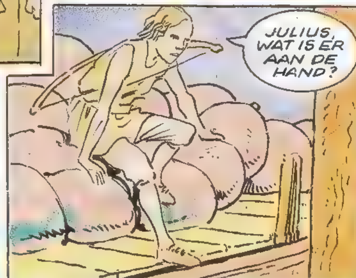

MIJN VADER MOEST NOOIT VEEL VAN DE ROMEINEN HEBBEN. HIJ HAD GROOT GELIJK!

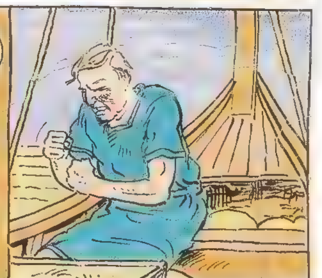

ZO, HELD! GROTE BELONING GEHAD VOOR JE BOODSCHAPJE?

MISLUKT... MISLUKT...

HÉ, HOOR IK DAAR JULIUS SCHELDEN?

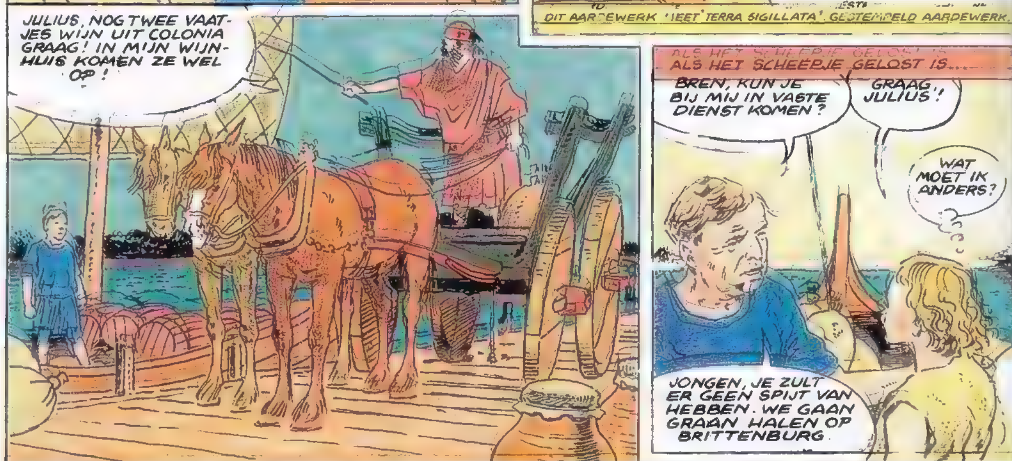

DE SCHAVUIT, DIE LELIJKE PARTH, DIE BARBAAR! ALS IK HEM TE PAKKEN KRIJG DAN HANG IK HEM ACHTER MIJN BOOT. DAN...
EVEN KIJKEN...

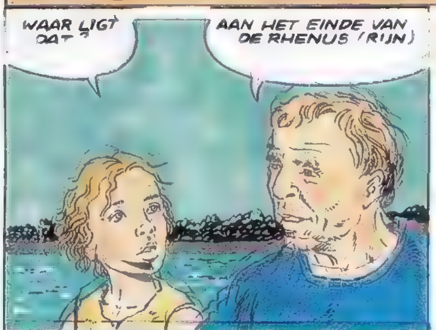

JULIUS, WAT IS ER AAN DE HAND?

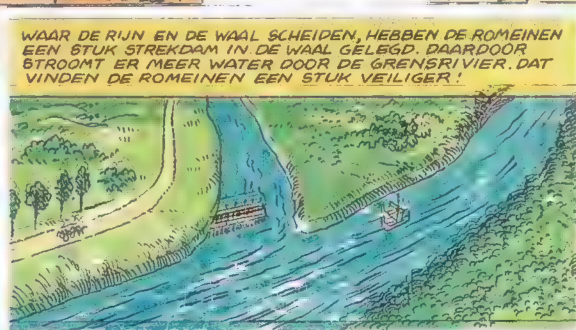

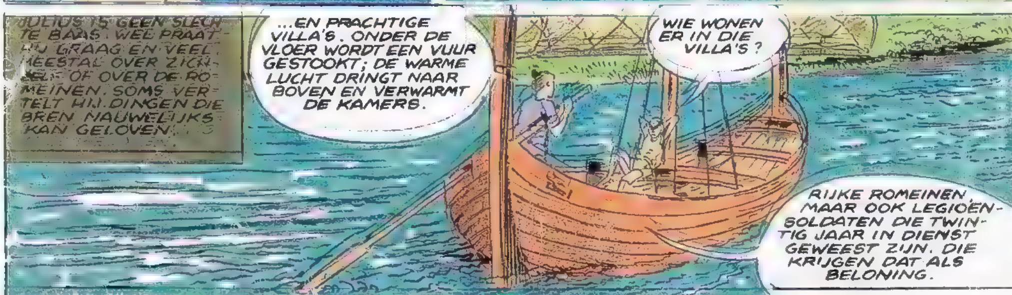

WAT IS ER AAN DE HAND? MIJN KNECHT IS WEGGELOPEN! HIJ HEEFT EEN KISTJE KOSTBARE GODENBEELDJES MEE GENOMEN. DE SCHURK! DE DIEF! IK GING DE STAD IN NAAR DE WINKELS. IK KWAM TERUG EN DE VOGEL WAS GEVLOGEN!!

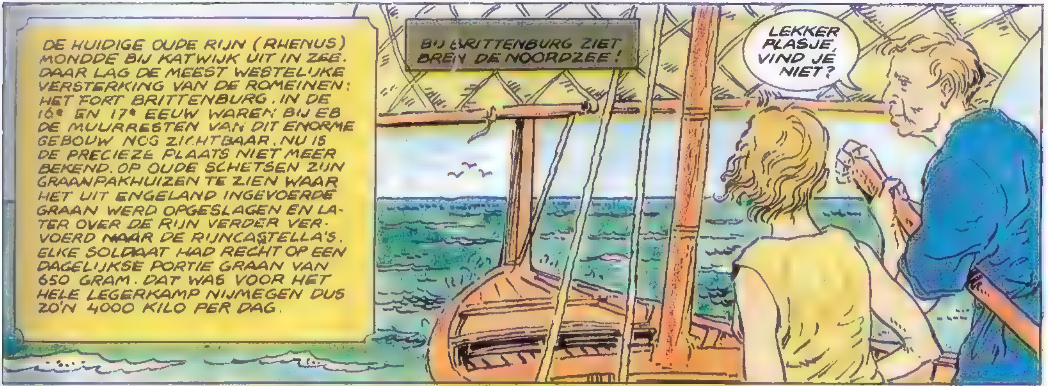

JE GAAT HEM NIET ACHTERNA?
HELPT TOCH NIET. DIE IS ALLANG BIJ DE ANDERE SCHURKEN ONDERGEDOKEN. MAAR JONGEN... KUN JE VOOR MIJ DEZE SPULLEN BIJ DE WINKELS BEZORGEN?
NIET LATEN VALLEN!
MOOI SPUL UIT COLONIA, MET GOUDSTOF BESCHILDERD. DE POTTENBAKKERS HEBBEN HUN NAAM ER IN GESTEMPELD. KIJK MAAR!
DIT AARDEWERK 'HEET' TERRA SIGILLATA', GESTEMPELD AARDEWERK.

JULIUS, NOG TWEE VAATJES WIJN UIT COLONIA GRAAG! IN MIJN WIJNHUIS KOMEN ZE WEL OP!
ALS HET SCHEEPJE GELOST IS...
BREN, KUN JE BIJ MIJ IN VASTE DIENST KOMEN?
GRAAG, JULIUS!
WAT MOET IK ANDERS?
JONGEN, JE ZULT ER GEEN SPIJT VAN HEBBEN. WE GAAN GRAAN HALEN OP BRITTENBURG.

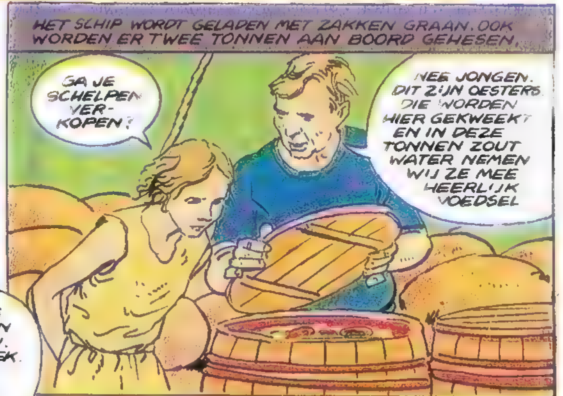

WAAR LIGT DAT?
AAN HET EINDE VAN DE RHENUS (RIJN)

WAAR DE RIJN EN DE WAAL SCHEIDEN, HEBBEN DE ROMEINEN EEN STUK STREKDAM IN DE WAAL GELEGD. DAARDOOR STROOMT ER MEER WATER DOOR DE GRENSRIVIER. DAT VINDEN DE ROMEINEN EEN STUK VEILIGER!

JULIUS IS GEEN SLECHTE BAAS. WEL PRAAT HIJ GRAAG EN VEEL, MEESTAL OVER ZICHZELF OF OVER DE ROMEINEN. SOMS VERTELT HIJ DINGEN DIE BREN NAUWELIJKS KAN GELOVEN...
...EN PRACHTIGE VILLA'S. ONDER DE VLOER WORDT EEN VUUR GESTOOKT; DE WARME LUCHT DRINGT NAAR BOVEN EN VERWARMT DE KAMERS.
WIE WONEN ER IN DIE VILLA'S?
RIJKE ROMEINEN, MAAR OOK LEGIOENSOLDATEN DIE TWINTIG JAAR IN DIENST GEWEEST ZIJN. DIE KRIJGEN DAT ALS BELONING.

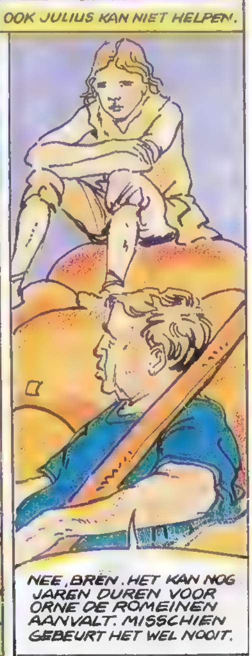

DE HUIDIGE OUDE RIJN (RHENUS) MONDDE BIJ KATWIJK UIT IN ZEE. DAAR LAG DE MEEST WESTELIJKE VERSTERKING VAN DE ROMEINEN: HET FORT BRITTENBURG. IN DE 16e EN 17e EEUW WAREN BIJ EB DE MUURRESTEN VAN DIT ENORME GEBOUW NOG ZICHTBAAR. NU IS DE PRECIEZE PLAATS NIET MEER BEKEND. OP OUDE SCHETSEN ZIJN GRAANPAKHUIZEN TE ZIEN WAAR HET UIT ENGELAND INGEVOERDE GRAAN WERD OPGESLAGEN EN LATER OVER DE RIJN VERDER VERVOERD NAAR DE RIJNCASTELLA'S. ELKE SOLDAAT HAD RECHT OP EEN DAGELIJKSE PORTIE GRAAN VAN 650 GRAM. DAT WAS VOOR HET HELE LEGERKAMP NIJMEGEN DUS ZO'N 4000 KILO PER DAG.
BIJ BRITTENBURG ZIET BREN DE NOORDZEE!
LEKKER PLASJE, VIND JE NIET?

HOE DURVEN DE SCHIPPERS NAAR DE OVERKANT?
DE MEESTEN VAREN LANGS DE KUST NAAR HET ZUIDEN TOT ZE BRITTANNICA ZIEN. DAN WAGEN ZE DE OVERSTEEK. MAAR DENK EROM DAT ZE FLINK OFFEREN VOOR ZE GAAN. NEE, GEEF MIJ DE RIVIEREN MAAR!

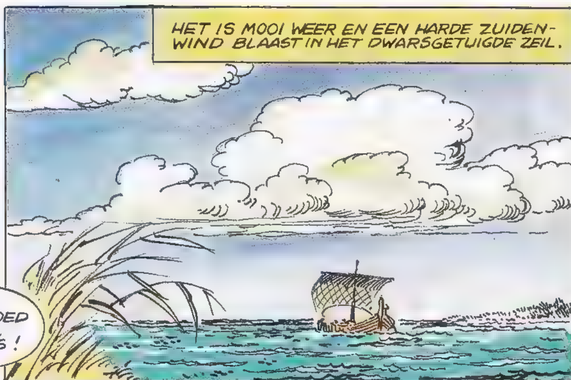

HET SCHIP WORDT GELADEN MET ZAKKEN GRAAN. OOK WORDEN ER TWEE TONNEN AAN BOORD GEHESEN.
GA JE SCHELPEN VERKOPEN?
NEE JONGEN. DIT ZIJN OESTERS. DIE WORDEN HIER GEKWEEKT EN IN DEZE TONNEN ZOUT WATER NEMEN WIJ ZE MEE. HEERLIJK VOEDSEL

HET LIEFST HEEFT JULIUS REISJES VAN COLONIA NAAR NOVIOMAGUS. ALS HET SCHEEPJE IN NOVIOMAGUS KOMT, PROBEERT BREN ALTIJD NIEUWS TE HOREN OVER ORNE.
ORNE ZEG JE? ACH, DIE PROBEERT AAN DE OVERKANT DE BAAS TE SPELEN. HIJ WIL GRAAG OP HET SCHILD KOMEN EN HOOFDMAN VAN ALLE GERMANEN WORDEN. MAAR DAT DUURT NOG WEL EVEN. HA, HA!

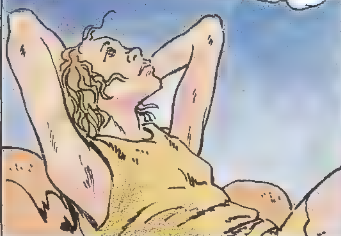

GERMAANSE LEIDERS WERDEN OP HUN SCHILD GEZET EN DOOR GETROUWEN RONDGEDRAGEN. DAT WAS IN FEITE EEN SOORT KRONING.

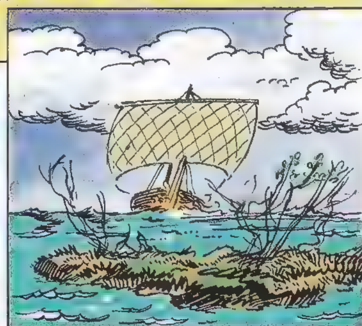

OOK JULIUS KAN NIET HELPEN.
NEE, BREN. HET KAN NOG JAREN DUREN VOOR ORNE DE ROMEINEN AANVALT. MISSCHIEN GEBEURT HET WEL NOOIT.

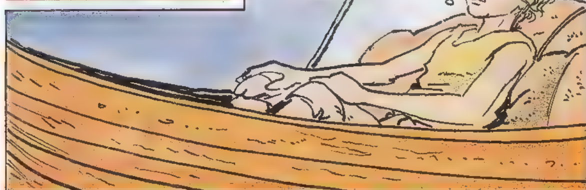

ENKELE MAANDEN LATER...
HÉ, BREN, IN HET NOORDEN VALT LEKKER TE VERDIENEN! DIE FRIEZEN ZIJN GEK OP ROMEINSE SPULLEN. WIJ GAAN MET ONS SCHEEPJE NAAR HET TERPENLAND.
EEN GOED IDEE, BAAS!

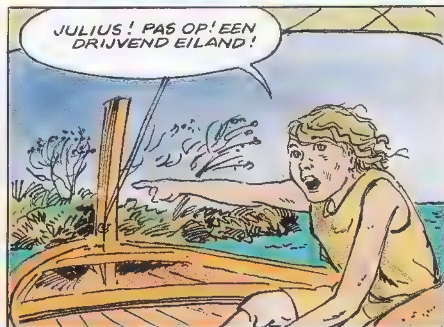

HET IS MOOI WEER EN EEN HARDE ZUIDENWIND BLAAST IN HET DWARSGETUIGDE ZEIL.

JULIUS TUURT IN HET SCHUIMENDE WATER...

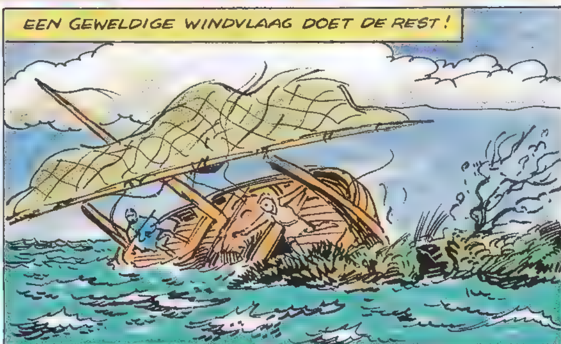

BREN HANGT ACHTEROVER EN STAART OMHOOG NAAR HELDERWITTE WOLKENGEVAARTEN.

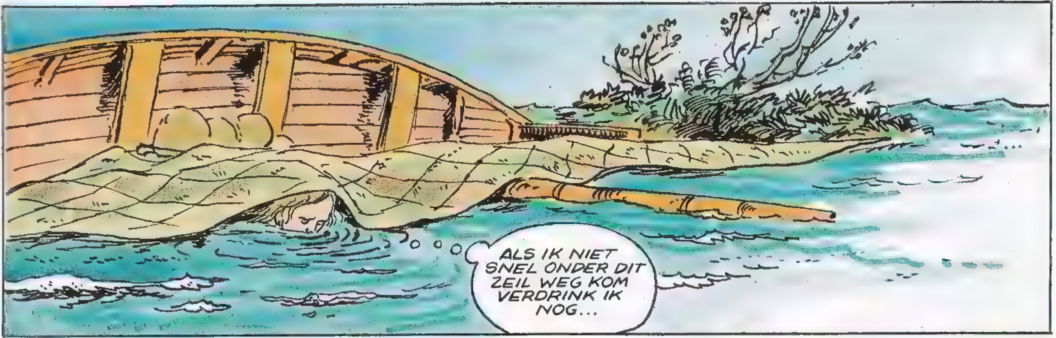

EN BEIDEN ZIEN NIET HET GROTE STUK DRIJVEND VEEN VOOR HEN!

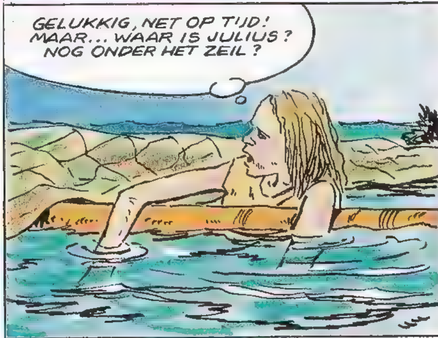

DOOR EEN ZWARE STORM SLOEG ER WEL EENS EEN STUK VEEN LOS VAN DE OEVER. DAT DREEF DAN MET STRUIKEN EN AL HET BREDE WATER OP.
WAAR KOMT DAT GERUIS VANDAAN? HET KLINKT ALS DE WIND IN DE BOMEN BIJ ONS BOERDERIJTJE... EN DAT MIDDEN OP HET WATER...

JULIUS! PAS OP! EEN DRIJVEND EILAND!

IK RED HET NIET!

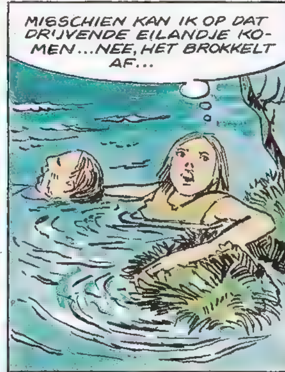

EEN GEWELDIGE WINDVLAAG DOET DE REST!

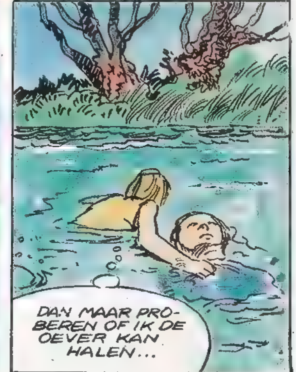

ALS IK NIET SNEL ONDER DIT ZEIL WEG KOM VERDRINK IK NOG...

GELUKKIG, NET OP TIJD! MAAR... WAAR IS JULIUS? NOG ONDER HET ZEIL?

DAAR, EEN DONKERE VLEK. ZOU DAT HEM ZIJN?

GELUKKIG, IK HEB HEM! WAT IS DIE MAN ZWAAR...

MISSCHIEN KAN IK OP DAT DRIJVENDE EILANDJE KOMEN... NEE, HET BROKKELT AF...

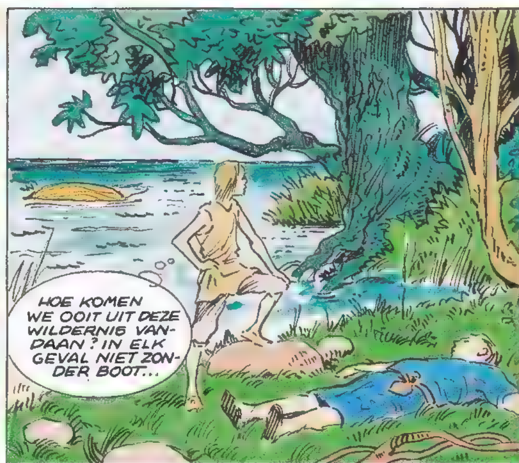

DAN MAAR PROBEREN OF IK DE OEVER KAN HALEN...

DAT HAALDE IK MAAR NET! EEN PAAR TELLEN RUSTEN... EEN PAAR TELLEN MAAR...

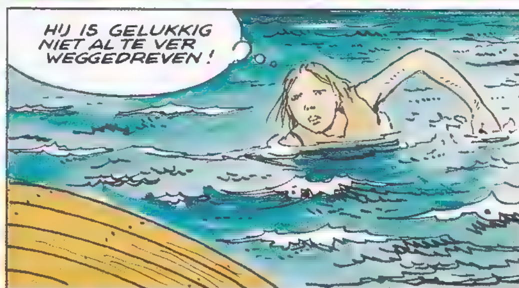

ZOU HIJ NOG LEVEN?

HÚP, EEN, TWEE, HÚP, EEN, TWEE.

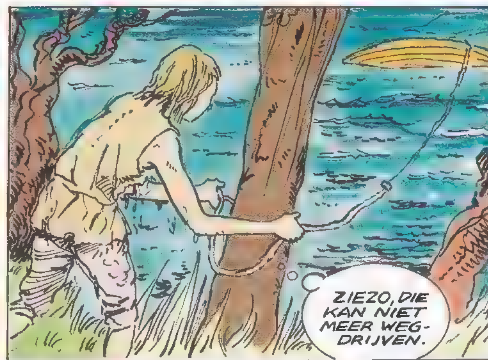

JULIUS HOEST EN DRAAIT MET Z'N OGEN...
GELUKKIG, DAT IS EEN GOED TEKEN! HIJ SPUUGT WATER UIT!

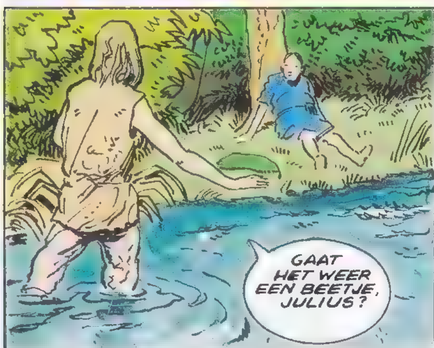

HOE KOMEN WE OOIT UIT DEZE WILDERNIS VANDAAN? IN ELK GEVAL NIET ZONDER BOOT...

DOE MAAR EVEN RUSTIG AAN, JULIUS. IK ZAL PROBEREN DE BOOT TE HALEN.

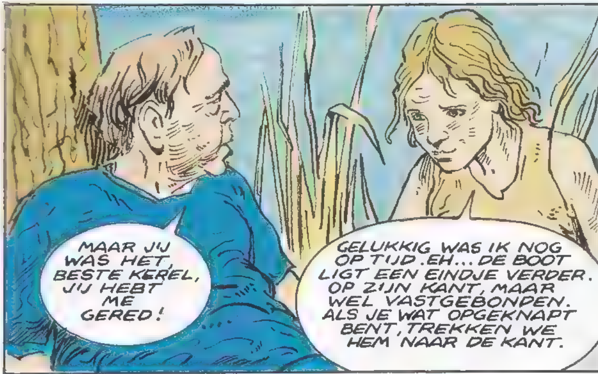

HIJ IS GELUKKIG NIET AL TE VER WEGGEDREVEN!

DE BOOT NAAR DE KANT DUWEN KOST TE VEEL KRACHT. ALS IK NU ALLE TOUWEN AAN ELKAAR KAN KNOPEN EN AAN EEN BOOM VAST MAAK...

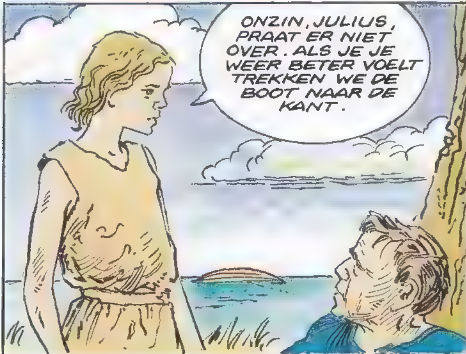

ZIEZO, DIE KAN NIET MEER WEGDRIJVEN.

GAAT HET WEER EEN BEETJE, JULIUS?

BEDANKT DAT JE M'IJN LEVEN HEBT GERED, BREN. IK LAG ONDER HET ZEIL EN VERDRONK BIJNA. IN EEN FLITS SCHOOT M'N LEVEN DOOR M'N HOOFD. IK VOELDE EEN RUK AAN M'N ARM. DAT IS DE DODENGOD, DACHT IK...

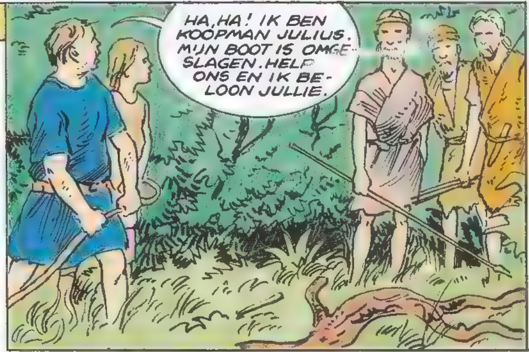

MAAR JIJ WAS HET, BESTE KEREL, JIJ HEBT ME GERED!
GELUKKIG WAS IK NOG OP TIJD. EH... DE BOOT LIGT EEN EINDJE VERDER. OP ZIJN KANT, MAAR WEL VASTGEBONDEN. ALS JE WAT OPGEKNAPT BENT, TREKKEN WE HEM NAAR DE KANT.

IK BEN ERG BLIJ MET MIJN NIEUWE KNECHT. MIJN VORIGE KNECHT ZOU ALLEEN MIJN GELDBUIDEL GERED HEBBEN EN HAD MIJ GEWOON LATEN VERDRINKEN!

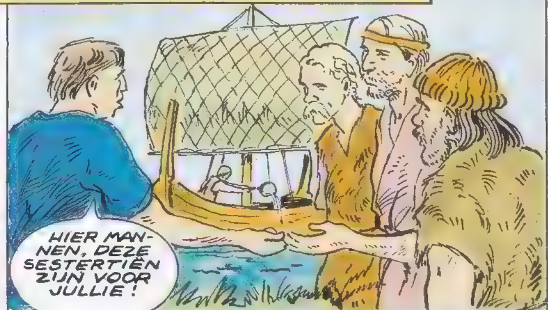

ONZIN, JULIUS, PRAAT ER NIET OVER. ALS JE JE WEER BETER VOELT TREKKEN WE DE BOOT NAAR DE KANT.

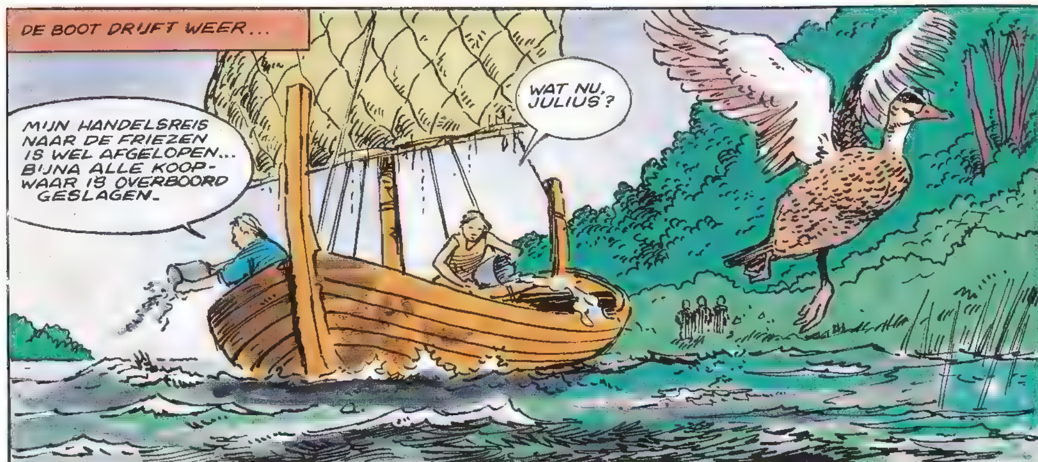

VOORZICHTIG TREKKEN, DAN BREEKT HET TOUW MINDER SNEL. ZO GAAT HET WEL GOED GELOOF IK...

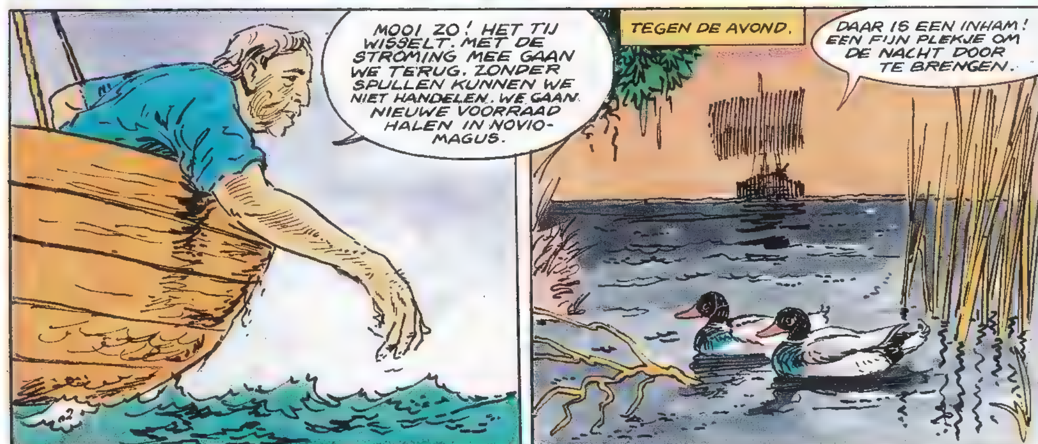

OPEENS KRAKEN DE STRUIKEN ACHTER HEN...

HA, HA! IK BEN KOOPMAN JULIUS. MIJN BOOT IS OMGESLAGEN. HELP ONS EN IK BELOON JULLIE.

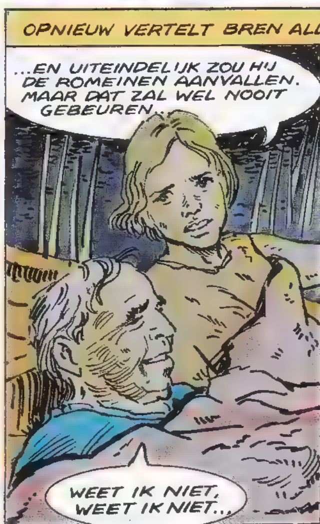

DE FRIESE JAGERS HELPEN DAPPER MEE EN IN EEN PAAR UUR IS HET KARWEI KLAAR.

HIER MANNEN, DEZE SESTERTIËN ZIJN VOOR JULLIE!

DE BOOT DRIJFT WEER...
MIJN HANDELSREIS NAAR DE FRIEZEN IS WEL AFGELOPEN... BIJNA ALLE KOOPWAAR IS OVERBOORD GESLAGEN.
WAT NU, JULIUS?

MOOI ZO! HET TIJ WISSELT. MET DE STROMING MEE GAAN WE TERUG. ZONDER SPULLEN KUNNEN WE NIET HANDELEN. WE GAAN NIEUWE VOORRAAD HALEN IN NOVIOMAGUS.
TEGEN DE AVOND.
DAAR IS EEN INHAM! EEN FIJN PLEKJE OM DE NACHT DOOR TE BRENGEN.

BREN, VERTEL ME DAT VERHAAL VAN ORNE NOG EENS.

OPNIEUW VERTELT BREN ALLES...
...EN UITEINDELIJK ZOU HIJ DE ROMEINEN AANVALLEN. MAAR DAT ZAL WEL NOOIT GEBEUREN...
WEET IK NIET, WEET IK NIET...

DUS DIE ROMEINSE COMMANDANT WIST WEL WIE ORNE WAS?
JA, HIJ ZOU ORNE AANPAKKEN ALS DIE TE GEVAARLIJK WERD.

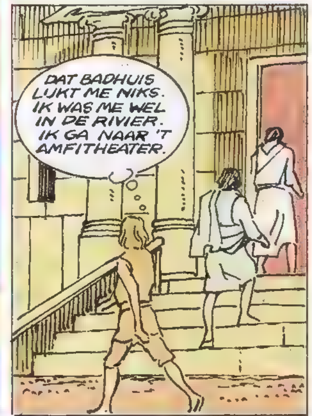

NOU, DAT IS MISSCHIEN WEL TE REGELEN...

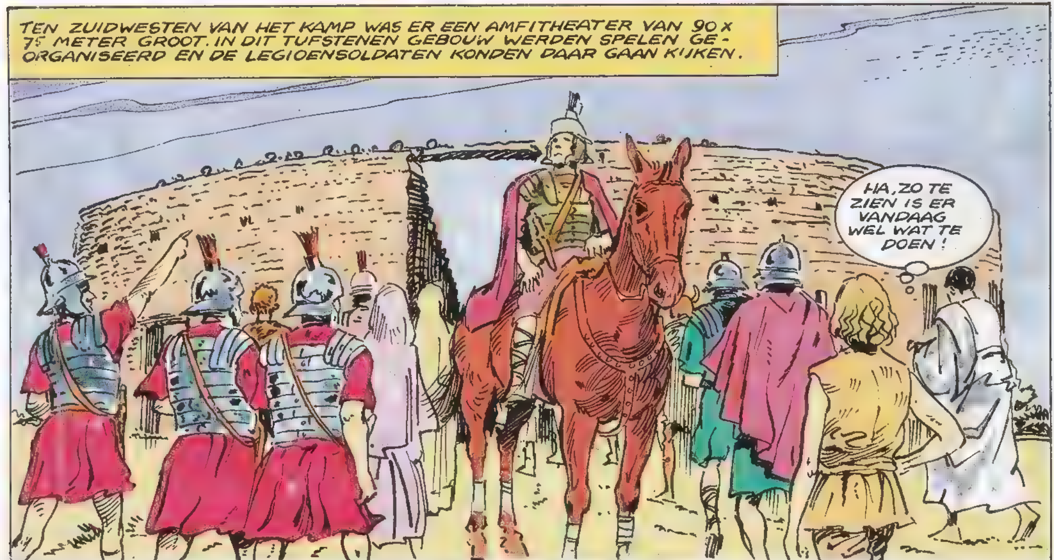

HÉ, JULIUS, WAT BEDOEL JE?

IK HEB EEN MOOI PLAN. MAAR MOOIE PLANNEN KUNNEN GEVAARLIJK ZIJN. DAAROM VERTEL IK NIETS!
FIJN, NU DOE IK VANNACHT ZEKER GEEN OOG DICHT!

TERUG IN NOVIOMAGUS DOET JULIUS HEEL VREEMD. IN PLAATS VAN ZO SNEL MOGELIJK NIEUWE HANDELSWAAR IN TE SLAAN...
BREN, JE KRIJGT EEN PAAR DAGEN VRIJ VAN ME. BEZOEK EENS EEN BADHUIS, GA NAAR HET AMFITHEATER, KOOP WAT LEUKE DINGEN... ZOEK EEN AARDIG MEISJE... GENIET ER VAN!

ANDERS TELT ELKE MINUUT EN IEDERE MUNT... NU BLIJFT HET SCHIP LEEG?
NIETS VRAGEN, NIETS VRAGEN. VERTEL NIEUWSGIERIGE MENSEN MAAR DAT DE BOOT GEREPAREERD MOET WORDEN.

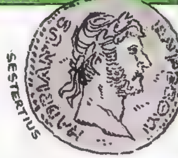

DAT BADHUIS LIJKT ME NIKS. IK WAS ME WEL IN DE RIVIER. IK GA NAAR 'T AMFITHEATER.

TEN ZUIDWESTEN VAN HET KAMP WAS ER EEN AMFITHEATER VAN 90 x 75 METER GROOT. IN DIT TUFSTENEN GEBOUW WERDEN SPELEN GEORGANISEERD EN DE LEGIOENSOLDATEN KONDEN DAAR GAAN KIJKEN.
HA, ZO TE ZIEN IS ER VANDAAG WEL WAT TE DOEN!

ONZE LEGATUS HAALT HETZELFDE KUNSTJE UIT ALS DE KEIZER IN ROME.
HOE BEDOEL JE?

WEL, OM ONS RUSTIG TE HOUDEN KRIJGEN WE BROOD EN SPELEN. PANEM ET CIRCENSES. NET ALS DIE ARME SLOEBERS IN ROME.
JE HEBT GELIJK! WANNEER ZOU DIE BETAALMEESTER EENS KOMEN MET ONZE SOLDIJ?

DE ROMEINSE SOLDATEN WERDEN AANVANKELIJK IN ZOUT UITBETAALD. ZOUT WAS EEN ARTIKEL WAAR DE INHEEMSE BEVOLKING GEK OP WAS. DE ROMEINSE SOLDATEN KONDEN ER DUS PRIMA RUILHANDEL MEE DRIJVEN.
SAL

SESTERTIUS

ZOUT=SAL. DAAR KOMT ONS WOORD 'SALARIS' VANDAAN. IN DE TIJD VAN BREN (± 100 NA CHR.) WERDEN DE SOLDATEN WEL IN GELD UITBETAALD. DE STANDAARDMUNT HEETTE AS. TWEE ASSEN: DE DUPONDIUS. DE SESTERTIUS WAS VIER ASSEN WAARD. DE ZILVEREN DENARIUS EN DE GOUDEN AUREUS WAREN NOG MEER WAARD.
AS
DUPONDIUS
DENARIUS
AUREUS

ZEG, HET LUKT WEL OF DIE KNAAP ONS AFLUISTERT!
WELNEE, IK LOOP TOEVALLIG ACHTER JULLIE!

HÉ, DAT IS DIE GRAPJAS WAARDOOR JIJ OP JE KOP KREEG VAN DE LEGATUS! WEET JE NOG? JE LIET HEM HET KAMP BINNEN MET DAT RARE SMOESJE OVER EEN OPSTAND!
OH, DIE? MISSCHIEN KAN HIJ ONS WAT GELD EH... LENEN?

WAT MOET IK DOEN? WEGHOLLEN? ZE WILLEN ME BEROVEN... DREIGEN MET HUN COMMANDANT? NEE... IK WEET HET...
HA, HA! JE HEBT STRAF GEKREGEN OMDAT JE MIJ DOORLIET? DAT SPIJT ME. GA STRAKS MEE NAAR HET WIJNHUIS EN IK BETAAL.

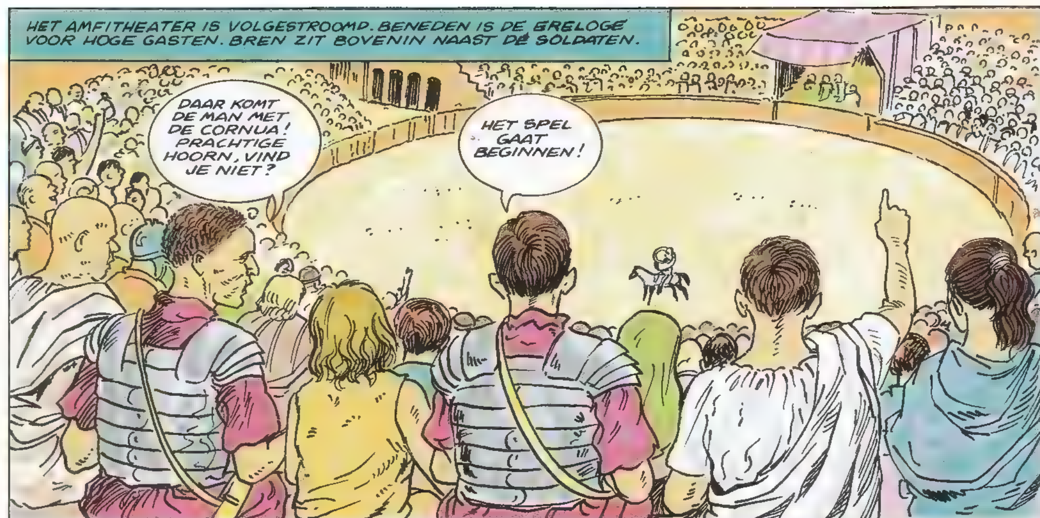

DAT BREEKT BIJ DE MANNEN HET IJS. ZE VERTELLEN DAT DE BETAALMEESTER DEZE KEER LANG WEGBLIJFT. HET GELD VAN DE SOLDATEN RAAKT OP.
ZIE JE WAT DIT IS?
NATUURLIJK! DAT IS EEN HALVE MUNT. WAARDELOOS DUS...

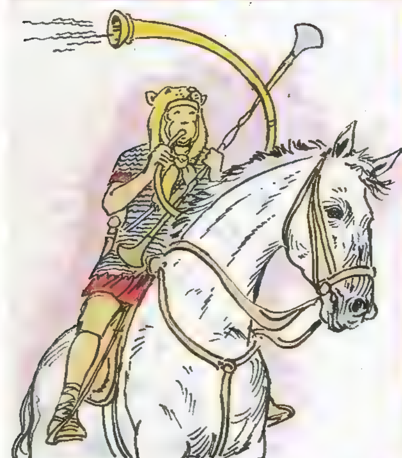

ALS ONS GELD OPRAAKT, LAAT DE COMMANDANT IEDEREEN Z'N RESTJE MUNTEN INLEVEREN. ER WORDT OPGESCHREVEN WAT ELKE SOLDAAT GEEFT...
DAN WORDEN DE MUNTEN DOORGEZAAGD EN DE COMMANDANT MAAKT DE AFSPRAAK DAT DE HALVE MUNT EVENVEEL WAARD IS ALS DE HELE MUNT. DAN KAN HIJ IEDEREEN WEER WAT UITBETALEN.

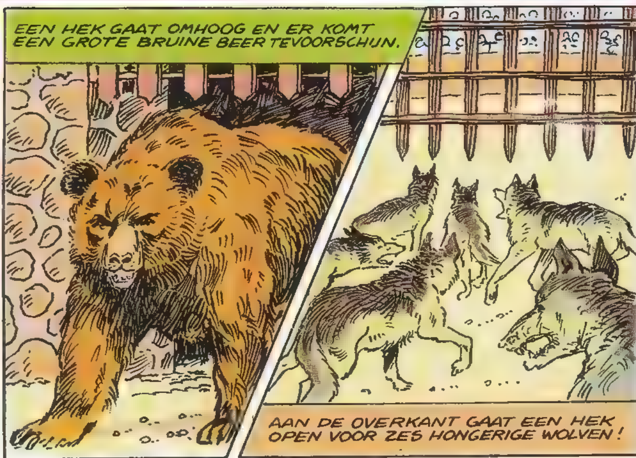

DAN KUN JE VEEL BETER JE GELD OPMAKEN VOOR DE COMMANDANT HET PAKT OM TE VERDELEN!

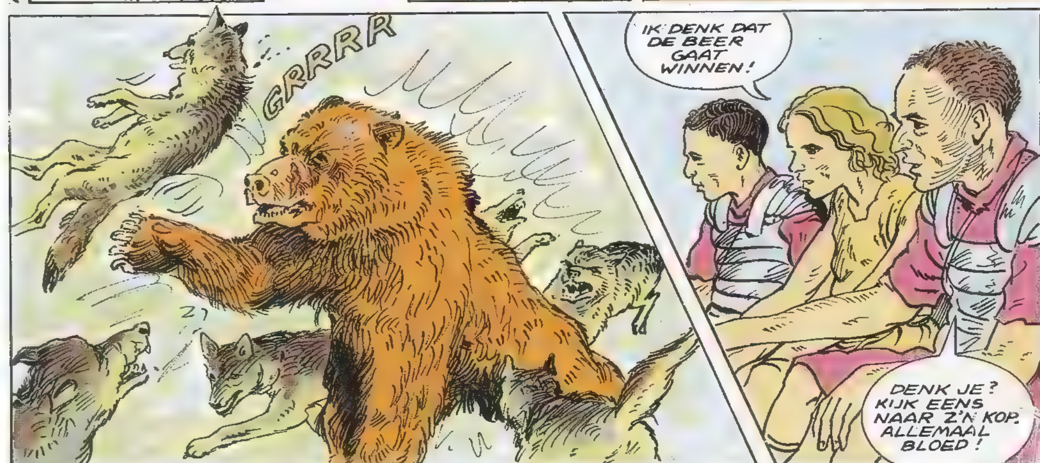

NEE, ZO GAAT DAT NIET! ALS DE BETAALMEESTER KOMT, KRIJGT IEDEREEN WAAR HIJ RECHT OP HEEFT. WIE DUS MUNTEN GAF, KRIJGT OOK HELE MUNTEN TERUG.

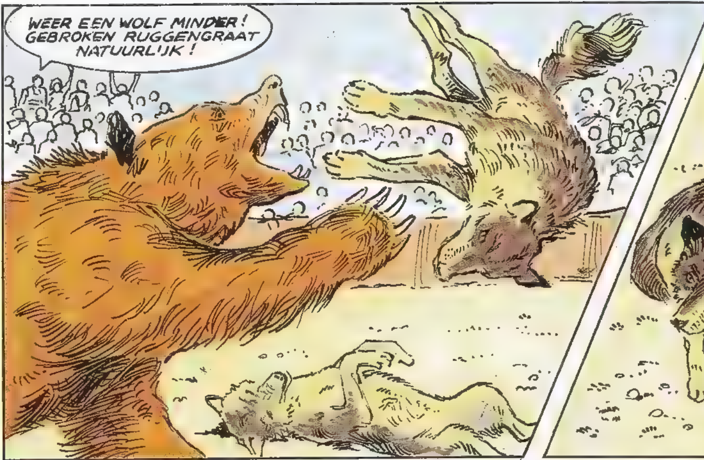

OP DE PLAATS VAN HET LEGERKAMP IN NIJMEGEN ZIJN VERSCHILLENDE VAN DEZE DOORGEZAAGDE MUNTJES GEVONDEN.

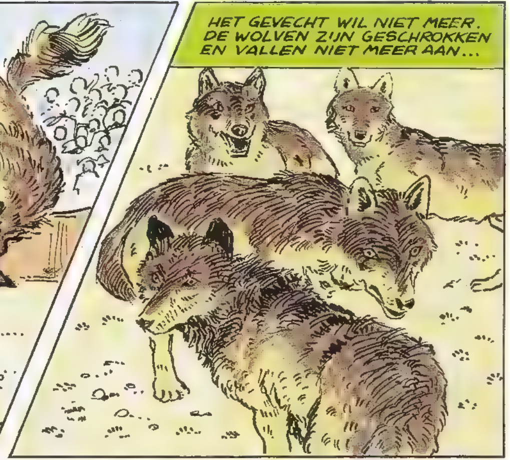

HET AMFITHEATER IS VOLGESTROOMD. BENEDEN IS DE ERELOGE VOOR HOGE GASTEN. BREN ZIT BOVENIN NAAST DE SOLDATEN.
DAAR KOMT DE MAN MET DE CORNUA! PRACHTIGE HOORN, VIND JE NIET?
HET SPEL GAAT BEGINNEN!

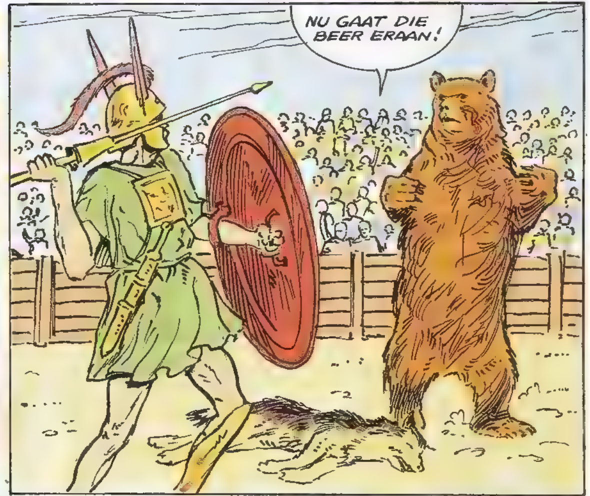

EEN HEK GAAT OMHOOG EN ER KOMT EEN GROTE BRUINE BEER TEVOORSCHIJN.
AAN DE OVERKANT GAAT EEN HEK OPEN VOOR ZES HONGERIGE WOLVEN!

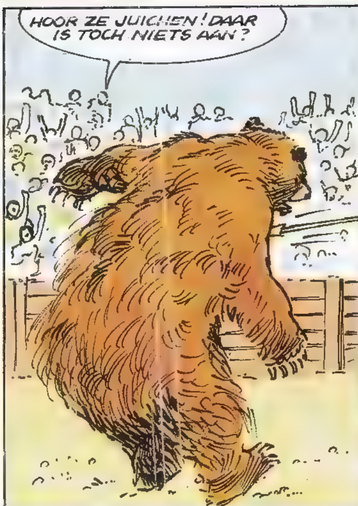

GRRRR
IK DENK DAT DE BEER GAAT WINNEN!
DENK JE? KIJK EENS NAAR Z'N KOP. ALLEMAAL BLOED!

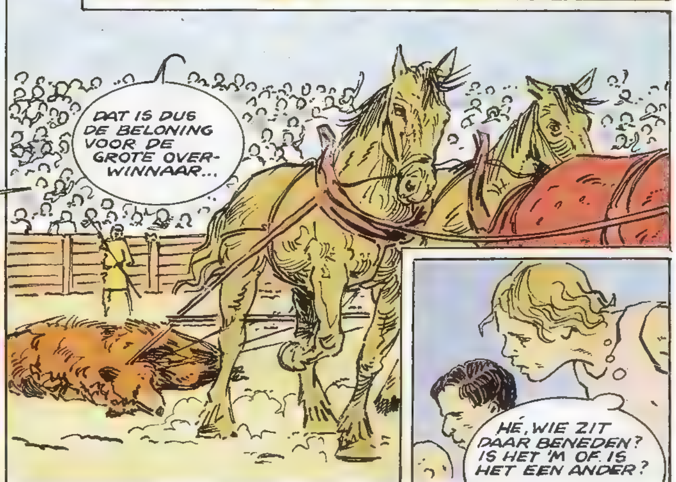

WEER EEN WOLF MINDER! GEBROKEN RUGGENGRAAT NATUURLIJK!

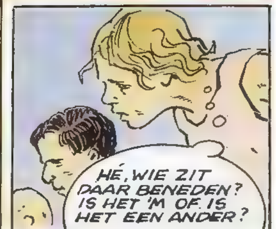

HET GEVECHT WIL NIET MEER. DE WOLVEN ZIJN GESCHROKKEN EN VALLEN NIET MEER AAN...

DE DIEREN WORDEN DAAROM MAAR NAAR HUN HOKKEN GEDREVEN. DAT KARWEI IS ZEKER NIET ONGEVAARLIJK!

NU GAAT DIE BEER ERAAN!

HOOR ZE JUICHEN! DAAR IS TOCH NIETS AAN?

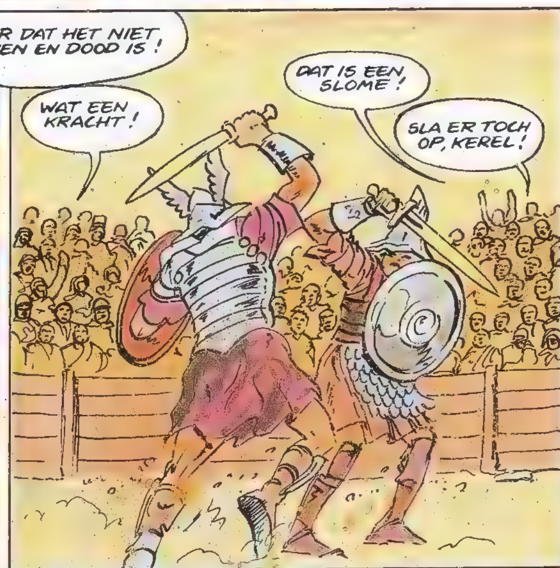

DAT IS DUS DE BELONING VOOR DE GROTE OVER-WINNAAR...

HÉ, WIE ZIT DAAR BENEDEN? IS HET 'M OF IS HET EEN ANDER?

JULIUS HIER ? WAAROM GEEFT HIJ DIE TWEE KERELS GELD ?

WAT KAN HIJ NU VAN DIE KERELS GEKOCHT HEBBEN ? ZE ZIEN ER NIET ALS KOOPLIEDEN UIT. VAST FRIEZEN VAN DE OVERKANT.

IN DE ARE (='ZAND') BEGINT DE VOLGENDE VOORSTELLING...
JAMMER DAT HET NIET OP LEVEN EN DOOD IS !

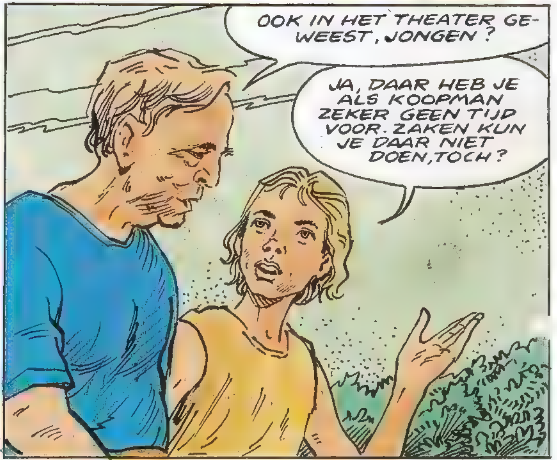

WAT EEN KRACHT !
DAT IS EEN SLOME !
SLA ER TOCH OP, KEREL !

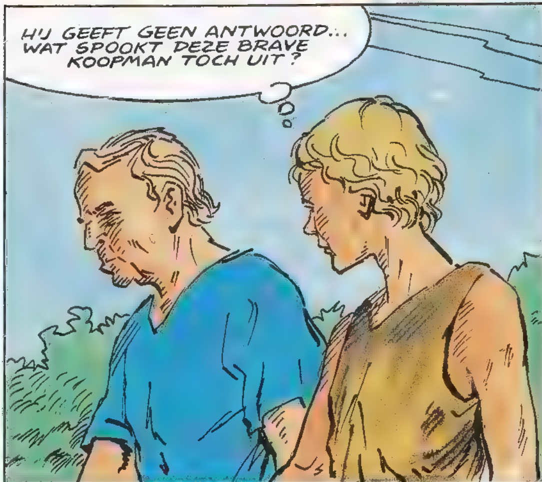

ZE GLADIATOREN VOEREN EEN SCHIJNGEVECHT OP. ZE BEHOREN BIJ DEZELFDE GROEP RONDREIZENDE ZWAARDVECHTERS

NA DE VOORSTELLINGEN...
IK MOET EEN BEETJE TREUZELEN. AH, DAAR LOOPT MIJN BAAS ! ZONDER DIE KERELS .

DE TWEE FRIEZEN HEBBEN DIKKE PRET.
JE KUNT WEL RADEN WAAR ZE HET OVER HEBBEN...

HÉ, JULIUS, KUN JE NIET EVEN WACHTEN?
HUH?

OOK IN HET THEATER GEWEEST, JONGEN?
JA, DAAR HEB JE ALS KOOPMAN ZEKER GEEN TIJD VOOR. ZAKEN KUN JE DAAR NIET DOEN, TOCH?

HIJ GEEFT GEEN ANTWOORD... WAT SPOOKT DEZE BRAVE KOOPMAN TOCH UIT?

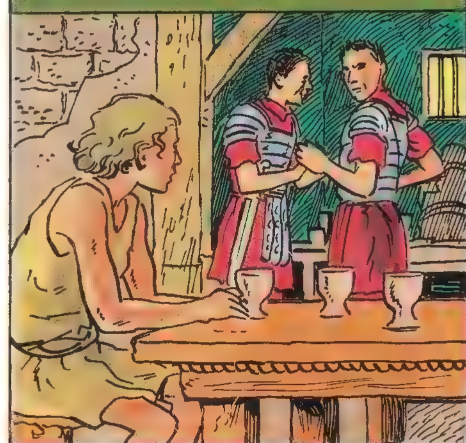

WANNEER GAAN WE WEER VAREN, JULIUS?
OVERMORGEN, DENK IK... IK HEB NOG GEEN NIEUWE VOORRAAD INGESLAGEN.

IS DAT ONS GULLE GERMAANTJE NIET? HIJ BELOOFDE ONS TOCH WIJN?
VERDRAAID, DAAR ZIJN DIE ROMEINEN WEER...

ALLICHT! MAAK JE NIET ZO DRUK. IK ZAG MIJN BAAS EN IK MOET WETEN WANNEER MIJN WERK WEER BEGINT.

BREN, VERMAAK JE MET JE VRIENDEN. EEN DING. NIET KLETSEN OVER ORNE, BEGREPEN? GEEN WOORD!
HOE KOMT HIJ DAAR INEENS BIJ?

WIJ HEBBEN DORST, JONGEN. SCHIET EENS WAT OP!

IN HET WIJNHUIS VOELT BREN ZICH NIET OP ZIJN GEMAK. DE SOLDATEN STAAN TE FLUISTEREN EN KIJKEN STEEDS MET VREEMDE BLIKKEN NAAR HEM.

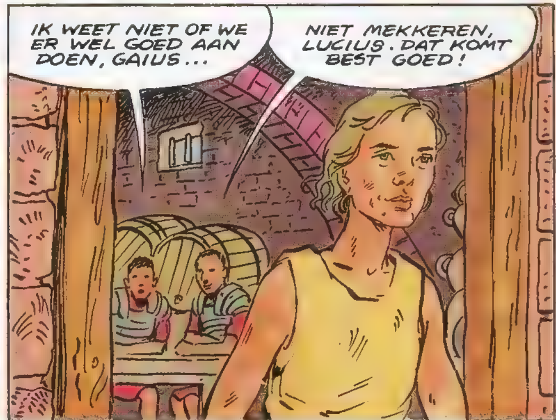

IK HEET GAIUS. MIJN VRIEND HEET LUCIUS. JIJ HEET BREN? MOET JE LUISTEREN. JIJ MOET ONS HELPEN. WIL JE EEN BOODSCHAP VOOR ONS DOEN? JE MOET EEN ZAKJE OPHALEN BIJ DE PANNENBAKKERIJ OP HOLDEURN.
WAAROM DOEN JULLIE HET ZELF NIET?

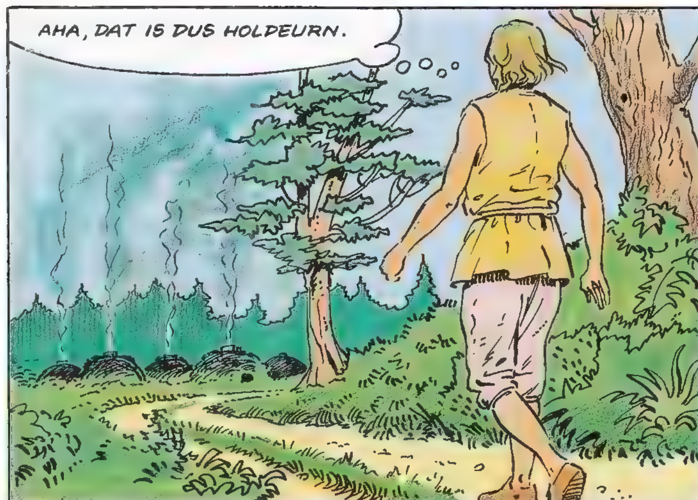

JIJ MOET GAAN! WIJ MOGEN NIET ZO VER VAN ONZE COMMANDANT. WE BETALEN JE ER GOED VOOR. BIJ DE HOLDEURN LOOPT ER EEN OUD MANNETJE MET KROMME BENEN...
ZIE JE HEM, DAN ZEG JE: BENT U DE BEROEMDE CANANEFAAT? DAN ANTWOORDT HIJ: GEEF MIJ DE DUINEN LANGS DE ZEE MAAR!

WAAROM KIJKT DIE LUCIUS ZO BEZORGD? HET KLINKT IMMERS MAAR SIMPEL... OF KIJKT HIJ ALTIJD ZO VREEMD?
WAT KRIJG IK ER VOOR?

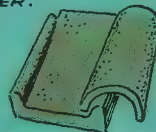

WAT DENK JE VAN TWINTIG SESTERTIËN?
WAT? ZOVEEL?
SSST...

IS HET NIET GEVAARLIJK?
BEN JE BANG VAN EEN OUD KERELTJE?

IK WEET NIET OF WE ER WEL GOED AAN DOEN, GAIUS...
NIET MEKKEREN, LUCIUS. DAT KOMT BEST GOED!

BIJ BERG EN DAL, TEGEN DE DUITSE GRENS AAN, LIGT EEN LANDGOED MET DE NAAM HOLDEURN. DIE NAAM IS AL HEEL OUD EN WE WISTEN NIET WAAR DIE NAAM VANDAAN KWAM. WEL WERD DE BETEKENIS BEGREPEN: HOLDEURN = HELLEDEUREN. ARCHEOLOGEN BRACHTEN DE OPLOSSING. ZIJ ONTDEKTEN DAAR DE RESTEN VAN GROTE OVENS WAAR DAKPANNEN VOOR HET FORT WERDEN GEMAAKT. DIE GROTE OVENS MET DE LOEIENDE VLAMMEN DEED DE PLAATSELIJKE BEVOLKING BLIJKBAAR DENKEN AAN EEN 'HELLEPOORT'. HOLDEURN WAS DE CENTRALE PANNENBAKKERIJ VAN HET NEDERGERMAANSE LEGER.

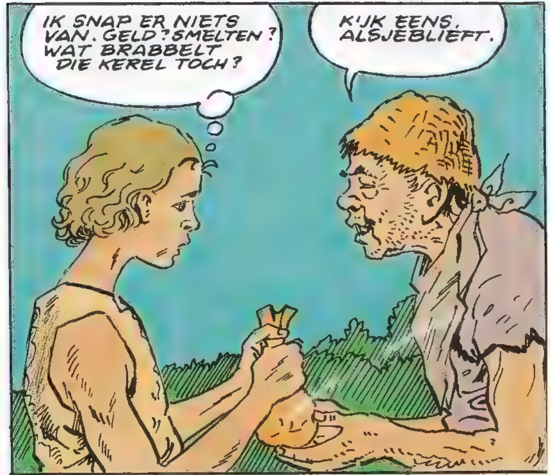

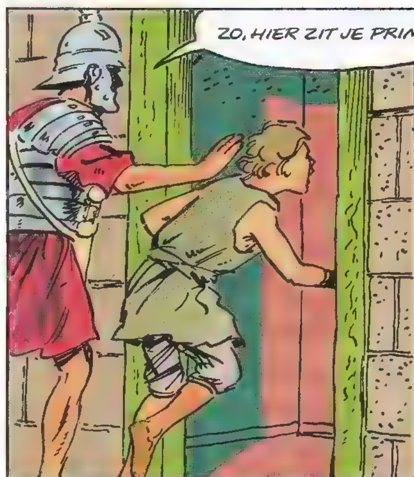

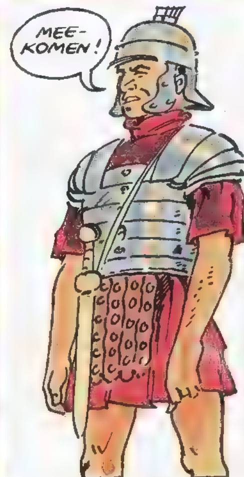
DE AQUILIFER OF HOOFD-STANDAARDDRAGER DROEG DE AQUILA. AQUILA IS HET WOORD VOOR ADELAAR. OP DE STANDAARD VAN HET LEGIOEN STOND EEN GOUDEN ADELAAR, HET TEKEN VAN ROME. DE ADELAARSSTANDAARD WAS HEILIG EN HET VERLIES DAARVAN EEN GROTE SCHANDE. EEN AQUILIFER MOEST HEEL KOELBLOEDIG ZIJN EN NOOIT OP DE VLUCHT SLAAN. HIJ HIELD LETTERLIJK DE EER VAN HET LEGIOEN VAST. DEZE MAN HAD ECHTER NOG EEN BELANGRIJKE TAAK: HIJ ZORGDE VOOR HET SPAARGELD VAN DE SOLDATEN.

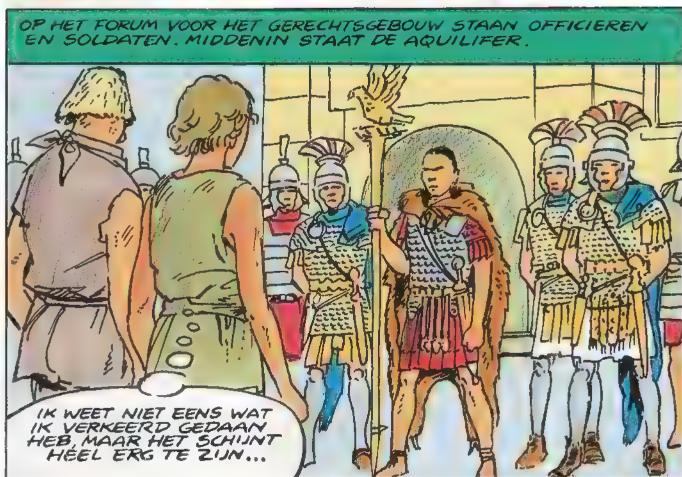

BLIJF VAN ME AF! LAAT ME LOS...
IK WEET NERGENS VAN, HEREN...

ZE BRENGEN ME IN HET LEGERKAMP. NU KAN IK ONTSNAPPEN WEL VERGETEN!

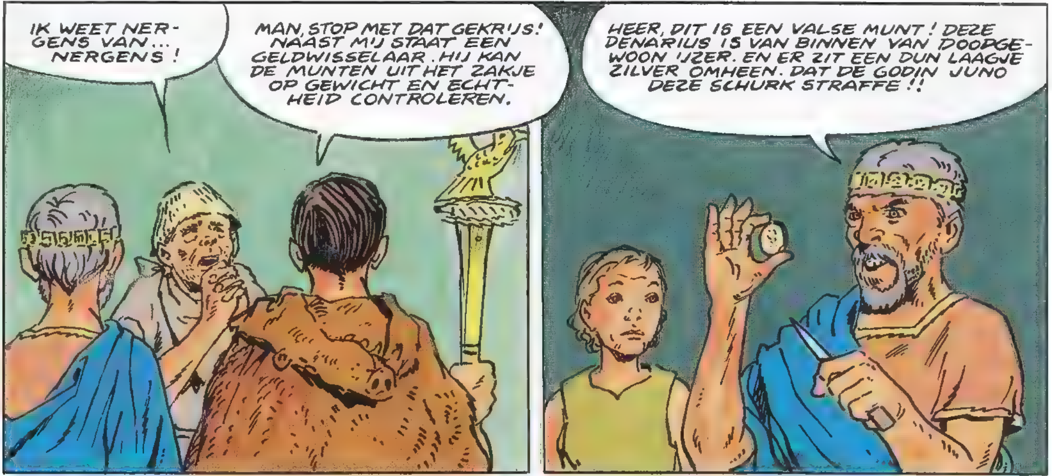

ZO, HIER ZIT JE PRIMA!

BREN WORDT EEN PAAR UUR ALLEEN GELATEN. DAN...

MEE-KOMEN!

OP HET FORUM VOOR HET GERECHTSGEBOUW STAAN OFFICIEREN EN SOLDATEN. MIDDENIN STAAT DE AQUILIFER.
IK WEET NIET EENS WAT IK VERKEERD GEDAAN HEB, MAAR HET SCHIJNT HEEL ERG TE ZIJN...

AQUILIFER, DIE OUDE MAN GAF HET GELD AAN DEZE JONGEN!

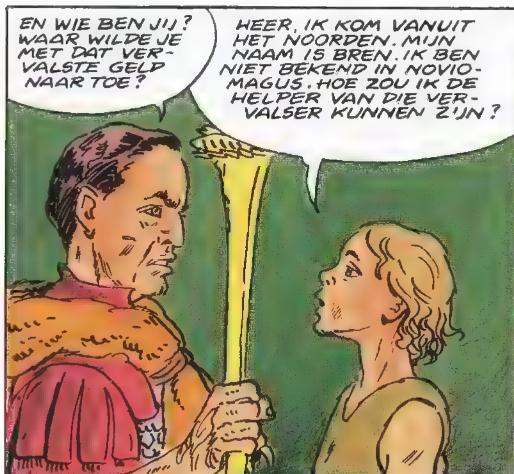

IK WEET NERGENS VAN... NERGENS!
MAN, STOP MET DAT GEKRIJS! NAAST MIJ STAAT EEN GELDWISSELAAR. HIJ KAN DE MUNTEN UIT HET ZAKJE OP GEWICHT EN ECHTHEID CONTROLEREN.
HEER, DIT IS EEN VALSE MUNT! DEZE DENARIUS IS VAN BINNEN VAN DOODGEWOON IJZER. EN ER ZIT EEN DUN LAAGJE ZILVER OMHEEN. DAT DE GODIN JUNO DEZE SCHURK STRAFFE!!

DE EERSTE MUNTEN WERDEN IN ROME GESLAGEN IN DE TEMPEL VAN JUNO MONETA OP HET CAPITOOL. (CAPITOOL = DE REGERINGSHEUVEL). HET WOORD 'MONETA' KOM JE NOG STEEDS TEGEN. DENK MAAR AAN HET ENGELSE WOORD MONEY EN NATUURLIJK ONS WOORD 'PORTEMONNEE'. DE GODIN JUNO WAARSCHUWDE (=MONERE) DE MUNTMEESTERS GEEN BEDROG TE PLEGEN.

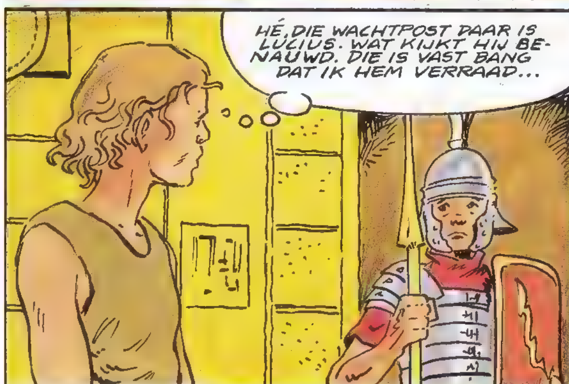

DEZE OUWE KEREL HEEFT DE MUNTEN GEMAAKT. WE HEBBEN GEWACHT TOT Z'N HELPER DE BUIT KWAM HALEN!

SLUIT DIE VERVALSER, DIE VIJAND VAN GODIN JUNO, MAAR OP. ALS ONZE LEGATUS TERUG IS, KRIJGT HIJ ZIJN STRAF WEL!

LAAT ME TOCH LOS!

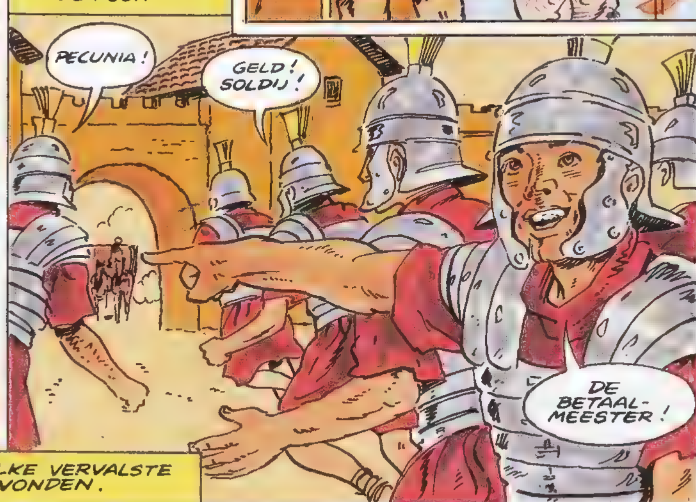

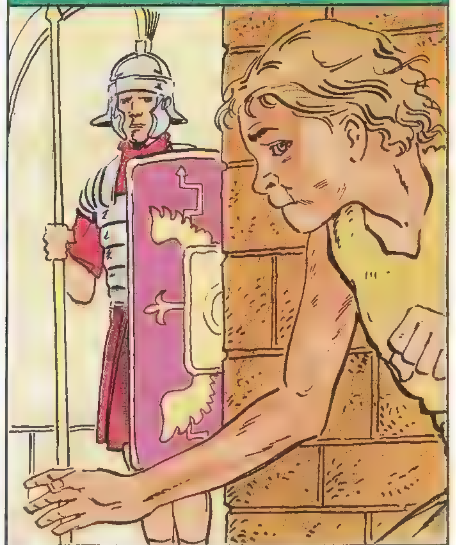
OP DE HUNERBERG ZIJN ZULKE VERVALSTE MUNTEN IN ONZE TIJD GEVONDEN.

ONDER LUID GEJUICH RIJDT EEN DICHTE WAGEN, GETROKKEN DOOR TWEE VERMOEIDE PAARDEN, HET CASTRA BINNEN.

ZELFS DE AQUILIFER HEEFT GEEN BELANGSTELLING MEER VOOR DE JONGEN EN DOET EEN PAAR STAPPEN NAAR VOREN ...

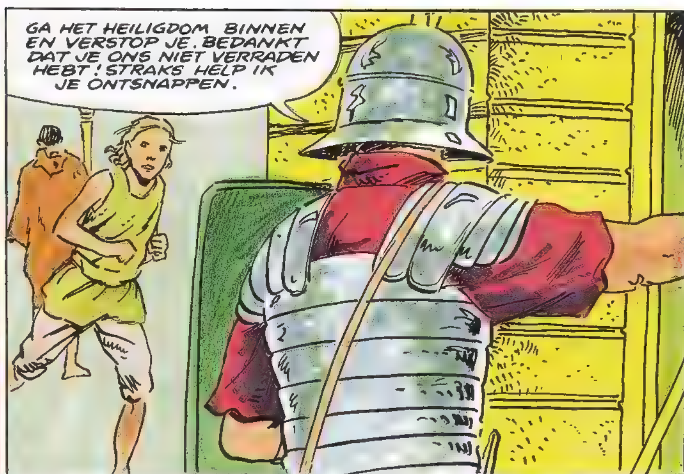

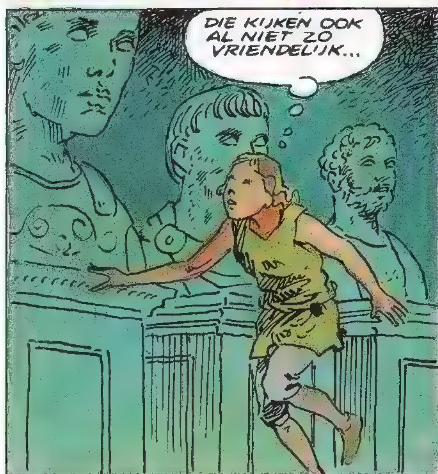
MAAR BREN VERGEET DAT LUCIUS, DE WACHTPOST, ER NOG WEL STAAT ...

EEN LEGIOENSOLDAAT OP WACHT MAG ZIJN POST NOOIT VERLATEN. HET WERK VAN LUCIUS IS HEEL BELANGRIJK. HET DOOR HEM BEWAAKTE GEBOUW IS HET KAMPHEILIGDOM. DAAR WORDEN DE VELDTEKENS EN DE KEIZERSPORTRETTEN BEWAARD. EN ... DE SCHATKIST MET HET GELD VAN DE LEGIOENSOLDATEN !

BREN, BREN, KOM HIER, SNEL!

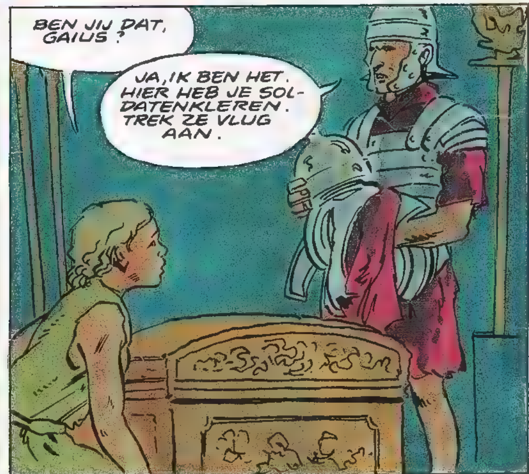

GA HET HEILIGDOM BINNEN EN VERSTOP JE. BEDANKT DAT JE ONS NIET VERRADEN HEBT! STRAKS HELP IK JE ONTSNAPPEN.

DIE KIJKEN OOK AL NIET ZO VRIENDELIJK...

DIT ZOU BEST DE SCHATKIST KUNNEN ZIJN.

SOLDAAT LUCIUS! WAAR IS DIE KNAAP GEBLEVEN?
GEEN IDEE, AQUILIFER! HIJ IS VAST MET IEDEREEN MEEGELOPEN NAAR DE POORT!

PFFF... HIJ GELOOFT HET GELUKKIG!

BEN JIJ DAT, GAIUS?
JA, IK BEN HET. HIER HEB JE SOLDATENKLEREN. TREK ZE VLUG AAN.

STAAT EIGENLIJK BEST WEL DAPPER...
SCHIET OP, MAN. BINNEN EEN PAAR TELLEN ZOEKT HET HELE KAMP JE! LOOP NAAST ME!

ONGEHINDERD MOGEN ZE DE POORT PASSEREN.
RUSTIG EN KALM LOPEN.

NU SNEL ACHTER DIE STAPEL KISTEN JIJ! EN TREK DAT UNIFORM UIT!

BEDRIEGERS! WAAROM LIETEN JULLIE MIJ HET VUILE WERK OPKNAPPEN?

ZEUR NIET! HIER HEB JE TWEE SESTERTIËN. EN WEES BLIJ DAT JE VRIJ BENT. GA MAAR VLUG DIE VETTE KOOPMAN OPZOEKEN...

HOU JE ROMMEL MAAR!!

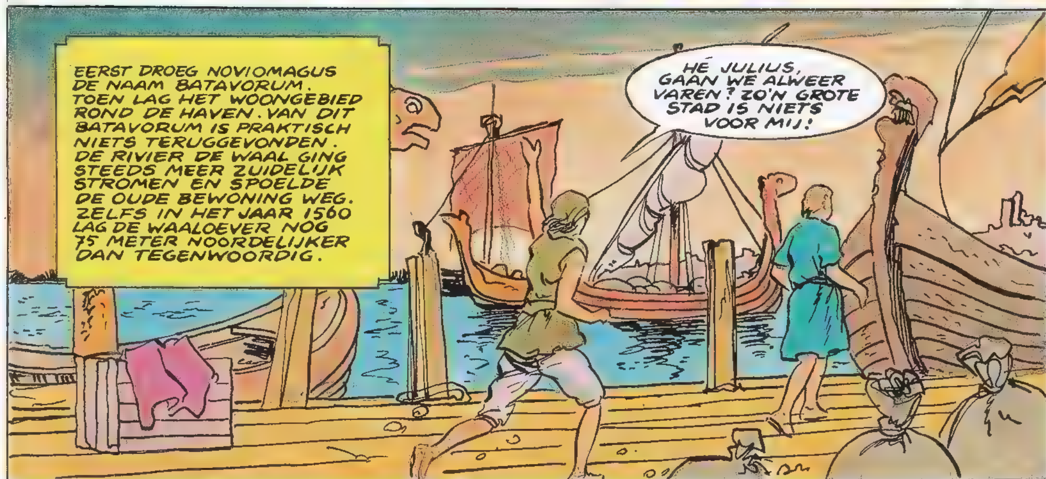

HIJ KIJKT NIET EENS OM. LAAT IK DAT GELD TOCH MAAR WEER OPRAPEN...

NA EEN EINDJE TE HEBBEN GELOPEN RUIKT BREN EEN HEERLIJKE GEUR.
GEROOSTERD VLEES...

BIJ DE GROTE MARKTHAL MET DE VELE WINKELTJES EN STALLETJES ZIJN NATUURLIJK OOK LEKKERE HAPJES TE KRIJGEN.
VIER WORSTJES MET SAUS.

MM...HEERLIJK!
OP DEZE PLAATS HEBBEN ARCHEOLOGEN OVENS GEVONDEN, GEBOUWD VAN OPGESTAPELDE DAKPANNEN. OP DE VLOER LAG EEN DIKKE LAAG VETTIGE HOUTSKOOL. HIER MOET DUS HEEL VAAK VLEES GEROOSTERD ZIJN. BREN ZIT HIER BIJ DE VOORLOPER VAN ONZE SNACKBAR!

BREN ZOEKT HET SCHIP VAN JULIUS WEER OP.
HIER BIJ DE HAVEN WONEN MAAR WEINIG MENSEN.

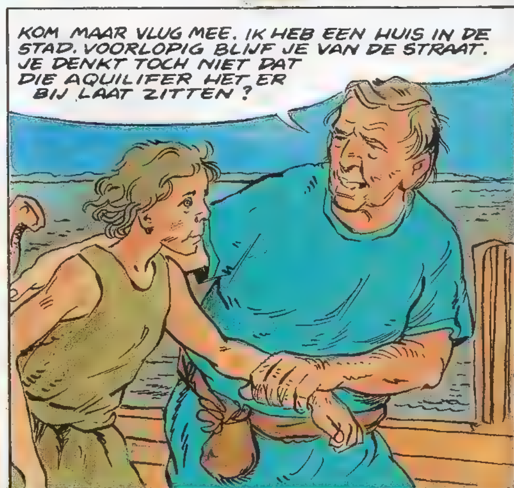

EERST DROEG NOVIOMAGUS DE NAAM BATAVORUM. TOEN LAG HET WOONGEBIED ROND DE HAVEN. VAN DIT BATAVORUM IS PRAKTISCH NIETS TERUGGEVONDEN. DE RIVIER DE WAAL GING STEEDS MEER ZUIDELIJK STROMEN EN SPOELDE DE OUDE BEWONING WEG. ZELFS IN HET JAAR 1560 LAG DE WAALOEVER NOG 75 METER NOORDELIJKER DAN TEGENWOORDIG.
HE JULIUS, GAAN WE ALWEER VAREN? ZO'N GROTE STAD IS NIETS VOOR MIJ!

JULIUS KIJKT SOMBER. ZOU HIJ GEEN KOOPWAAR TE PAKKEN KUNNEN KRIJGEN?

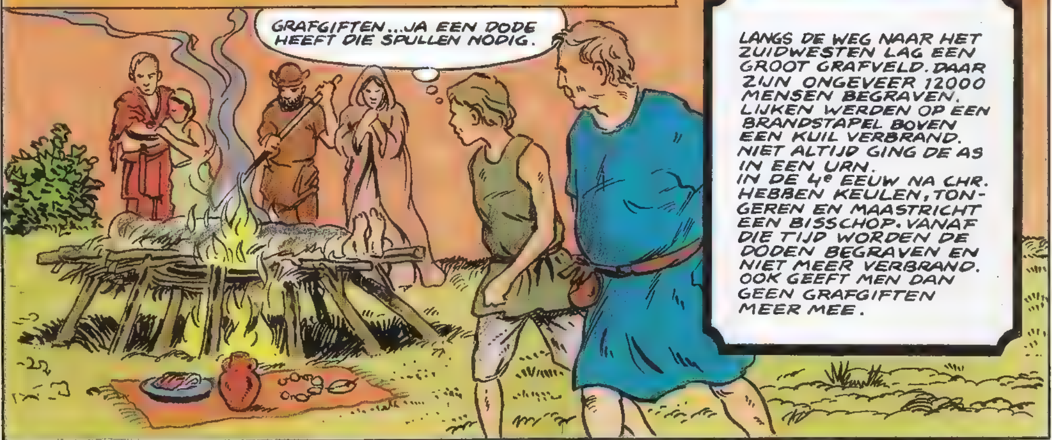

HÉ, JULIUS, HET SCHIP IS NOG HELEMAAL LEEG!

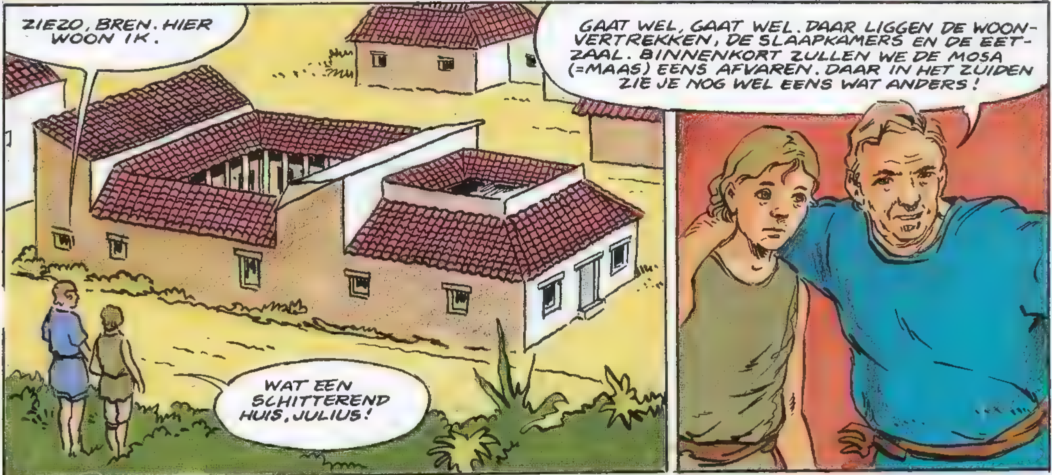

IK HOOP MAAR DAT DIE SOLDATEN JE NIET AL TE VEEL UITGEHOORD HEBBEN.
NEE, DAT NIET. MAAR ER IS WEL IETS HEEL VERVELENDS GEBEURD...

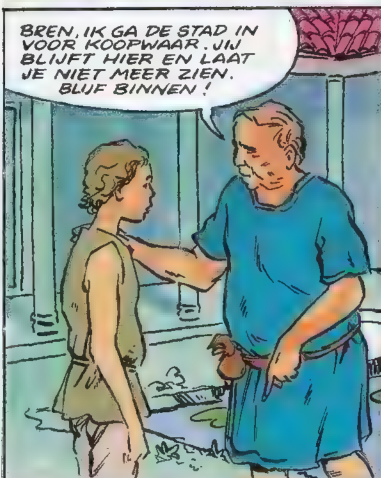

BREN VERTELT VAN DE STREEK MET DE VALSE MUNTEN.
WAT HEB JE ALLEMAAL VERTELD? ZEG OP, JONGEN!
NIETS BIJZONDERS... DIE WAGEN MET GELD KWAM EN...

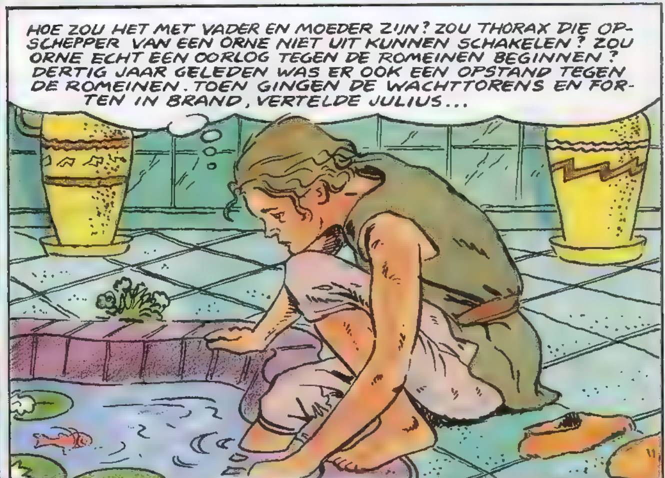

KOM MAAR VLUG MEE. IK HEB EEN HUIS IN DE STAD. VOORLOPIG BLIJF JE VAN DE STRAAT. JE DENKT TOCH NIET DAT DIE AQUILIFER HET ER BIJ LAAT ZITTEN?

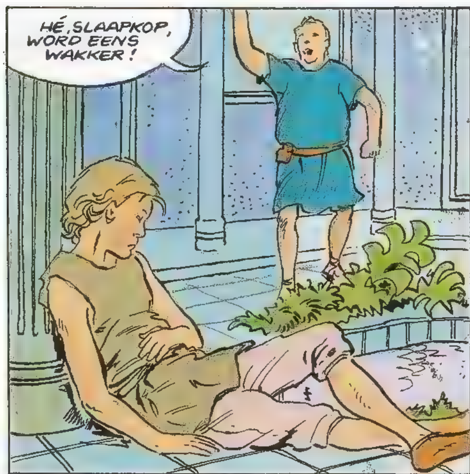

ONDERWEG ONTMOETEN ZE EEN ANDERE KOOPMAN.
HA, DIE JULIUS! LOPEN DE ZAKEN NOG EEN BEETJE?
IK MAG NIET KLAGEN, IK MAG NIET KLAGEN...
NOU, ALS JIJ DAT ZEGT... DAN MOET HET WEL ERG GOED GAAN!
HA, HA, DAT ZAL IK DAN MAAR ALS EEN COMPLIMENT BESCHOUWEN!
WAT EEN TO-NEELSPELER, DIE JULIUS.
WERKELIJK?
JIJ KOMT NOGAL EENS IN HET NOORDEN? IK HEB GEHOORD DAT HET DAAR GIST EN ROMMELT. EEN OF AN-DERE ORNE SCHIJNT BO-ZE PLANNEN TE SMEDEN.
OF...JA, NU JE HET ZEGT... IK HEB OOK ZOIETS GEHOORD. IK ZAL MAAR NIET TEVEEL HAAST MA-KEN OM DIE KANT OP TE GAAN.
ZIEZO, DIE KLETSKOUS BABBELT HET WEL VERDER...
ZOU ORNE HET DAN TOCH WAGEN?

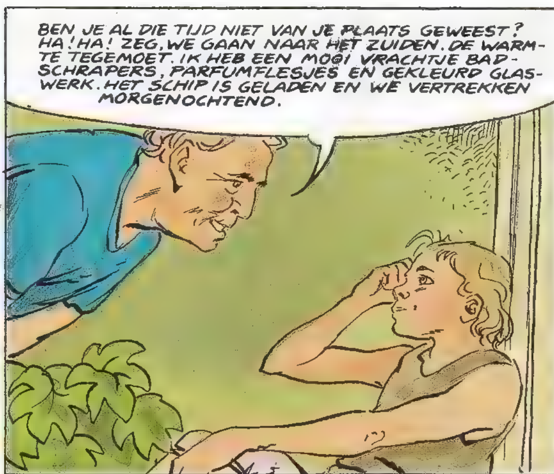

OP WEG NAAR DE STAD ZIEN ZE EEN BEGRAFENIS...
GRAFGIFTEN...JA EEN DODE HEEFT DIE SPULLEN NODIG.
LANGS DE WEG NAAR HET ZUIDWESTEN LAG EEN GROOT GRAFVELD. DAAR ZIJN ONGEVEER 12000 MENSEN BEGRAVEN. LIJKEN WERDEN OP EEN BRANDSTAPEL BOVEN EEN KUIL VERBRAND. NIET ALTIJD GING DE AS IN EEN URN. IN DE 4e EEUW NA CHR. HEBBEN KEULEN, TONGEREN EN MAASTRICHT EEN BISSCHOP. VANAF DIE TIJD WORDEN DE DODEN BEGRAVEN EN NIET MEER VERBRAND. OOK GEEFT MEN DAN GEEN GRAFGIFTEN MEER MEE.

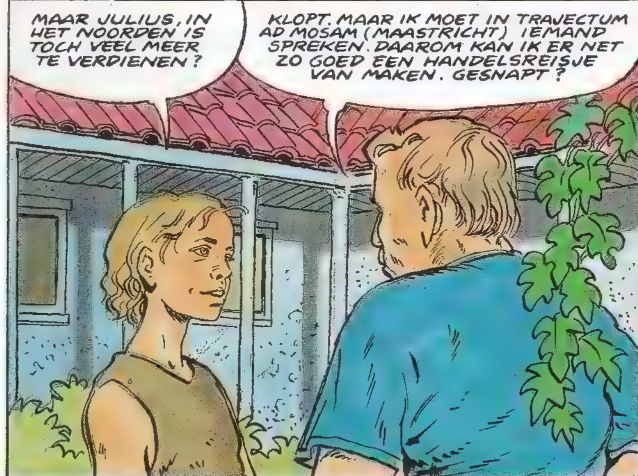

ZIEZO, BREN. HIER WOON IK.
WAT EEN SCHITTEREND HUIS, JULIUS!
GAAT WEL, GAAT WEL. DAAR LIGGEN DE WOONVERTREKKEN, DE SLAAPKAMERS EN DE EETZAAL. BINNENKORT ZULLEN WE DE MOSA (=MAAS) EENS AFVAREN. DAAR IN HET ZUIDEN ZIE JE NOG WEL EENS WAT ANDERS!

BREN, IK GA DE STAD IN VOOR KOOPWAAR. JIJ BLIJFT HIER EN LAAT JE NIET MEER ZIEN. BLIJF BINNEN!

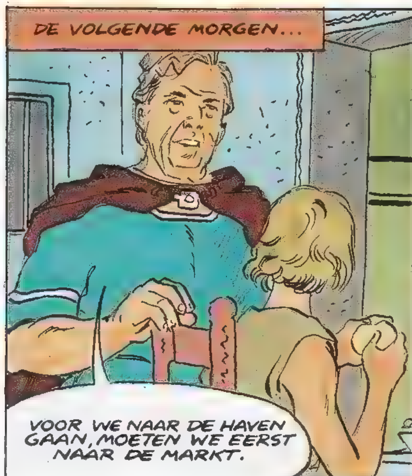

HOE ZOU HET MET VADER EN MOEDER ZIJN? ZOU THORAX DIE OPSCHEPPER VAN EEN ORNE NIET UIT KUNNEN SCHAKELEN? ZOU ORNE ECHT EEN OORLOG TEGEN DE ROMEINEN BEGINNEN? DERTIG JAAR GELEDEN WAS ER OOK EEN OPSTAND TEGEN DE ROMEINEN. TOEN GINGEN DE WACHTTORENS EN FORTEN IN BRAND, VERTELDE JULIUS...

HÉ, SLAAPKOP, WORD EENS WAKKER!

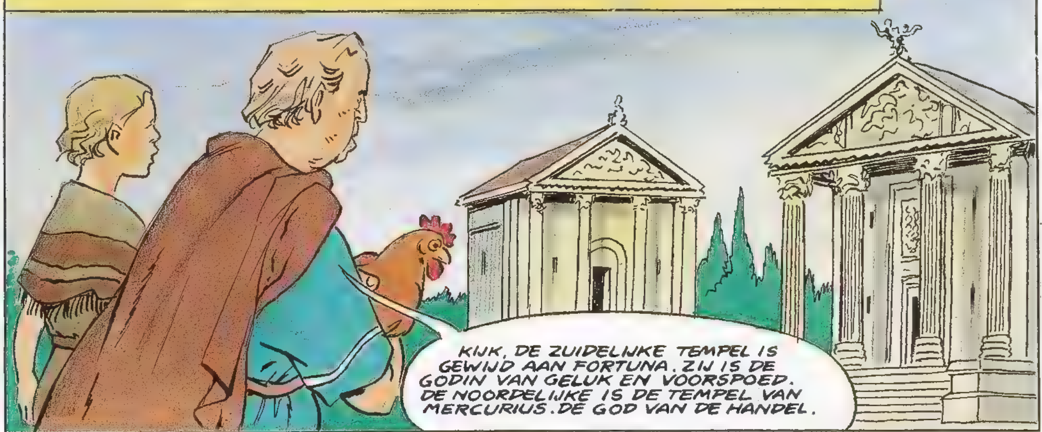

BEN JE AL DIE TIJD NIET VAN JE PLAATS GEWEEST? HA! HA! ZEG, WE GAAN NAAR HET ZUIDEN. DE WARMTE TEGEMOET. IK HEB EEN MOOI VRACHTJE BADSCHRAPERS, PARFUMFLESJES EN GEKLEURD GLASWERK. HET SCHIP IS GELADEN EN WE VERTREKKEN MORGENOCHTEND.

MAAR JULIUS, IN HET NOORDEN IS TOCH VEEL MEER TE VERDIENEN?
KLOPT. MAAR IK MOET IN TRAJECTUM AD MOSAM (MAASTRICHT) IEMAND SPREKEN. DAAROM KAN IK ER NET ZO GOED EEN HANDELSREISJE VAN MAKEN. GESNAPT?

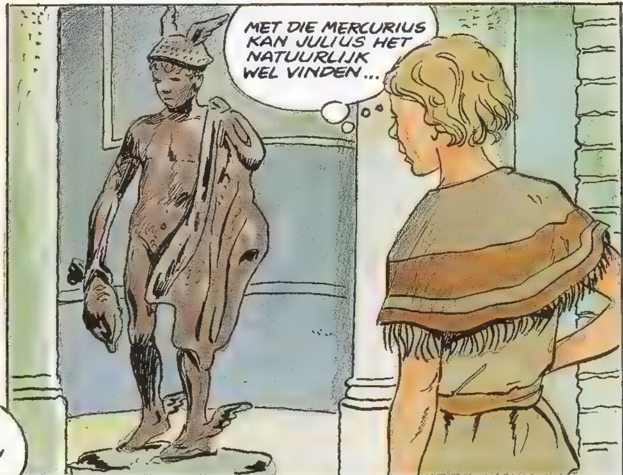

NATUURLIJK, HIJ ZAL ER EENS NIETS AAN VERDIENEN...

DE VOLGENDE MORGEN...
VOOR WE NAAR DE HAVEN GAAN, MOETEN WE EERST NAAR DE MARKT.

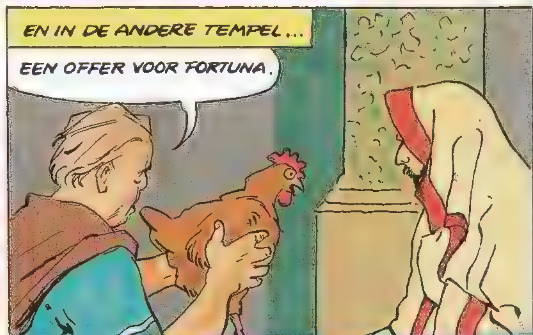

GEEF MIJ DIE KIP MAAR, KOOPMAN.

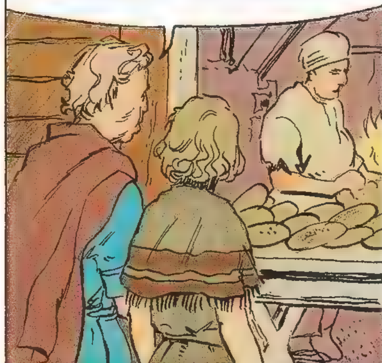

MET EEN ERNSTIG GEZICHT GAAT JULIUS NAAR DE TWEE TEMPELS VAN NOVIOMAGUS.
KIJK, DE ZUIDELIJKE TEMPEL IS GEWIJD AAN FORTUNA. ZIJ IS DE GODIN VAN GELUK EN VOORSPOED. DE NOORDELIJKE IS DE TEMPEL VAN MERCURIUS. DE GOD VAN DE HANDEL.

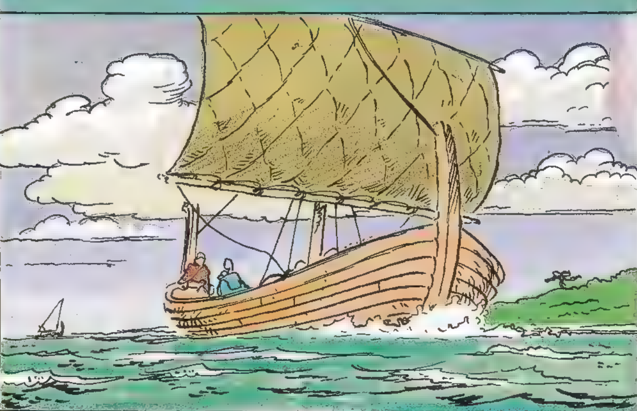

WELKE BEZOEK JE?
BEIDE, JONGEN. IK HEB ZE ALLETWEE NODIG. WELZIJN EN WELVAART, ZOGEZEGD!

MET DIE MERCURIUS KAN JULIUS HET NATUURLIJK WEL VINDEN...

ALSTUBLIEFT, PRIESTER. MIJN OFFER VOOR MERCURIUS.
OP DE SCHAAL LIGT EEN MENGSEL VAN ZADEN EN VRUCHTEN: DADEL, VIJG EN PIJNBOOMKEGEL WERD INGEVOERD EN ALS OFFER VERBRAND. OOK IN DE KEUKEN WAREN DEZE PRODUCTEN GELIEFD.

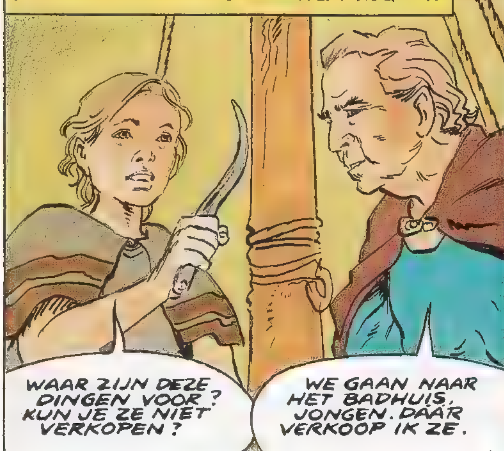

EN IN DE ANDERE TEMPEL...
EEN OFFER VOOR FORTUNA.
IN DE GELDERSE PLAATS ELST LIGGEN ONDER DE HERVORMDE KERK DE RESTEN VAN TWEE ROMEINSE TEMPELS. WAARSCHIJNLIJK WERDEN HIER NAAST DE INHEEMSE GODEN OOK DE ROMEINSE KEIZERS VEREERD. EEN MAQUETTE IN DE KERK TOONT HOE DE TEMPEL ER UIT ZAG. JE KUNT ER OOK KIJKEN NAAR DE OPGEGRAVEN SCHEDELS VAN DRIE OFFERDIEREN: VARKEN, SCHAAP EN STIER.

BREN, WE KOPEN BIJ DEZE BAKKER BROOD MET HONING EN DAN GAAN WE NAAR HET SCHIP.
ONTBIJTEN GEBEURDE VAAK OP STRAAT.

ENIGE TIJD LATER VAREN ZE NAAR HET WESTEN EN VERLATEN ZE DE RHENUS (RIJN), VIA HET KANAAL DAT VELDHEER CORBULO LIET GRAVEN. DAN VAREN ZE DE MOSA AF TOT TRAJECTUM AD MOSAM.

DAGEN LATER ZIEN ZE DE HOUTEN BRUG VAN MAASTRICHT.

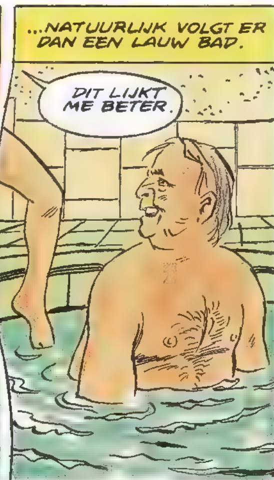

BREN, JIJ PAST OP HET SCHIP EN IK VERKOOP DE VRACHT!
KOMT IN ORDE, SCHIPPER.

ALS JULIUS BIJNA ALLES VERKOCHT HEEFT...
WAAR ZIJN DEZE DINGEN VOOR? KUN JE ZE NIET VERKOPEN?
WE GAAN NAAR HET BADHUIS, JONGEN. DAAR VERKOOP IK ZE.

IN HET BADHUIS AANGEKOMEN MOETEN EERST DE KLEREN UIT IN DE KLEEDRUIMTE.

DAN MOETEN ZE IN DE ZWEET-RUIMTE MET HETE LUCHT...

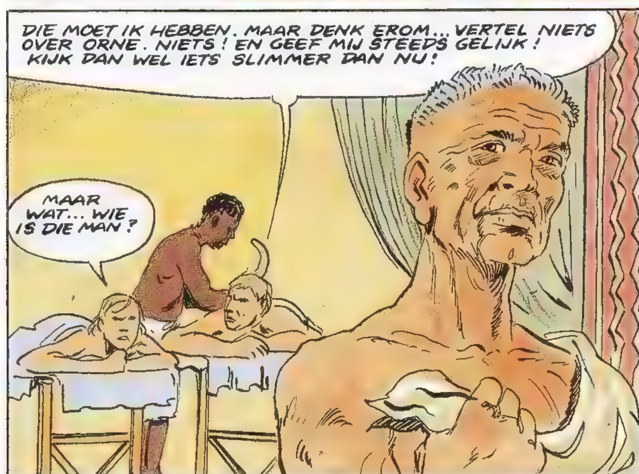

...DAARNA GEZELLIG MET EEN STEL WILD-VREEMDE MANNEN IN EEN HEET BAD...
DIT IS PAS LEVEN, BREN!
IK GELOOF DAT IK DOOD GA!!

...NATUURLIJK VOLGT ER DAN EEN LAUW BAD.
DIT LIJKT ME BETER.

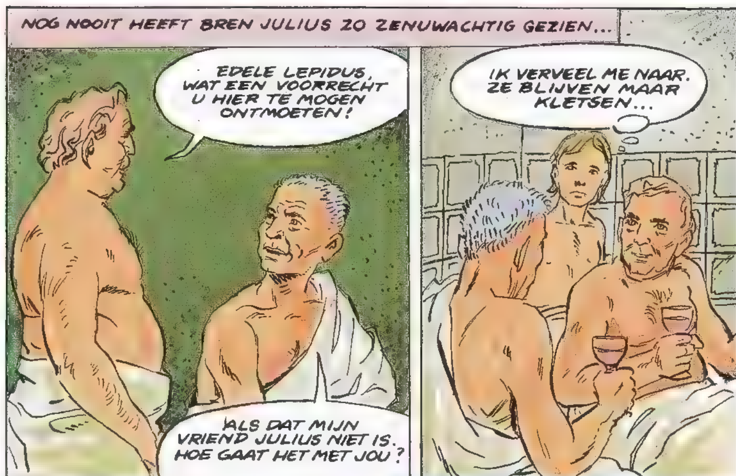

JULIUS LAAT ZICH INSMEREN MET OLIE. BREN VINDT DAT EEN BEETJE RAAR.
ONTSPAN JE KEREL. IK BETAAL!

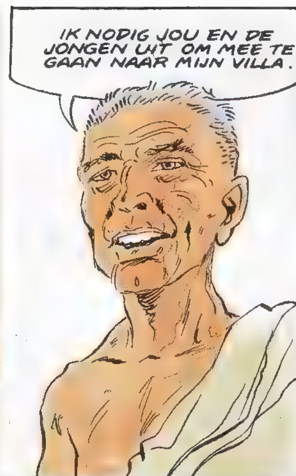

HA, DAAR KOMT DE SLAAF MET ÉÉN VAN MIJN BADSCHRAPERS. VUIL EN ZWEET WEGSCHRAPEN.
O, ZIJN DIE KROMME DINGEN DAARVOOR.

BREN, DIE MAN DAAR, ZIE JE DIE?

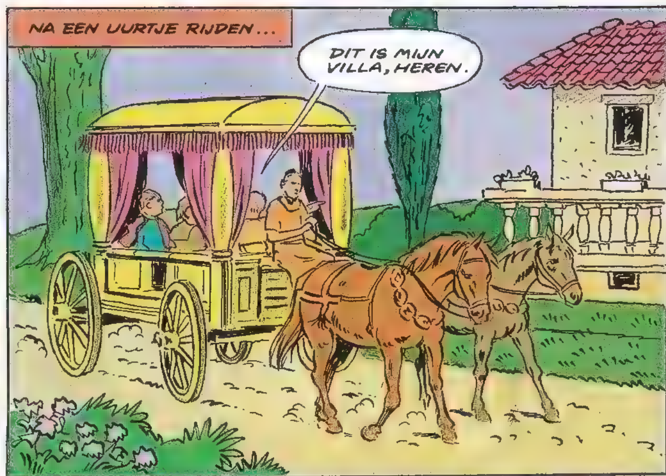

DIE MOET IK HEBBEN. MAAR DENK EROM... VERTEL NIETS OVER ORNE. NIETS! EN GEEF MIJ STEEDS GELIJK! KIJK DAN WEL IETS SLIMMER DAN NU!
MAAR WAT... WIE IS DIE MAN?

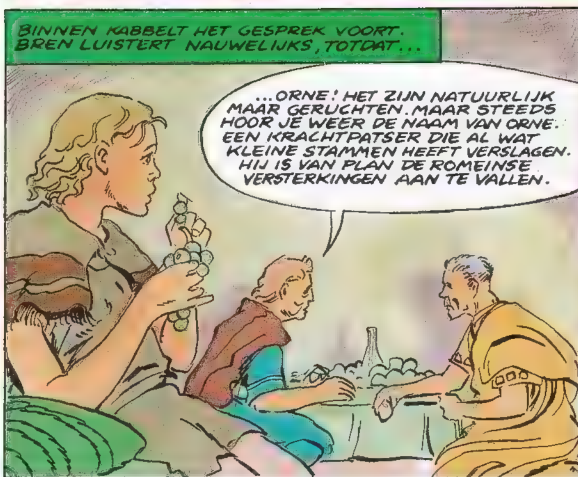

DAT IS LEPIDUS. IN ZIJN GOEDE JAREN VOERDE HIJ EEN LEGIOEN AAN. IK WILDE HEM IN ZIJN VILLA OPGAAN ZOEKEN, MAAR NU TREF IK HEM HIER. VOOR HEM HEBBEN WE DEZE REIS GEMAAKT. EN NU MAAR HOPEN DAT DE GAVEN AAN VROUWE FORTUNA HELPEN.

NOG NOOIT HEEFT BREN JULIUS ZO ZENUWACHTIG GEZIEN...
EDELE LEPIDUS, WAT EEN VOORRECHT U HIER TE MOGEN ONTMOETEN!
ALS DAT MIJN VRIEND JULIUS NIET IS. HOE GAAT HET MET JOU?
IK VERVEEL ME NAAR. ZE BLIJVEN MAAR KLETSEN...

IK NODIG JOU EN DE JONGEN UIT OM MEE TE GAAN NAAR MIJN VILLA.

HOOR JE DAT, BREN? DIT IS EEN BUITENKANSJE!
ZAL IK NIET OP HET SCHIP PASSEN?
IK STUUR WEL EEN MANNETJE.

NA EEN UURTJE RIJDEN...
DIT IS MIJN VILLA, HEREN.

BINNEN KABBELT HET GESPREK VOORT. BREN LUISTERT NAUWELIJKS, TOTDAT...
...ORNE! HET ZIJN NATUURLIJK MAAR GERUCHTEN. MAAR STEEDS HOOR JE WEER DE NAAM VAN ORNE. EEN KRACHTPATSER DIE AL WAT KLEINE STAMMEN HEEFT VERSLAGEN. HIJ IS VAN PLAN DE ROMEINSE VERSTERKINGEN AAN TE VALLEN.

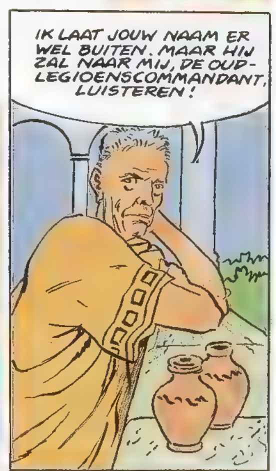

EN STUURT HIJ OOK BOODSCHAPPERS NAAR ANDERE, STERKE STAMMEN?
IK HEB GEHOORD VAN WEL. SOMMIGE SCHIPPERS WILLEN NIET MEER NAAR HET NOORDEN VAREN. IK BEN OOK OVERVALLEN EN LEEG TERUGGEVAREN NAAR NOVIOMAGUS. DAAROM DOE IK NU EEN VEILIG REISJE NAAR HET ZUIDEN.

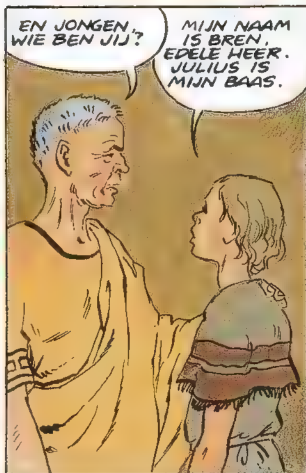

JULIUS LIEGT! MAAR WAAROM? WE ZIJN HELEMAAL NIET OVERVALLEN...

EN DE COMMANDANT VAN HET TIENDE LEGIOEN? WAT DOET HIJ?
NIETS! VORIG JAAR IS ER EEN KNAAP BIJ HEM GEWEEST MET INLICHTINGEN OVER HET OPTREDEN VAN ORNE. DIE KNUL IS LACHEND WEGGESTUURD.

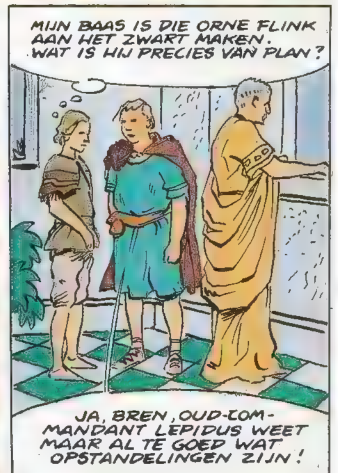

HIJ BEDOELT MIJ... WAT MOET IK NU ZEGGEN?

DAN IS DIE COMMANDANT EEN SUFFERD! MISSCHIEN MOET IK HEM EEN BEZOEK BRENGEN!
EDELE LEPIDUS! DOE DAT NIET! MIJN NAAM GAAT ER AAN. IK LEEF VAN DE HANDEL!

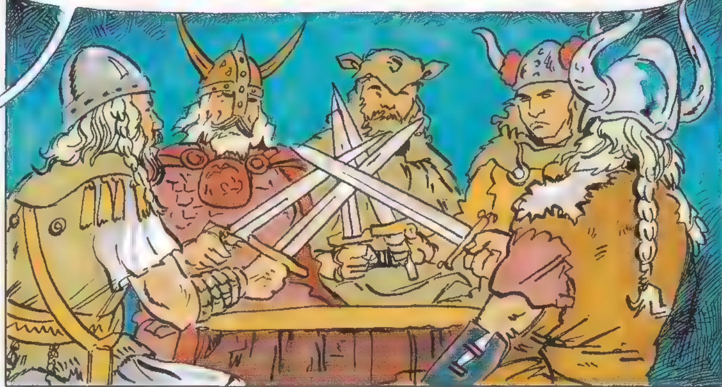

IK LAAT JOUW NAAM ER WEL BUITEN. MAAR HIJ ZAL NAAR MIJ, DE OUD-LEGIOENSCOMMANDANT, LUISTEREN!

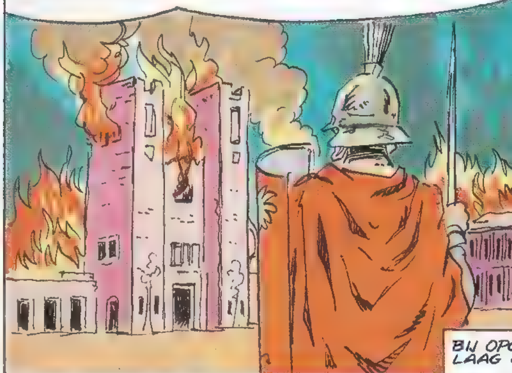

EN JONGEN, WIE BEN JIJ?
MIJN NAAM IS BREN, EDELE HEER. JULIUS IS MIJN BAAS.

OOK GERUCHTEN GEHOORD OVER ORNE?
JA, IN NOVIOMAGUS, JA!

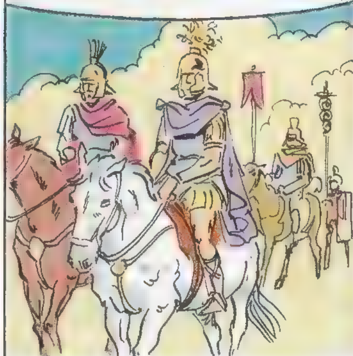

MIJN BAAS IS DIE ORNE FLINK AAN HET ZWART MAKEN. WAT IS HIJ PRECIES VAN PLAN?
JA, BREN, OUD-COMMANDANT LEPIDUS WEET MAAR AL TE GOED WAT OPSTANDELINGEN ZIJN!

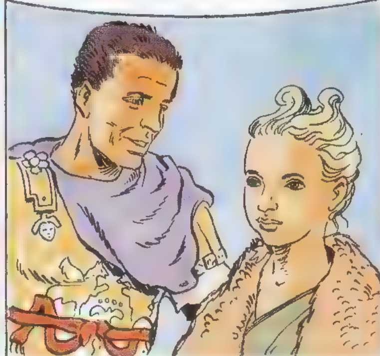

DE OPMERKING VAN JULIUS IS VOOR DE VROEGERE LEGIOENSCOMMANDANT HET SEIN OM TE GAAN VERTELLEN.

JULIUS CIVILIS WAS DE AANVOERDER VAN EEN BATAAFS COHORTE IN ROMEINSE DIENST. IN EEN NACHTELIJKE VERGADERING MET INHEEMSE HOOFDEN WERD BESLOTEN TOT EEN OPSTAND TEGEN DE ROMEINEN. OOK DE CANANEFATEN WILDEN MEEDOEN.

HIJ KOOS EEN GOED MOMENT. ROME WAS IN VERWARRING. KEIZER NERO WAS DOOD EN DRIE MANNEN VOCHTEN OM DE KEIZERSKROON. OOK IN PALESTINA WOEDDE EEN OPSTAND. JERUZALEM WERD DOOR ONS ROMEINEN BELEGERD EN IN HET JAAR 70 VERWOEST...

EERST HAD JULIUS CIVILIS VEEL SUCCES. BATAVEN, FRIEZEN EN CANANEFATEN STAKEN FORT NA FORT IN BRAND. ZELFS DE GALLIËRS GINGEN MEEDOEN EN OOK LEGIOENEN LIEPEN OVER...
BIJ OPGRAVINGEN VAN LEGERKAMPEN WORDT DE BRANDLAAG UIT HET JAAR 69 NA CHR. VAAK TERUGGEVONDEN.

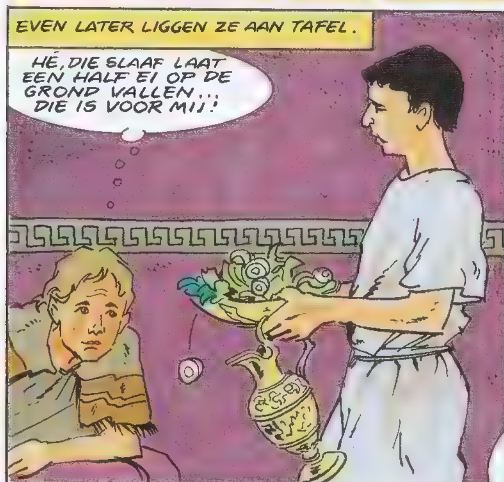

TOEN STUURDE DE NIEUWE KEIZER VESPASIANUS ACHT LEGIOENEN NAAR DE RHENUS. COMMANDANT CERIALES WAS DE AANVOERDER VAN DEZE TROEPENMACHT VAN 40.000 MAN. EN IK VOERDE ÉÉN VAN DIE ACHT LEGIOENEN AAN.

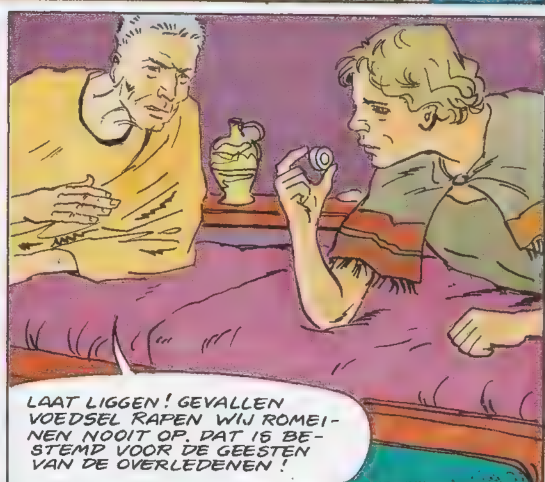

DE OPSTANDIGE BATAVEN WERDEN VERSLAGEN. JULIUS CIVILUS STAK OP ZIJN TERUGTOCHT BATAVORUM IN BRAND. TIJDENS DE VELDTOCHT ONTMOETTE IK EEN KNAPPE BATAAFSE. ZIJ WERD MIJN VROUW.

NATUURLIJK HADDEN DE BATAVEN WEINIG ZIN DAT MEISJE AF TE STAAN AAN EEN ROMEIN. IK KREEG HULP VAN EEN SLIMME KNAAP. HIJ HIELP MIJ MET HET ONTVOEREN VAN MIJN VROUW. DIE KNAAP...
WAS IK!

NU HEBBEN WE GENOEG GEPRAAT OVER VROEGER! KOM, WE GAAN LEKKER AAN TAFEL, HEREN!

WE ZULLEN EERST OFFEREN. MEN MOET DE HUISGODEN GOED TE ETEN GEVEN!

EVEN LATER LIGGEN ZE AAN TAFEL.
HÉ, DIE SLAAF LAAT EEN HALF EI OP DE GROND VALLEN... DIE IS VOOR MIJ!

LAAT LIGGEN! GEVALLEN VOEDSEL RAPEN WIJ ROMEINEN NOOIT OP. DAT IS BESTEMD VOOR DE GEESTEN VAN DE OVERLEDENEN!

HEERLIJK, DIE OESTERS ZIEN ER PRIMA UIT!
DIE VERPAKTE SLAKKEN? BAH!

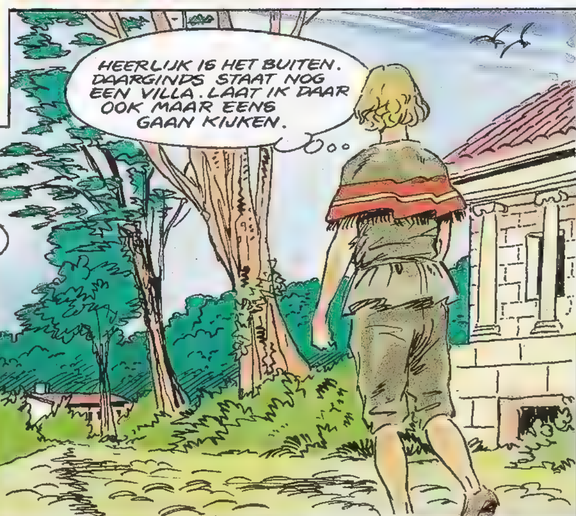

HOE KOM IK WEER VAN DAT DING AF...
WAT JAMMER, IK HEB DE OESTER LATEN VALLEN. DIE IS NATUURLIJK OOK VOOR DE GEESTEN!

BREN DRINKT HEEL WAT WIJN BIJ DE MAALTIJD. TOCH WORDT HIJ NIET DRONKEN. WIJN WERD MEESTAL VERMENGD MET VEEL WATER. PURE WIJN DRINKEN? DAT WAS IETS VOOR BARBAREN!

HA, IK FLOOT NIET NAAR DE HOND, MAAR NAAR JOU! HOE HEET JE?
ACH, WAT BEN JIJ GRAPPIG! IK BEN JE HONDJE TOCH NIET? IK HEET PRISCILLA. IK WOON HIER BIJ MIJN OOM EN TANTE. EN JIJ?

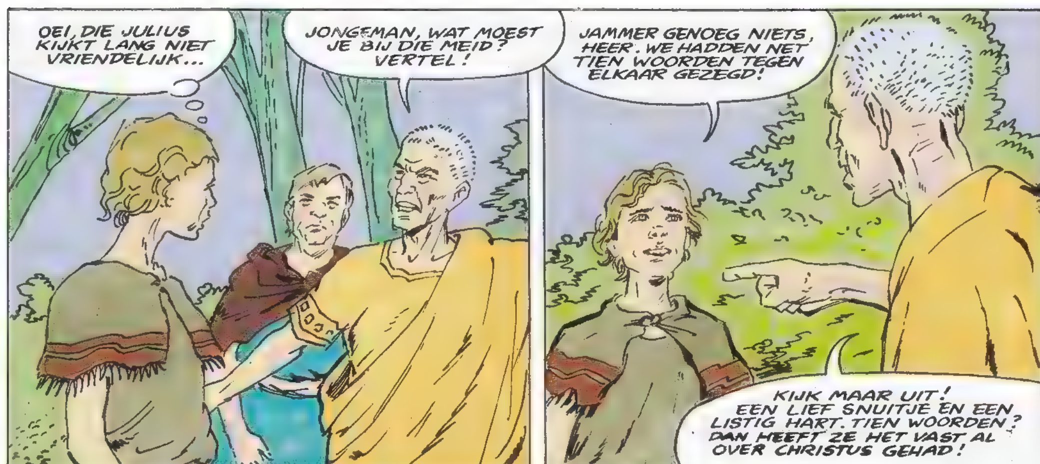

IK HEET BREN. MIJN BAAS IS OP BEZOEK BIJ LEPIDUS, DIE WOONT DAAR...

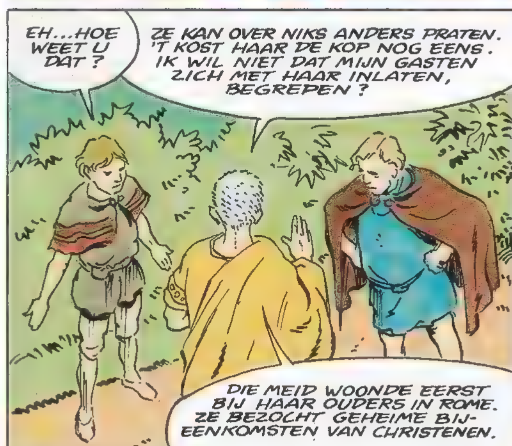

LEPIDUS IS EEN NARE MAN. HIJ HEEFT EEN HEKEL AAN CHRISTENEN.
CHRISTENEN... WAT ZIJN DAT?

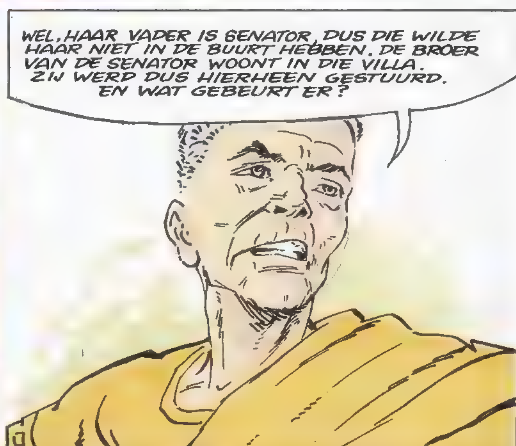

DAT ZIJN MENSEN DIE GELOVEN IN CHRISTUS.
DIE GOD KEN IK NIET. MAAR JA, ER ZIJN ER ZOVEEL.

DAAR KOMT LEPIDUS AAN! IK MAAK VLUG DAT IK WEG KOM! DAG BREN!

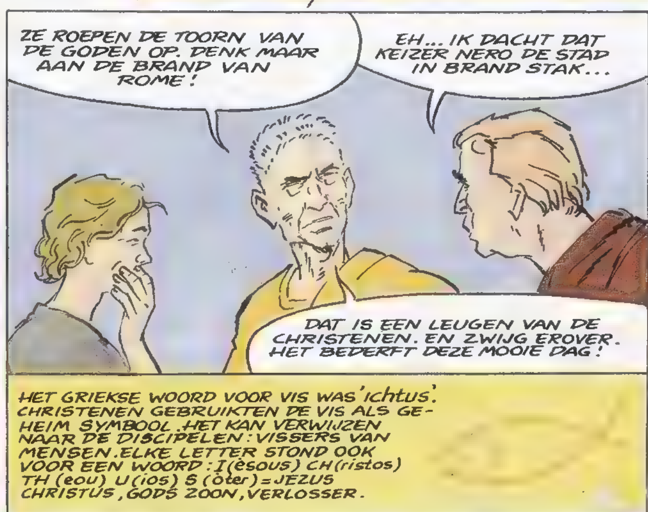

HET ENIGE WAT PRISCILLA ACHTERLAAT IS EEN TEKENING IN HET ZAND...

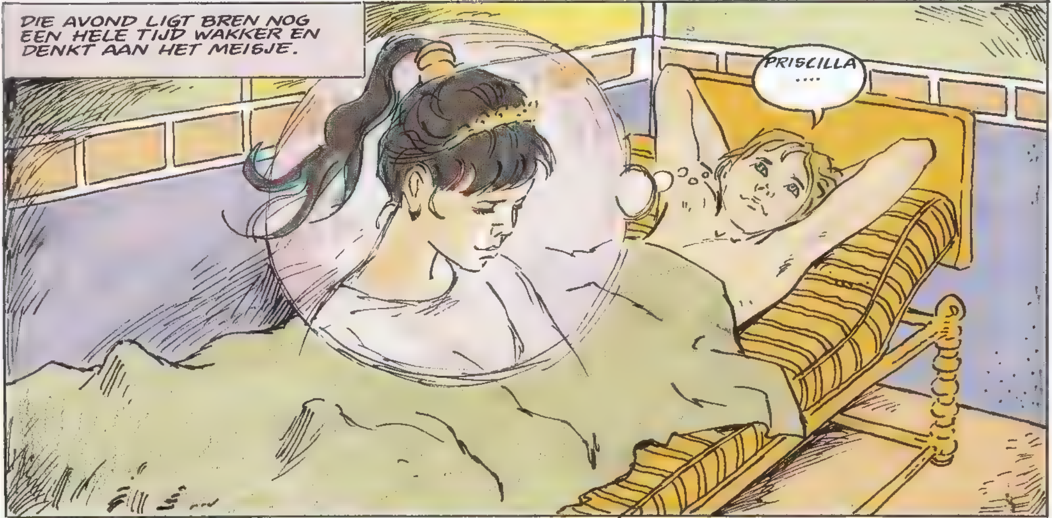

OEI, DIE JULIUS KIJKT LANG NIET VRIENDELIJK...
JONGEMAN, WAT MOEST JE BIJ DIE MEID? VERTEL!
JAMMER GENOEG NIETS, HEER. WE HADDEN NET TIEN WOORDEN TEGEN ELKAAR GEZEGD!
KIJK MAAR UIT! EEN LIEF SNUITJE EN EEN LISTIG HART. TIEN WOORDEN? DAN HEEFT ZE HET VAST AL OVER CHRISTUS GEHAD!

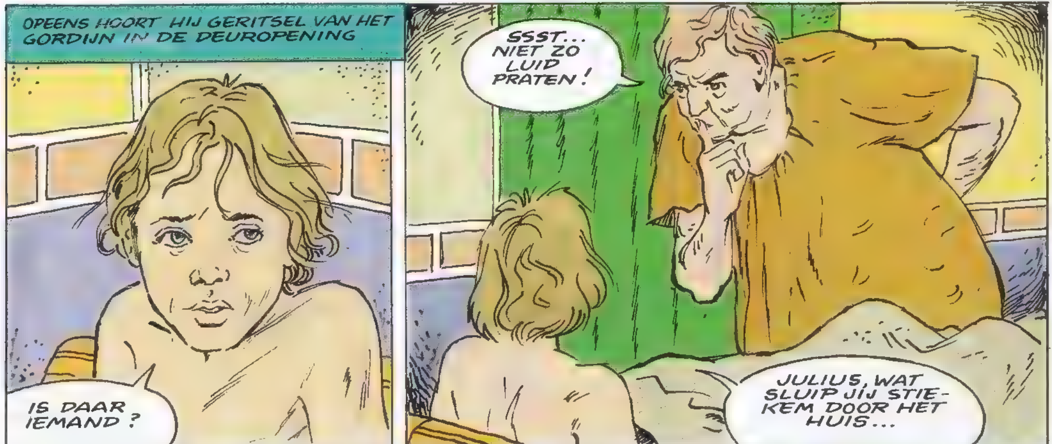

EH...HOE WEET U DAT?
ZE KAN OVER NIKS ANDERS PRATEN. 'T KOST HAAR DE KOP NOG EENS. IK WIL NIET DAT MIJN GASTEN ZICH MET HAAR INLATEN, BEGREPEN?
DIE MEID WOONDE EERST BIJ HAAR OUDERS IN ROME. ZE BEZOCHT GEHEIME BIJEENKOMSTEN VAN CHRISTENEN.

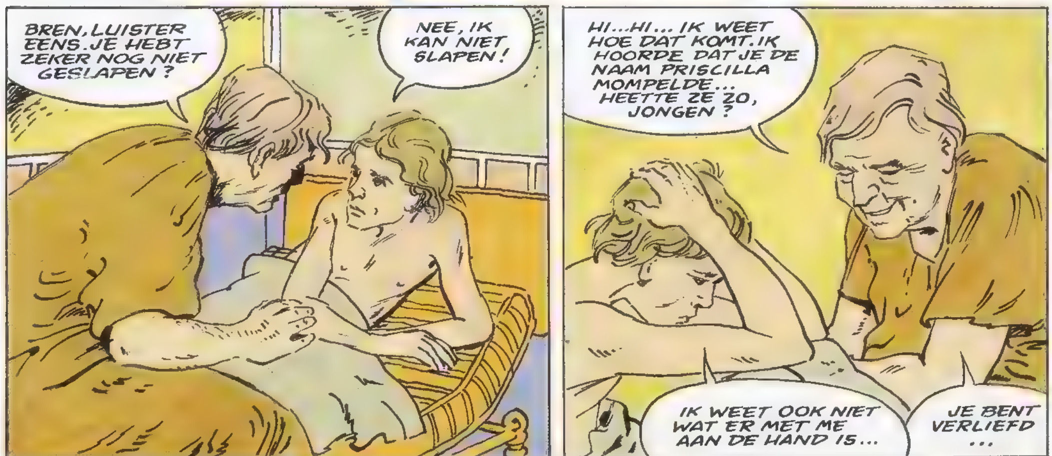

WEL, HAAR VADER IS SENATOR, DUS DIE WILDE HAAR NIET IN DE BUURT HEBBEN. DE BROER VAN DE SENATOR WOONT IN DIE VILLA. ZIJ WERD DUS HIERHEEN GESTUURD. EN WAT GEBEURT ER?

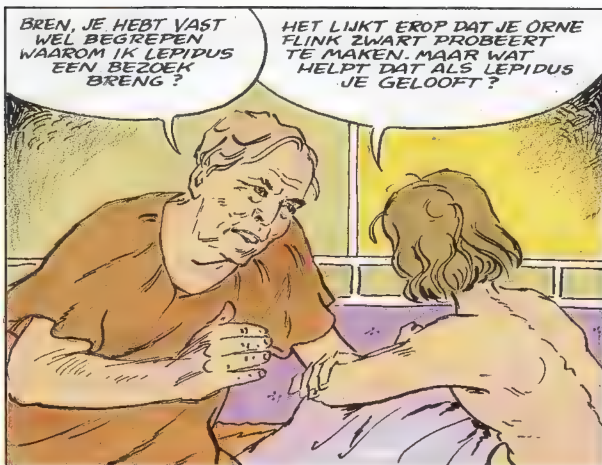

NA EEN PAAR WEKEN WORDT DIE LEUKE BROER MET ZIJN VROUW OOK LID VAN DIE CHRISTENCLUB. WEET JE WAT HUN GEHEIME TEKEN IS? EEN VIS!
MAAR WAT DOEN ZE VOOR VERKEERDE DINGEN, HEER?

ZE ROEPEN DE TOORN VAN DE GODEN OP. DENK MAAR AAN DE BRAND VAN ROME!
EH... IK DACHT DAT KEIZER NERO DE STAD IN BRAND STAK...
DAT IS EEN LEUGEN VAN DE CHRISTENEN. EN ZWIJG EROVER. HET BEDERFT DEZE MOOIE DAG!
HET GRIEKSE WOORD VOOR VIS WAS 'ichtus'. CHRISTENEN GEBRUIKTEN DE VIS ALS GEHEIM SYMBOOL. HET KAN VERWIJZEN NAAR DE DISCIPELEN: VISSERS VAN MENSEN. ELKE LETTER STOND OOK VOOR EEN WOORD: I(ésous) CH(ristos) TH(eou) U(ios) S(ôter) = JEZUS CHRISTUS, GODS ZOON, VERLOSSER.

DIE AVOND LIGT BREN NOG EEN HELE TIJD WAKKER EN DENKT AAN HET MEISJE.
PRISCILLA ....

OPEENS HOORT HIJ GERITSEL VAN HET GORDIJN IN DE DEUROPENING
IS DAAR IEMAND ?
SSST... NIET ZO LUID PRATEN !
JULIUS, WAT SLUIP JIJ STIEKEM DOOR HET HUIS...

BREN, LUISTER EENS. JE HEBT ZEKER NOG NIET GESLAPEN ?
NEE, IK KAN NIET SLAPEN !
HI...HI... IK WEET HOE DAT KOMT. IK HOORDE DAT JE DE NAAM PRISCILLA MOMPELDE... HEETTE ZE ZO, JONGEN ?
IK WEET OOK NIET WAT ER MET ME AAN DE HAND IS...
JE BENT VERLIEFD ...

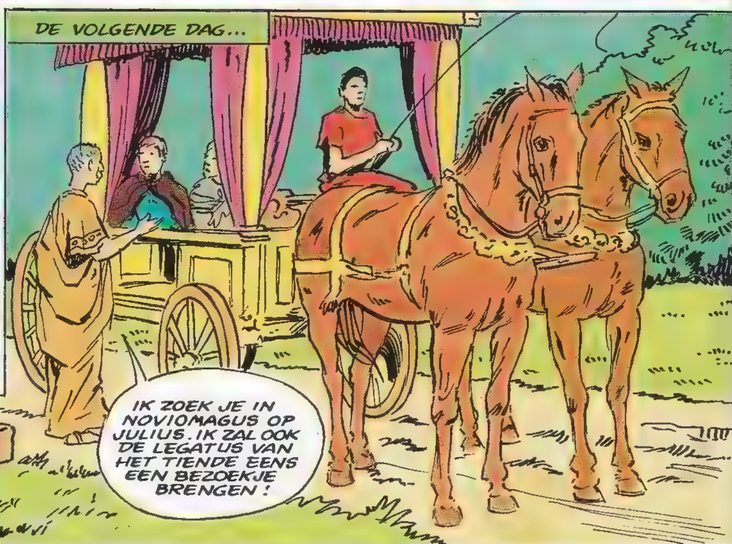

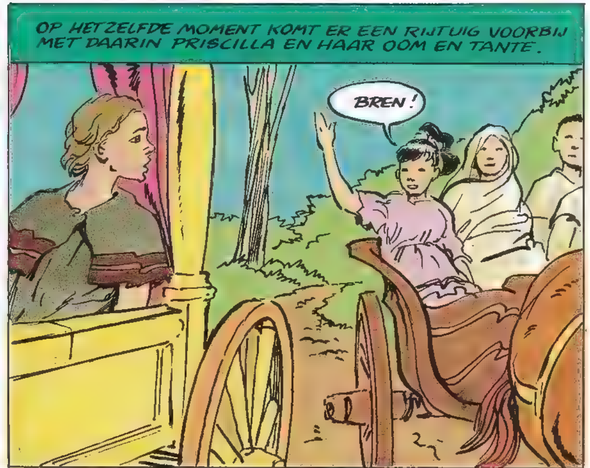

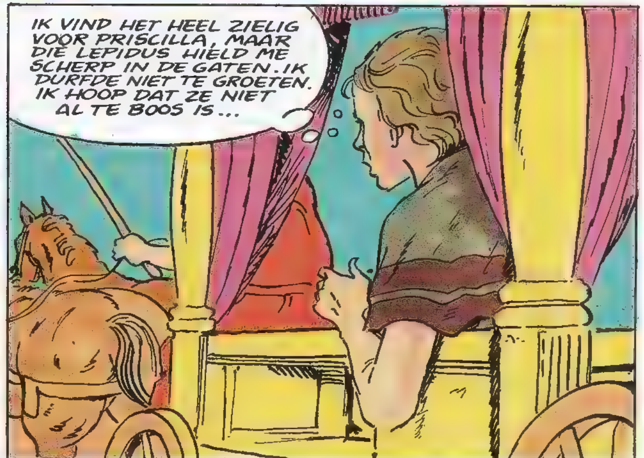
ONDER DE ROMEINEN GING HET PRAATJE DAT CHRISTENEN IN HUN SAMENKOMSTEN KINDEREN OFFERDEN EN ATEN. NATUURLIJK KWAM DEZE LEUGEN IN DE WERELD DOORDAT KINDEREN TIJDENS BIJEENKOMSTEN GEDOOPT WERDEN. OOK HET AVONDMAAL WERD GEVIERD. DE WIJN WIJST NATUURLIJK OP HET BLOED VAN CHRISTUS. EN DAN HET GEBROKEN BROOD: NEEMT, EET, DIT IS MIJN LICHAAM... DEZE WOORDEN WERDEN ZO VERDRAAID DAT CHRISTENEN VAN MOORD OP KINDEREN WERDEN BESCHULDIGD.

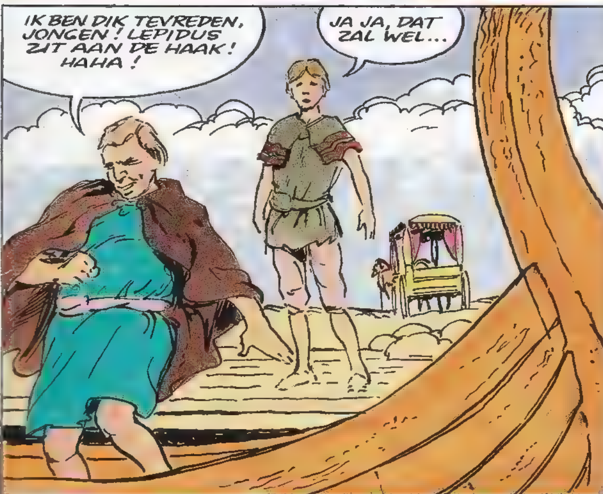

MISSCHIEN HAD IK BETER NIETS KUNNEN VERTELLEN, EDELE LEPIDUS...
MAAK JE NIET BANG, JULIUS. IK NOEM GEEN NAMEN!
MOOI ZO!

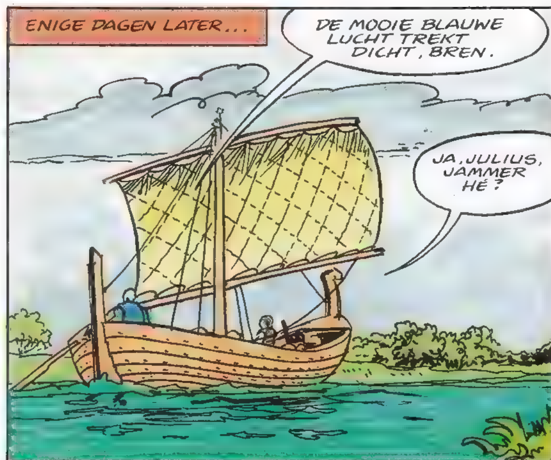

OP HETZELFDE MOMENT KOMT ER EEN RIJTUIG VOORBIJ MET DAARIN PRISCILLA EN HAAR OOM EN TANTE.
BREN!

HIJ DURFDE NIET TERUG TE ROEPEN... DAAR ZAL DIE NARE LEPIDUS WEL SCHULD AAN HEBBEN!!

IK VIND HET HEEL ZIELIG VOOR PRISCILLA, MAAR DIE LEPIDUS HIELD ME SCHERP IN DE GATEN. IK DURFDE NIET TE GROETEN. IK HOOP DAT ZE NIET AL TE BOOS IS...

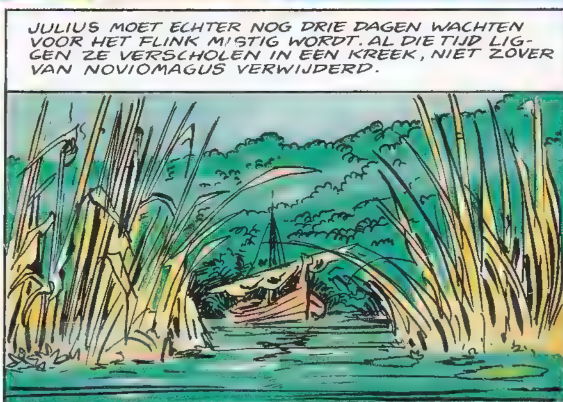

IK BEN DIK TEVREDEN, JONGEN! LEPIDUS ZIT AAN DE HAAK! HAHA!
JA JA, DAT ZAL WEL...

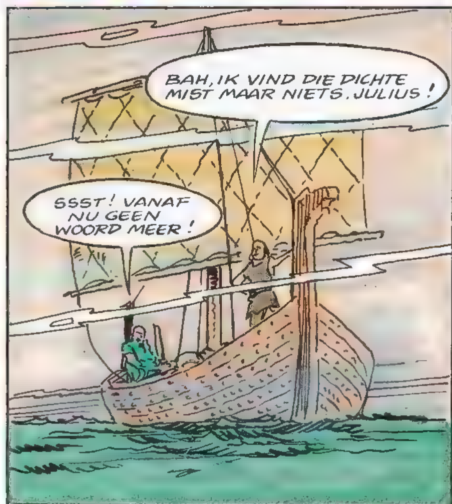

KOM BREN, NIET BIJ DE PAKKEN NEERZITTEN. WE GAAN WEER VAREN. EENMAAL OP HET WATER BEN JE DAT MEISJE ZO VERGETEN!

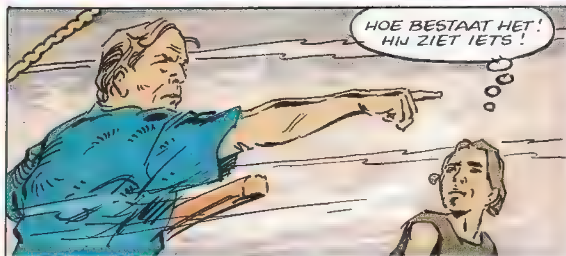

ENIGE DAGEN LATER...
DE MOOIE BLAUWE LUCHT TREKT DICHT, BREN.
JA, JULIUS, JAMMER HÉ?

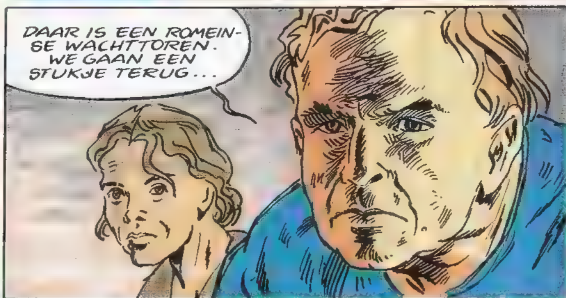

DEZE KEER NIET! HOE DONKERDER WEER, HOE BETER. IK HOOP OP MIST VOOR VANNACHT!

EN WAAROM HOOP JE DAT?
IK HEB EEN MISTIGE NACHT NODIG...

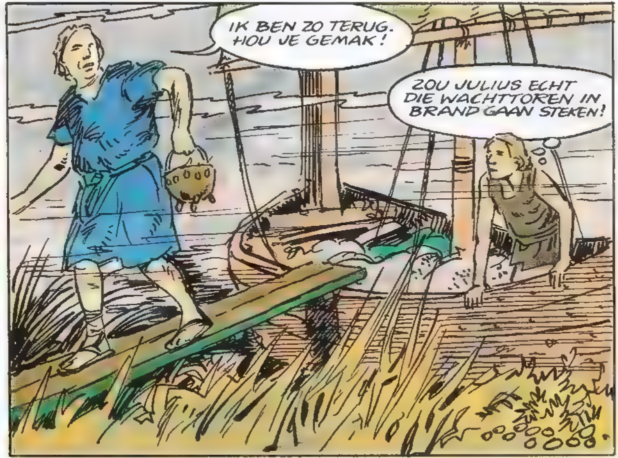

JULIUS MOET ECHTER NOG DRIE DAGEN WACHTEN VOOR HET FLINK MISTIG WORDT. AL DIE TIJD LIGGEN ZE VERSCHOLEN IN EEN KREEK, NIET ZOVER VAN NOVIOMAGUS VERWIJDERD.

BAH, IK VIND DIE DICHTE MIST MAAR NIETS, JULIUS!
SSST! VANAF NU GEEN WOORD MEER!

HOE BESTAAT HET! HIJ ZIET IETS!

DAAR IS EEN ROMEINSE WACHTTOREN. WE GAAN EEN STUKJE TERUG...

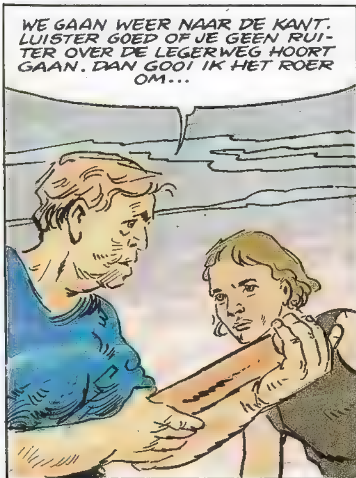

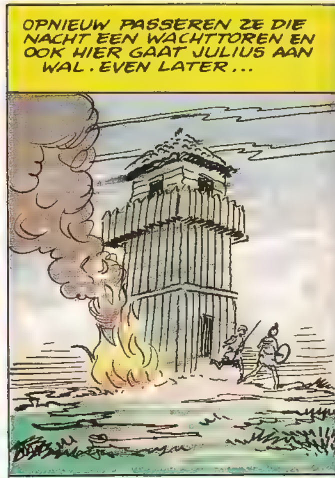

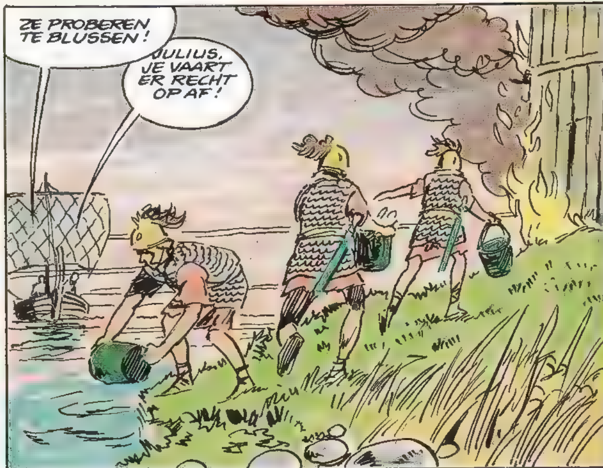
VAN CASTELLA NAAR CASTELLA LIEP DE VIA MILITARIS; DE LEGERWEG. AAN DE NAAM KUN JE WEL HOREN WAAR DIE WEG IN DE EERSTE PLAATS VOOR AANGELEGD WAS. TUSSEN TWEE CASTELLA'S STOND STEEDS EEN WACHTTOREN. BIJ NADEREND GEVAAR KONDEN ER VLAGGEN- OF ROOKSEINEN WORDEN GEGEVEN.

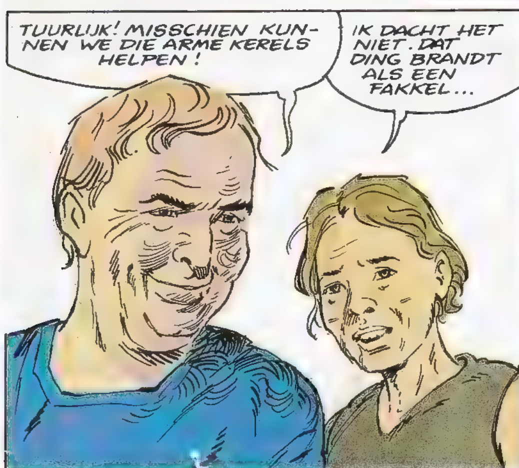

WE GAAN WEER NAAR DE KANT. LUISTER GOED OF JE GEEN RUITER OVER DE LEGERWEG HOORT GAAN. DAN GOOI IK HET ROER OM...

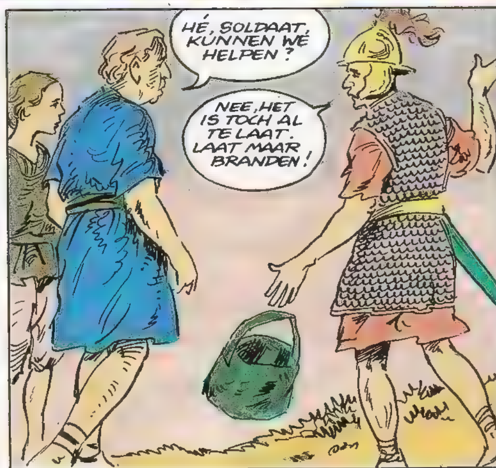

JULIUS, JIJ VOELT JE TOCH THUIS BIJ DE ROMEINEN? WAAROM STEEK JE...
STIL ZIJN! NIKS VRAGEN. STEMMEN DRAGEN VER OVER HET WATER!

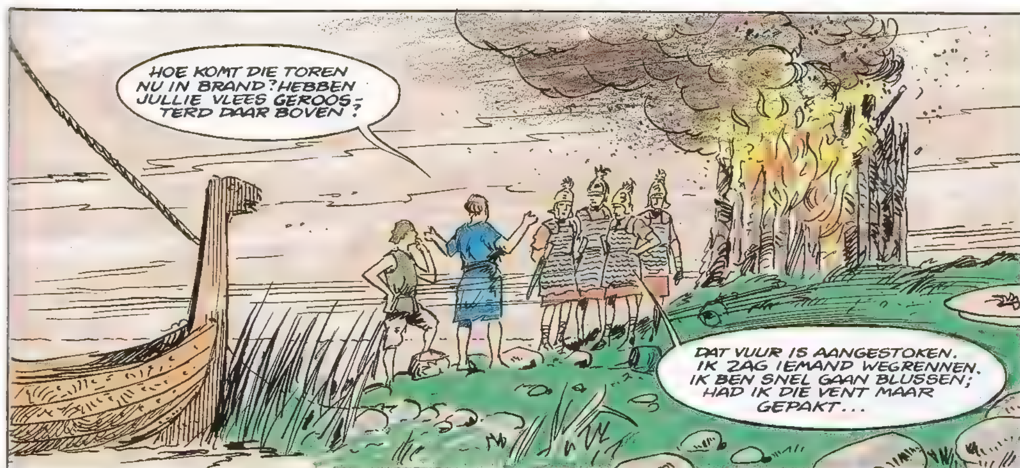

OPNIEUW PASSEREN ZE DIE NACHT EEN WACHTTOREN EN OOK HIER GAAT JULIUS AAN WAL. EVEN LATER...

LUISTER! WE ZEGGEN DAT WE VAN TRAJECTUM (UTRECHT) KOMEN. WE ZIJN OP REIS NAAR NOVIOMAGUS. DE NACHT BRACHTEN WE IN EEN KREEK DOOR. WE WERDEN GEWEKT DOOR GESCHREEUW.
WE GAAN ZO EVEN EEN KIJKJE NEMEN BIJ DIE BRANDENDE WACHTTOREN. GESNAPT, JONGEN?

ZE PROBEREN TE BLUSSEN!
JULIUS, JE VAART ER RECHT OP AF!

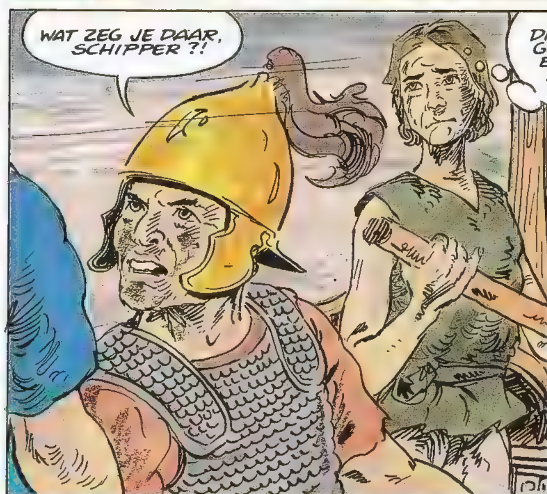

TUURLIJK! MISSCHIEN KUNNEN WE DIE ARME KERELS HELPEN!
IK DACHT HET NIET. DAT DING BRANDT ALS EEN FAKKEL...

HÉ, SOLDAAT, KUNNEN WE HELPEN?
NEE, HET IS TOCH AL TE LAAT. LAAT MAAR BRANDEN!

HOE KOMT DIE TOREN NU IN BRAND? HEBBEN JULLIE VLEES GEROOSTERD DAAR BOVEN?
DAT VUUR IS AANGESTOKEN. IK ZAG IEMAND WEGRENNEN. IK BEN SNEL GAAN BLUSSEN; HAD IK DIE VENT MAAR GEPAKT...

IK BEN OP WEG NAAR NOVIOMAGUS. MOETEN JULLIE SOMS MEEVAREN?
PRIMA, SCHIPPER. HIER KUNNEN WE TOCH NIETS MEER DOEN.

WIE DOET ER NU ZOIETS GEKS? EEN WACHTTOREN IN DE FIK STEKEN!
DAT IS NIET ZO MOEILIJK.

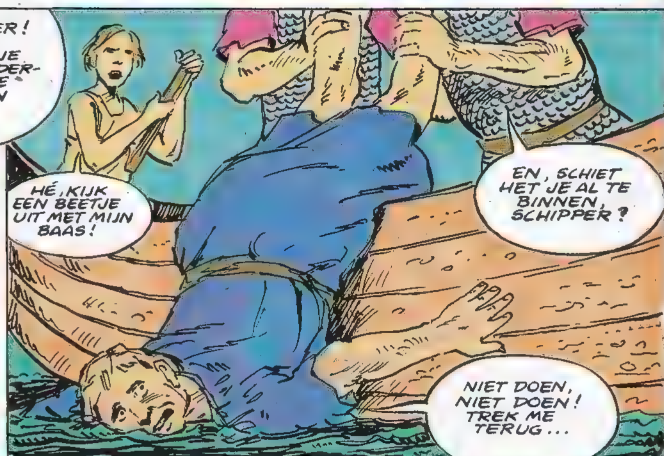

WAT ZEG JE DAAR, SCHIPPER?!
DIE JULIUS IS GEK GEWORDEN. HIJ IS BEZIG OM ZICHZELF VERDACHT TE MAKEN...

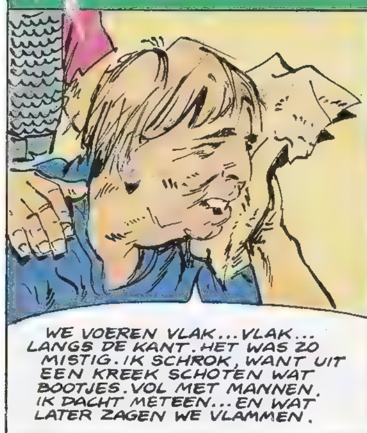

ZEG OP, KEREL. WAT WEET JIJ ERVAN??
NEE!! NEE, NIETS! IK WEET VAN NIKS! ECHT NIET!

SCHIPPER, VOLGENS MIJ WEET JIJ MEER!
HET SPIJT ME HEEL ERG, MAAR OVER KLANTEN PRAAT IK NOOIT. DAT IS SLECHT VOOR DE ZAKEN.

JE WEET DUS ECHT MEER? VERTEL OP!
IK HELP TOCH AL? IK BRENG JULLIE NAAR HET LEGERKAMP?

KOM, SCHIPPER! VERTEL... OF MOETEN WIJ JE EVEN DE ONDERKANT VAN JE BOOT LATEN ZIEN?

HÉ, KIJK EEN BEETJE UIT MET MIJN BAAS!
EN, SCHIET HET JE AL TE BINNEN, SCHIPPER?
NIET DOEN, NIET DOEN! TREK ME TERUG...

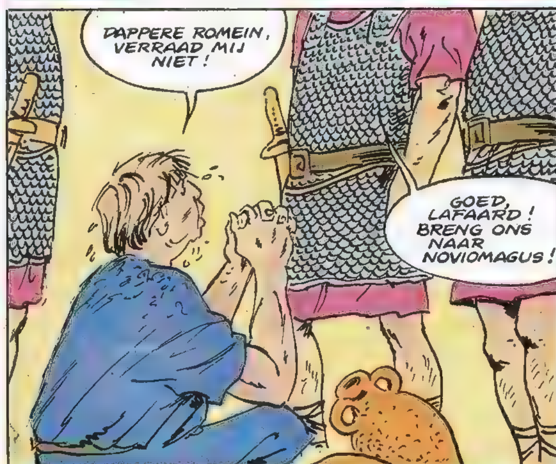

JULIUS WORDT WEER AAN BOORD GEHESEN EN AL SNIKKEND SNOTTERT HIJ ER EEN PRACHTIGE LEUGEN UIT!
WE VOEREN VLAK... VLAK... LANGS DE KANT. HET WAS ZO MISTIG. IK SCHROK, WANT UIT EEN KREEK SCHOTEN WAT BOOTJES. VOL MET MANNEN. IK DACHT METEEN... EN WAT LATER ZAGEN WE VLAMMEN.

JE WEET MEER! IK ZIE HET! OVERBOORD MET JOU!

HUPSAKEE!!
NEE, ASJEBLIEFT NIET. IK ZAL VERTELLEN WAT IK WEET! ECHT WAAR!

LAATSTE KANS. ZEG OP!
HIJS ME EERST BINNENBOORD!

IK WEET WIE HET WAREN. MANNEN VAN DE STAM VAN ORNE. ZEKER WETEN. OOIT VERKOCHT IK ORNE EEN BRONZEN WIJN-EMMER. TOEN LIET HIJ AL WAT UIT ZIJN MOND VALLEN...
MAAR VERTEL NOOIT, NOOIT, DAT IK HEM VERRADEN HEB!

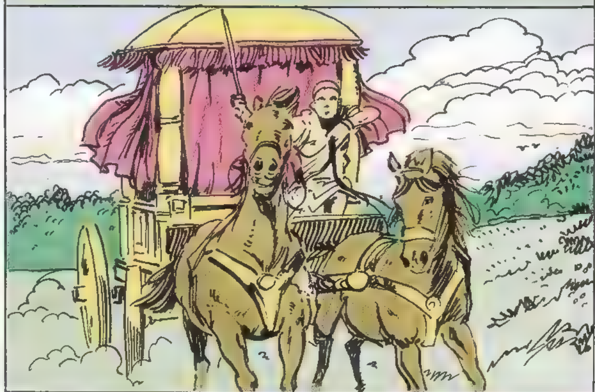

DAPPERE ROMEIN, VERRAAD MIJ NIET!
GOED, LAFAARD! BRENG ONS NAAR NOVIOMAGUS!

JE HOORT HET, BREN! VAREN MET DIE BOOT...
JULIUS, JULIUS! WAT BEN JE TOCH EEN BRUTALE TONEELSPELER...

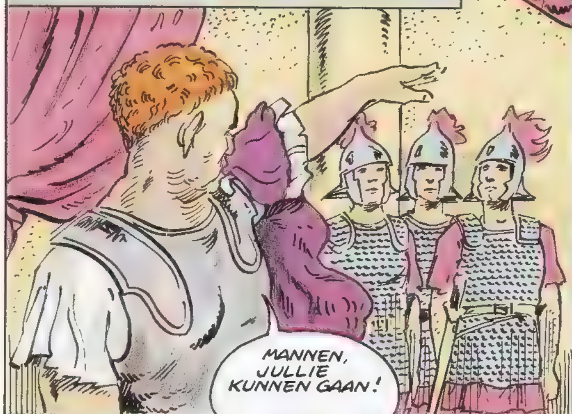

HÉ, KIJK EENS! NOG EEN PLATGEBRANDE WACHTTOREN!

BEDANKT, SCHIPPER! ZEGGEN WE DAN.
ZE HEBBEN VEEL TE VEEL HAAST OM BIJ DE COMMANDANT TE KOMEN...

MAAR JULIUS, ALS ZE JE PLAN DOORZIEN, DAN BEN JE ER GEWEEST!
ZONDER JOU HAD IK HIER NIET MEER GE-ZETEN. NU IS HET MIJN BEURT. MAAR... BIJ MERCURIUS, DE GOD VAN DE HAN-DEL, PRAAT HIER NOOIT OVER!
Jaap Kramer

OVER DE LEGERWEG NAAR NOVIOMAGUS NADERT MET GROTE SNELHEID EEN RIJTUIG. IN HET RIJTUIG ZIT LEPIDUS, DE OUD-LEGATUS VAN EEN ROMEINS LEGIOEN.

ALS DIE EIGENWIJZE JONGE BLAAG VAN EEN COMMANDANT NU MAAR NAAR ME LUISTERT...

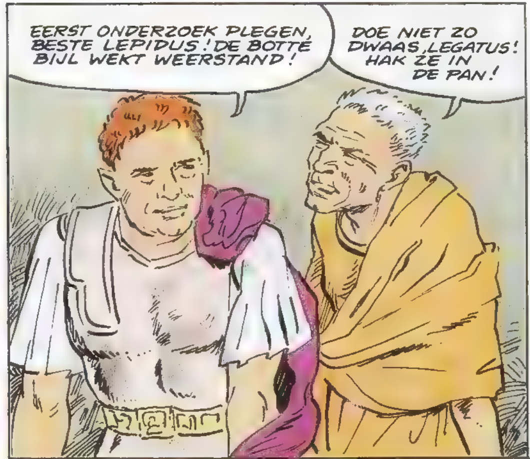

INTUSSEN HEBBEN DE SOLDATEN VERSLAG UITGEBRACHT BIJ HUN COMMANDANT.
MANNEN, JULLIE KUNNEN GAAN!

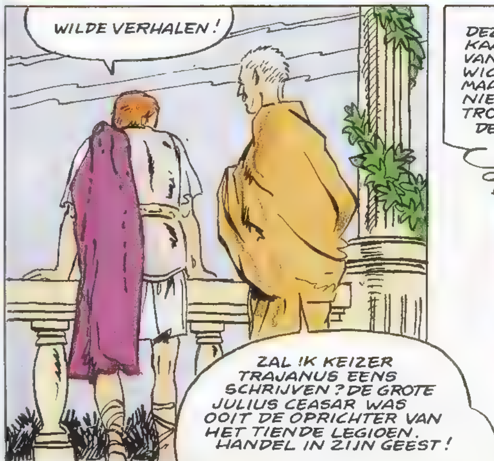

TWEE WACHTTORENS IN VLAMMEN OPGEGAAN... WAT NU? TIJD VOOR WAPENGEKLETTER? OF EERST EEN STEVIG ONDERZOEK? DAT IS EIGENLIJK BETER...

COMMANDANT, OUD-LEGATUS LEPIDUS EIST TOEGANG!
LEPIDUS..? LAAT MAAR BINNEN.

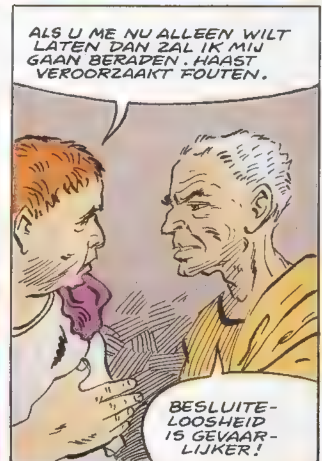

EDELE LEPIDUS, WELKOM!
WAT DOET DIE OUWE KNAR HIER?
DANK U, LEGATUS. U ZULT WEL DENKEN: WAT DOET DIE OUWE KNAR HIER. MAAR BUITEN HOORDE IK AL VAN UW TWEE VERBRANDE WACHTTORENS! IK WEET MEER...

ZELFS IN HET ZUIDEN WORDT GESPROKEN VAN ENE ORNE. DIE NAAM HOORDE IK BUITEN OOK NOEMEN. IK HEB EEN GOEDE RAAD! PAK DIE KEREL AAN!!

EERST ONDERZOEK PLEGEN, BESTE LEPIDUS! DE BOTTE BIJL WEKT WEERSTAND!
DOE NIET ZO DWAAS, LEGATUS! HAK ZE IN DE PAN!

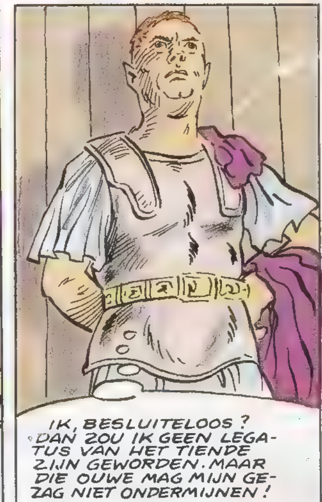

WILDE VERHALEN!
ZAL IK KEIZER TRAJANUS EENS SCHRIJVEN? DE GROTE JULIUS CEASAR WAS OOIT DE OPRICHTER VAN HET TIENDE LEGIOEN. HANDEL IN ZIJN GEEST!

DEZE GERIMPELDE BLAASKAAK BEGRIJPT NIETS VAN HET WANKELE EVENWICHT AAN DE GRENZEN. MAAR MIJN BAAN WIL IK NIET KWIJT. IK HOOR TROUWENS WEL ERG VEEL DE NAAM VAN ORNE...

ALS U ME NU ALLEEN WILT LATEN DAN ZAL IK MIJ GAAN BERADEN. HAAST VEROORZAAKT FOUTEN.
BESLUITELOOSHEID IS GEVAARLIJKER!

HIJ MOET NIET DENKEN DAT IK BANG VOOR HEM BEN...
IK KAN HET ZONDER UW HULP WEL AF!

HÉ, SOLDAAT! HAAL DIE KOOPMAN EENS OP. HIJ HERKENDE TOCH KRIJGERS VAN ORNE?

IK, BESLUITELOOS? DAN ZOU IK GEEN LEGATUS VAN HET TIENDE ZIJN GEWORDEN. MAAR DIE OUWE MAG MIJN GEZAG NIET ONDERMIJNEN!

NOVIOMAGUS ZINDERT VAN SPANNING. GEEN SOLDAAT IS ER IN HET AMFITHEATER OF OP DE MARKT TE ONTDEKKEN.

IK HEB GEZIEN DAT DE WACHTPOSTEN ZIJN VERDUBBELD!

WEET JE DAT ALLE VERLOVEN ZIJN INGETROKKEN?

WAT ZOU ER GAAN GEBEUREN?

WIJ GAAN DE VLOOTSTATIONS WAARSCHUWEN! ER ZIJN SCHEPEN NODIG OM HET LEGER DE RHENUS OVER TE ZETTEN!

DE NAMEN VAN DE RIVIEREN RIJN, MAAS, WAAL EN SCHELDE ZIJN DE LATIJNSE VERSIES VAN DE NAMEN DIE DE OORSPRONKELIJKE BEVOLKING GEGEVEN HAD. DIE NAMEN GAAN DUS TERUG TOT PREHISTORISCHE TIJDEN. DE ROMEINEN SPRAKEN VAN RHENUS, MOSA, VAHALIS EN SCALDIS.
EN HOE STAKEN DE ROMEINSE TROEPEN DE WAAL OVER? MET SCHEPEN? OF LAG ER EEN BRUG? BIJ DE AANLEG VAN EEN AUTOSTEIGER OP DE KADE LANGS DE WAAL, WERDEN ER IN DE WAALBODEM INGEHEIDE PALEN ONTDEKT. WAARSCHIJNLIJK DE RESTEN VAN EEN BRUGPIJLER.

DAT WIL IK ZIEN! HET TIENDE LEGIOEN GEMINA RUKT UIT! KOM MEE, ZOON!

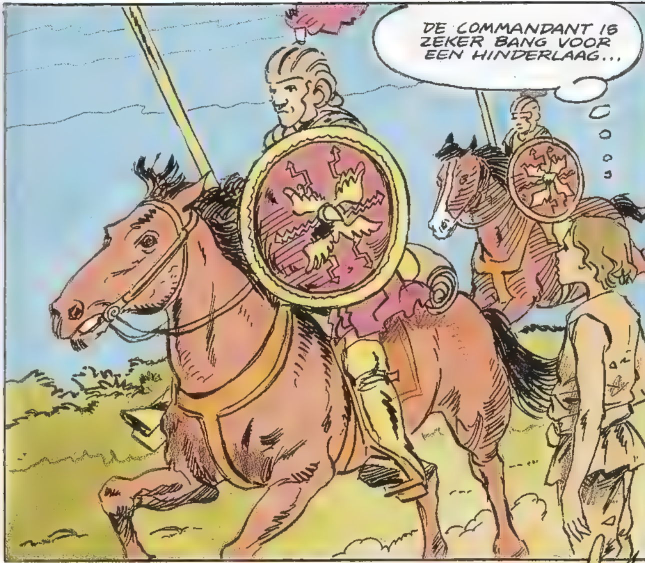
HOOR, VADER, DE KRIJGSHOORNS SCHALLEN AL!

OOK BREN STAAT TUSSEN DE MENIGTE.

PRACHTIG, DIE VELDTEKENS. DAAR, MIJN VRIEND DE AQUILIFER MET DE GOUDEN ADELAARSSTAF. HIJ HEEFT ME NIET GEZIEN...

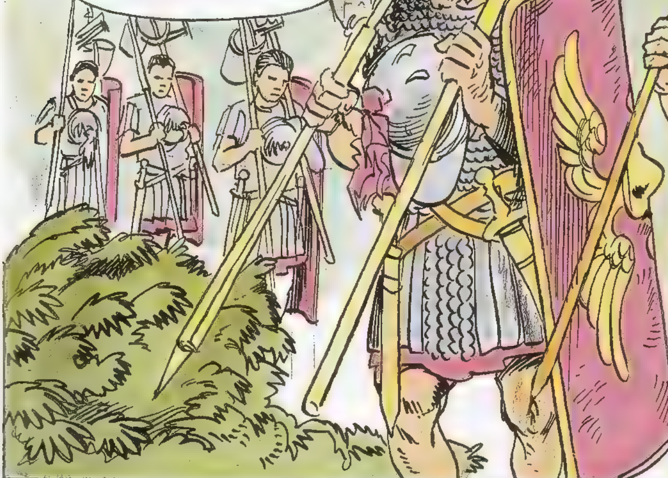

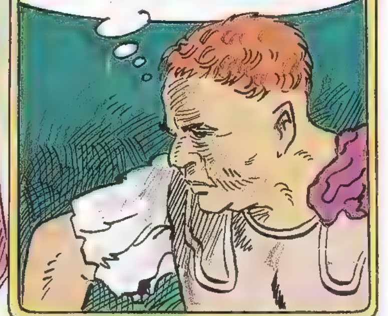

ZO'N MARSKAMP HAD ELKAAR LOODRECHT KRUISENDE HOOFDSTRATEN. DE MANNEN SLIEPEN IN TENTEN; VEILIG ACHTER DE SNEL GEGRAVEN GRACHT. MET DE GROND UIT DE GRACHT WERD EEN WAL GEBOUWD.

EEN SOLDAAT OP MARS HAD ECHT GEEN VAKANTIE. HIJ SLEEPTE VEEL MEE: ZWAARD, DOLK, WERPSPIES, SCHILD, HELM, MALIËNKOLDER, HAMER, MES, LEPEL, LAMP, BRONZEN EMMER, PANNETJE, VELDFLES, SCHOP EN VUURROOSTER. BIJ ELKAAR WOOG DIT RUIM 40 KILO!

TOCH WEL! EEN MUILEZEL SNEUVELT NIET!

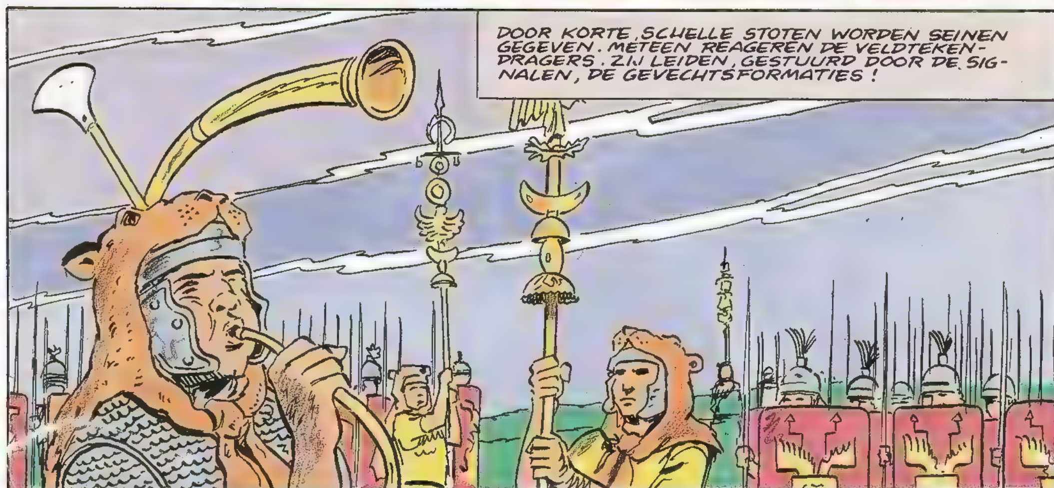

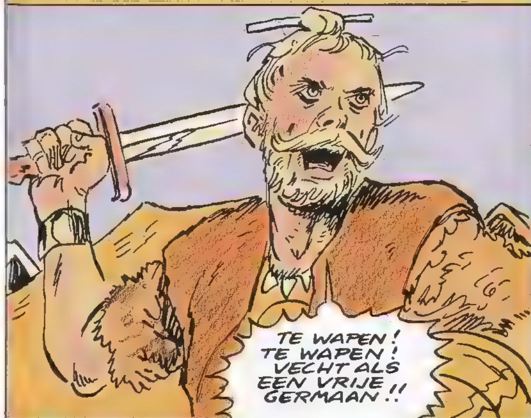

COMMANDANT, WE HEBBEN EEN SPION GEVANGEN. HIJ WAS IN DE BUURT VAN ONS KAMP EN PROBEERDE ER VANDOOR TE GAAN.
MOOI, MOOI! ZEG KEREL, IK HEB NIET VEEL TIJD! JIJ WIJST ONS DE WEG NAAR HET KAMP VAN ORNE. JE ONTVANGT DAN EEN BELONING. HELP JE NIET GOED, DAN HEB IK EEN ANDER SOORT BELONING VOOR JE! NOU?

IK HOOR NIET BIJ DE STAM VAN ORNE. IK WOON HIER IN DE BUURT EN WAS NIEUWSGIERIG. WAAR ZIJN KAMP IS? HIJ IS NIET MET EEN VELDTOCHT BEZIG. IK WEET WEL DE WEG NAAR HET DORP VAN ORNE. IK WIL DIE BELONING WEL VERDIENEN...

ZIE JE WEL, ORNE IS NATUURLIJK NIET OP HET OORLOGSPAD. HIJ IS GEWOON IN ZIJN DORP. DAT SNAPT DIE COMMANDANT NU OOK WEL. ALS DIE AANVAL MAAR DOORGAAT...

WE MAKEN VOORGOED EEN EINDE AAN DE MACHT VAN ORNE!
LAAT DE HOORNBLAZERS HET SEIN GEVEN!

DOOR KORTE, SCHELLE STOTEN WORDEN SEINEN GEGEVEN. METEEN REAGEREN DE VELDTEKENDRAGERS. ZIJ LEIDEN, GESTUURD DOOR DE SIGNALEN, DE GEVECHTSFORMATIES!

ORNE SCHRIKT ALS HIJ DE OVERMACHT ZIET...
TE WAPEN! TE WAPEN! VECHT ALS EEN VRIJE GERMAAN!!

LIEVER DOOD DAN SLAAF!
KOMT VOOR MEKAAR!

NATUURLIJK VERLIEST ORNE DE STRIJD...
WE KUNNEN BEST NOG WEL WAT SLAVEN GEBRUIKEN!

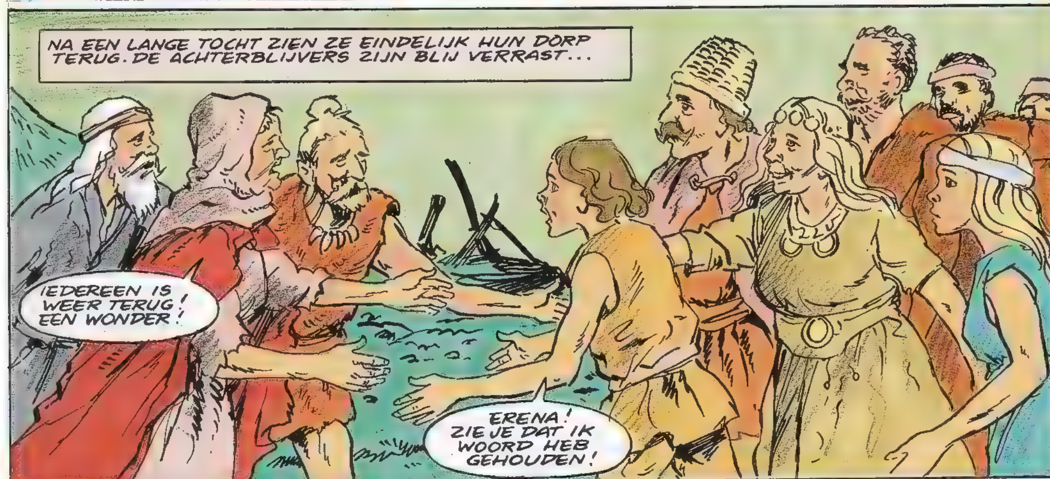

DE STAMMEN DIE DOOR ORNE VERSLAGEN WAREN, KRIJGEN HUN VRIJHEID TERUG. OOK BREN'S FAMILIE!
VADER, MOEDER!
BREN! HIJ LEEFT NOG!

HALLO BROERTJE. JE BENT GROTER GEWORDEN!
EN WIJZER! SPIERBALLEN KUNNEN HET NOOIT WINNEN VAN EEN SCHERPE TONG...

HOE KOM JE AAN DIE WIJSHEID?
VAN MIJN GROTE VRIEND THORAX. WAAR IS HIJ EIGENLIJK?
IK BEN BANG DAT WE THORAX NOOIT MEER TERUG ZIEN, BREN..!

VADER, WAT KIJKT U SOMBER. IS THORAX GESNEUVELD IN DE STRIJD MET ORNE?
LUISTER, BREN. THORAX IS NIET GESNEUVELD. MAAR ORNE HIELD NIET VAN KRACHTPATSERS IN ZIJN BUURT!
THORAX IS BIJNA METEEN VERKOCHT ALS SLAAF...

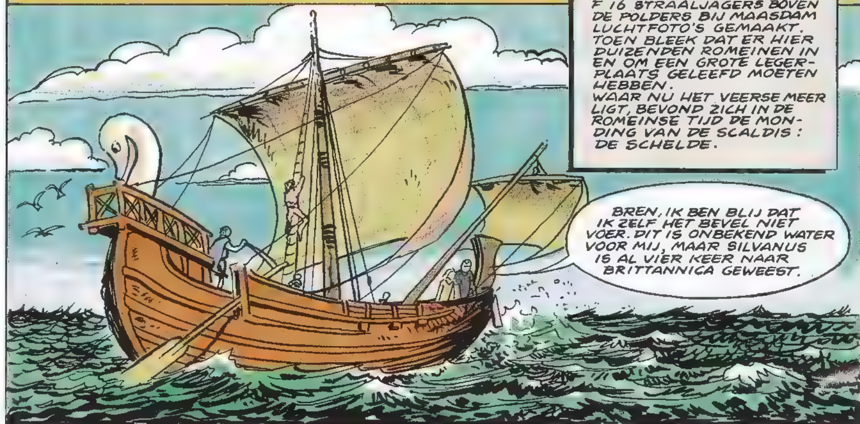

ACH, JE WEET HET NATUURLIJK NIET. WIJ HADDEN OOK NIET KUNNEN DENKEN DAT DE ROMEINEN ONZE BEVRIJDERS NOG EENS ZOUDEN WORDEN. KOM, WE GAAN TERUG NAAR ONZE STAMGRONDEN...

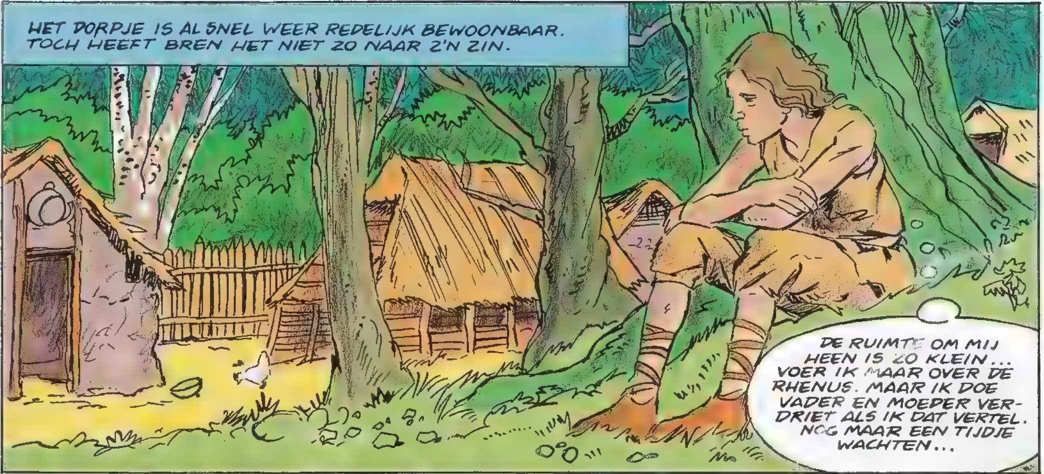

NA EEN LANGE TOCHT ZIEN ZE EINDELIJK HUN DORP TERUG. DE ACHTERBLIJVERS ZIJN BLIJ VERRAST...
IEDEREEN IS WEER TERUG! EEN WONDER!
ERENA! ZIE JE DAT IK WOORD HEB GEHOUDEN!

BREN, JE BENT GEWELDIG. HOE HEB JE DAT VOOR ELKAAR GEKREGEN?
HEB JIJ IN JE EENTJE ORNE VERSLAGEN? NIET TE GELOVEN! ZO JONG NOG...

NOU... NIET IN MIJN EENTJE NATUURLIJK!
WAAR HEBBEN DIE OUDJES HET OVER..??

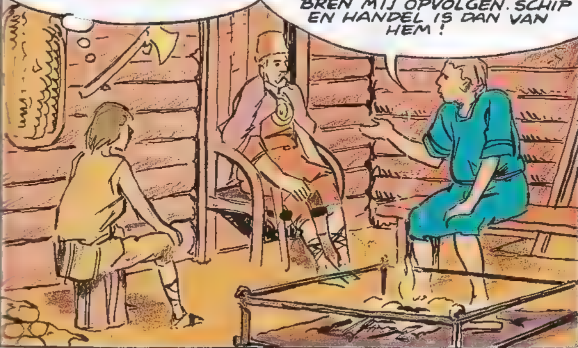
Bren op zoek naar Thorax

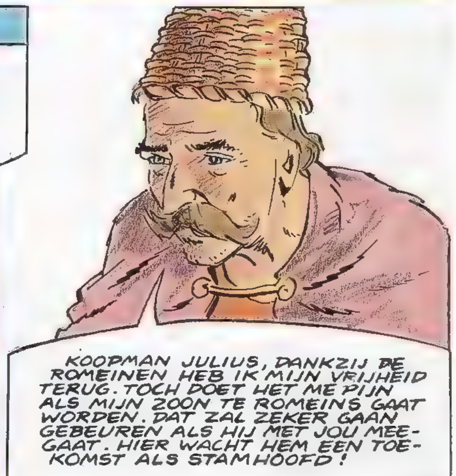

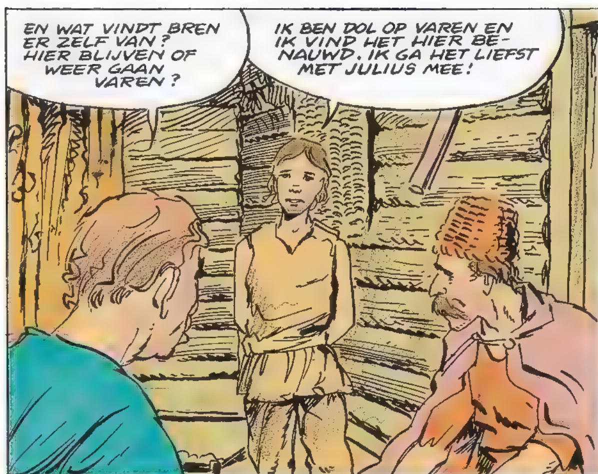

HET DORPJE IS AL SNEL WEER REDELIJK BEWOONBAAR. TOCH HEEFT BREN HET NIET ZO NAAR Z'N ZIN.
DE RUIMTE OM MIJ HEEN IS ZO KLEIN... VOER IK MAAR OVER DE RHENUS. MAAR IK DOE VADER EN MOEDER VERDRIET ALS IK DAT VERTEL. NOG MAAR EEN TIJDJE WACHTEN...

ENIGE TIJD LATER...
HA, DIE JULIUS! WAT FIJN!

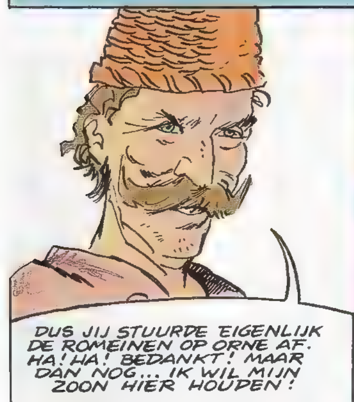

ZO, WEGLOPER! NIET SCHRIKKEN, DAT IS EEN GRAPJE! JE HEBT GROOT GELIJK! MAAR... HOE IS HET HIER?
GOED EN SAAI...
DAT DACHT IK AL. BRENG ME MAAR EENS EVEN BIJ JE VADER.

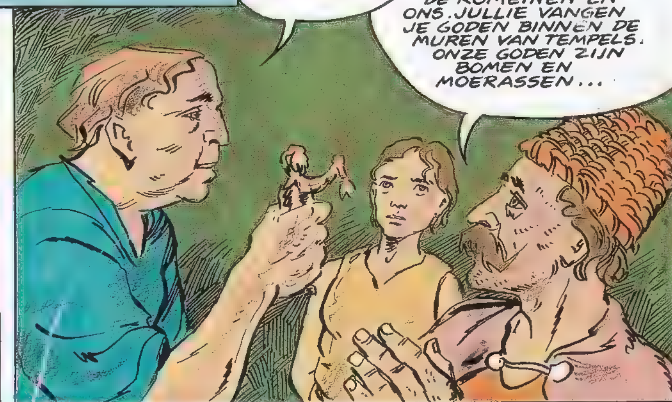

IN HUIS KRIJGT JULIUS EEN EREPLAATS BIJ HET VUUR..
VADER WEET NOG NIET EENS HOE JULIUS DE ROMEINEN OPGESTOOKT HEEFT. IK MOEST IMMERS ZWIJGEN.
IK HEB EEN VOORSTEL, ERWO. JOUW ZOON HEEFT VERSTAND VAN HANDEL EN RIVIERVAART. LAAT HEM WEER BIJ MIJ AAN BOORD KOMEN. LATER KAN BREN MIJ OPVOLGEN. SCHIP EN HANDEL IS DAN VAN HEM!

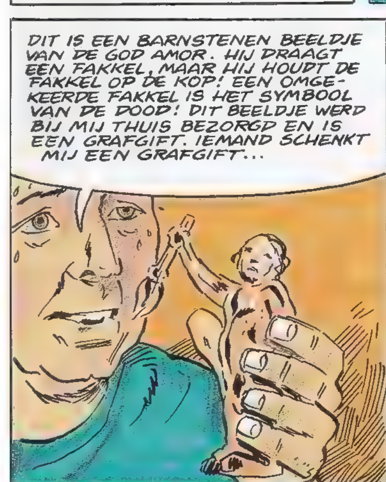

KOOPMAN JULIUS, DANKZIJ DE ROMEINEN HEB IK MIJN VRIJHEID TERUG. TOCH DOET HET ME PIJN ALS MIJN ZOON TE ROMEINS GAAT WORDEN. DAT ZAL ZEKER GAAN GEBEUREN ALS HIJ MET JOU MEEGAAT. HIER WACHT HEM EEN TOEKOMST ALS STAMHOOFD!

EN WAT VINDT BREN ER ZELF VAN? HIER BLIJVEN OF WEER GAAN VAREN?
IK BEN DOL OP VAREN EN IK VIND HET HIER BENAUWD. IK GA HET LIEFST MET JULIUS MEE!

NEE, DAT GEBEURT NIET! IK GA WEG!!
STOP, ERWO! BLIJF NOG HEEL EVEN ZITTEN...

JULIUS VERTELT HOE BREN HEM GERED HEEFT. DAT HIJ TOEN IETS TERUG WILDE DOEN. DAN HOORT ERWO OOK DAT JULIUS DE WACHTTORENS IN BRAND STAK...
DUS JIJ STUURDE EIGENLIJK DE ROMEINEN OP ORNE AF. HA! HA! BEDANKT! MAAR DAN NOG... IK WIL MIJN ZOON HIER HOUDEN!

KIJK, WETEN JULLIE WAT DIT IS?
ÉÉN VAN JULLIE GODEN. DAT IS EEN VERSCHIL TUSSEN DE ROMEINEN EN ONS. JULLIE VANGEN JE GODEN BINNEN DE MUREN VAN TEMPELS. ONZE GODEN ZIJN BOMEN EN MOERASSEN...

DIT IS EEN BARNSTENEN BEELDJE VAN DE GOD AMOR. HIJ DRAAGT EEN FAKKEL, MAAR HIJ HOUDT DE FAKKEL OP DE KOP! EEN OMGEKEERDE FAKKEL IS HET SYMBOOL VAN DE DOOD! DIT BEELDJE WERD BIJ MIJ THUIS BEZORGD EN IS EEN GRAFGIFT. IEMAND SCHENKT MIJ EEN GRAFGIFT...

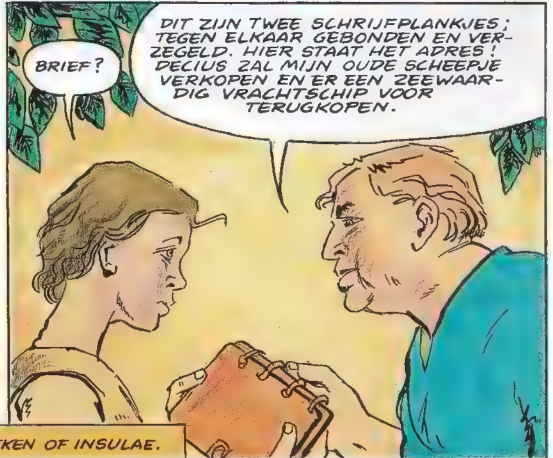

IEMAND BEDREIGT JE DUS MET DE DOOD!
GOED BEGREPEN, BREN. EN OMDAT BARNSTEEN VRESELIJK DUUR IS, IS MIJN VIJAND EEN MACHTIG MAN.
BARNSTEEN IS FOSSIEL HARS, AFKOMSTIG VAN CONIFEREN.

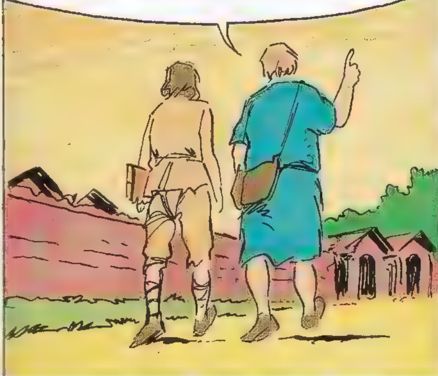

ORNE IS HET NIET, DIE IS DOOD...
HET MOET EEN ROMEIN ZIJN. MISSCHIEN VERDENKEN ZE MIJ TOCH VAN DIE EH... GESCHIEDENIS MET DIE WACHTTORENS!

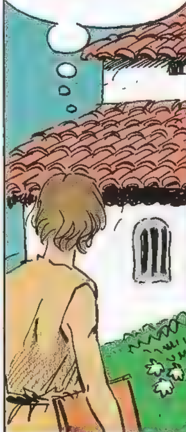

JE WORDT DUS BEDREIGD, JULIUS? BIJ ONS BEN JE VEILIG. BLIJF ZOLANG JE WILT!
NEE, LIEVER NIET. MAAR HET WORDT WEL TIJD VOOR EEN LANGE REIS MET MIJN SCHIP. DAAR HEB IK EEN BETROUWBARE BEMANNING BIJ NODIG. NA DIE REIS GEEF IK HET VAREN ER AAN EN GA RUSTIG LEVEN.

EEN FRIES LAAT ZIJN VRIENDEN NOOIT IN DE STEEK. BREN, ZEG HET ZELF MAAR!
NATUURLIJK GA IK MEE, VADER! BEDANKT!!
DANK JE, ERWO! JE BENT EEN HEER.

BREN, IK LAAT ME VOORLOPIG NIET ZIEN DAAR IN NOVIOMAGUS. JIJ VALT MINDER OP. LOOP NAAR HET FORUM EN GA LINKSAF. DAAR IN DE TWEEDE INSULA WOONT MIJN VRIEND DECIUS. BRENG HEM DEZE BRIEF!
ROMEINSE STEDEN WAREN VERDEELD IN RECHTHOEKEN OF INSULAE.

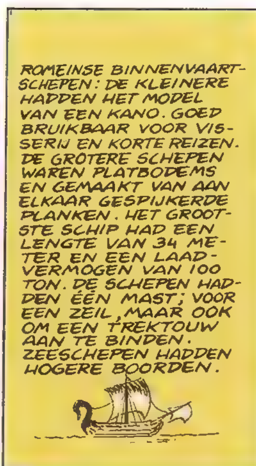

BRIEF?
DIT ZIJN TWEE SCHRIJFPLANKJES; TEGEN ELKAAR GEBONDEN EN VERZEGELD. HIER STAAT HET ADRES! DECIUS ZAL MIJN OUDE SCHEEPJE VERKOPEN EN ER EEN ZEEWAARDIG VRACHTSCHIP VOOR TERUGKOPEN.

DECIUS ZAL ZORGEN VOOR BEMANNING. WE NEMEN EEN LADING IN VAN BRONS, VAATWERK EN GLAS. ALLES STAAT IN DEZE BRIEF. IK VERTROUW DECIUS, MAAR EEN GOED KOOPMAN IS ALTIJD ACHTERDOCHTIG. GEEF DUS JE OGEN GOED DE KOST!

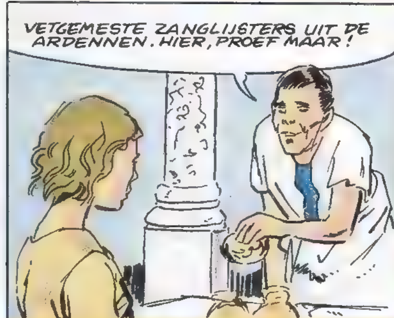

DAN MOET DIT HET HUIS VAN DECIUS ZIJN.

DIE GOEIE, OUWE JULIUS. EEN ZEESCHIP! ALTIJD WAS HIJ BANG VAN DE ZEE. HIJ RUIKT ZEKER HET GROTE GELD...
NEE, MEER EEN OMGEKEERDE FAKKEL!

OVER DRIE DAGEN ZAL HIJ TEGEN DE AVOND BIJ DE HAVEN ZIJN. JIJ MOET HEM DAN NAAR ZIJN NIEUWE SCHIP BRENGEN. WAT EEN GEHEIMZINNIG GEDOE!

ROMEINSE BINNENVAARTSCHEPEN: DE KLEINERE HADDEN HET MODEL VAN EEN KANO. GOED BRUIKBAAR VOOR VISSERIJ EN KORTE REIZEN. DE GROTERE SCHEPEN WAREN PLATBODEMS EN GEMAAKT VAN AAN ELKAAR GESPIJKERDE PLANKEN. HET GROOTSTE SCHIP HAD EEN LENGTE VAN 34 METER EN EEN LAADVERMOGEN VAN 100 TON. DE SCHEPEN HADDEN ÉÉN MAST; VOOR EEN ZEIL, MAAR OOK OM EEN TREKTOUW AAN TE BINDEN. ZEESCHEPEN HADDEN HOGERE BOORDEN.

WE ZULLEN EERST EENS GAAN ETEN. IK HEB NET EEN DURE LEKKERNIJ IN HUIS GEHAALD. KIJK!

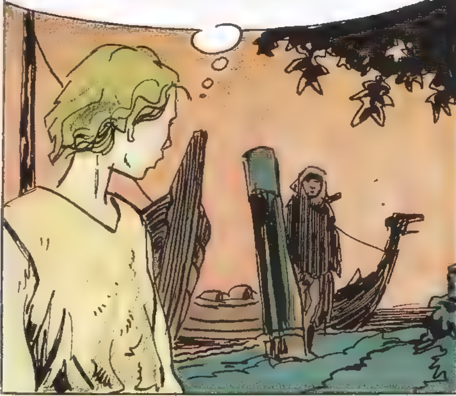

VETGEMESTE ZANGLIJSTERS UIT DE ARDENNEN. HIER, PROEF MAAR!
IN DE ARDENNEN WERD DEZE LEKKERNIJ IN EEN POTJE GESTOPT EN GECONSERVEERD DOOR DE POT MET HARS EN GIPS TE BESTRIJKEN. SOMS WAS DE INHOUD BIJ AANKOMST TOCH BEDORVEN EN WERD ALLES WEGGEGOOID. ZO ZIJN ER POTTEN MET LIJSTERBOTJES IN NIJMEGEN OPGEGRAVEN.

DRIE DAGEN LATER GAAT BREN 'S AVONDS NAAR DE HAVEN.
HOE ZOU HET NIEUWE SCHIP ER UIT ZIEN?

SLIK... WAT IS DAT..?
KIJK VOOR JE!!

JIJ BENT DE KNECHT VAN KOOPMAN JULIUS. GEEF JE BAAS DEZE MUNT! PAK AAN EN ZEG DIT TEGEN JE MEESTER: DIT IS EEN MUNTJE VOOR DE VEERMAN!
JA, EN VAN WIE KRIJGT HIJ...

IK SNAP ER NIETS VAN... MUNTJE VOOR DE VEERMAN...

HÉ, DAAR STAAT IEMAND NAAST DIE PAAL. ARMOEDIG FIGUUR... MAAR TE DIK VOOR EEN BEDELAAR!

MOOI, JIJ BENT HET JULIUS. LOOP MAAR ACHTER MIJ AAN. HET LAATSTE SCHIP IS VOOR ONS. DE BEMANNING KOMT MORGENVROEG. NU IS ALLEEN DE WACHTSMAN AAN BOORD.

BENT U DE WACHTSMAN VAN HET SCHIP VAN KOOPMAN JULIUS? HIJ IS HIER!
WELKOM! MORGENOCHTEND KOMT DE BEMANNING EN VAREN WE AF.

HET IS GELUKT, M'N JONGE VRIEND! NIEMAND IS JOU GEVOLGD?

IEMAND ZETTE EEN MES OP MIJN KEEL. IK MOEST DIT AAN JOU GEVEN EN ZEGGEN: EEN MUNTJE VOOR DE VEERMAN!
WAT? WAT ZEI HIJ? EEN GELDSTUK VOOR DE VEERMAN? BIJ MERCURIUS, GOOI DAT DING OVERBOORD!!

WAAROM? HET IS GOED GELD!
WEET JE WAT DE DODEN MEE KRIJGEN OP REIS? EEN MUNT OM DE VEERMAN TE BETALEN. DE VEERMAN DIE HEN OVERZET NAAR DE ONDERWERELD!

IK KREEG DIE MUNT BIJ DE HAVEN. DAN HEEFT DIE KEREL JE VAST AAN BOORD ZIEN GAAN!
OH... WAT MOETEN WE NU DOEN??

DIT IS EEN GROOT SCHIP, JULIUS. VERSTOP JE! IK ZAL SAMEN MET DE WACHTSMAN VANNACHT WAKEN. HET IS ZO OCHTEND!
GOED, MAAR SMIJT DIE MUNT OVERBOORD!

MIJN MEESTER IS BEDREIGD. IK BLIJF VANNACHT OOK WAKKER. ALS JIJ OP HET VOORSCHIP BLIJFT, DAN HOUD IK DE WACHT OP HET ACHTERSCHIP.
AFGESPROKEN.

GOED GELD NAAR DE VISSEN GOOIEN? MOOI NIET!

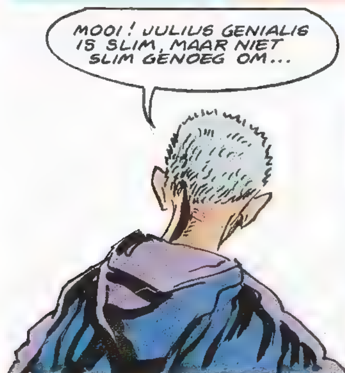

VIS... CHRISTEN... PRISCILLA...

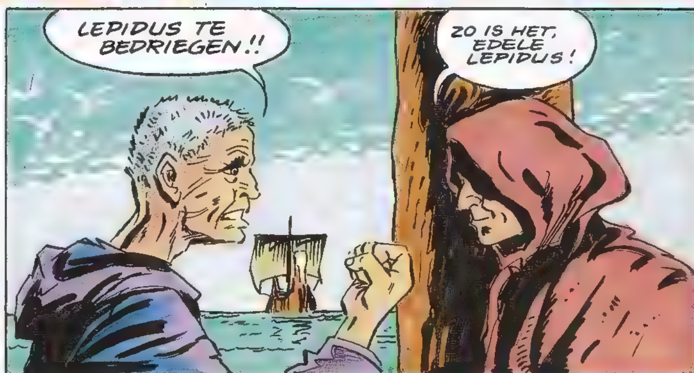

IEDEREEN IS AL WAKKER, MAAR BREN...
JIJ HEBT GOED OP JE MEESTER GEPAST!

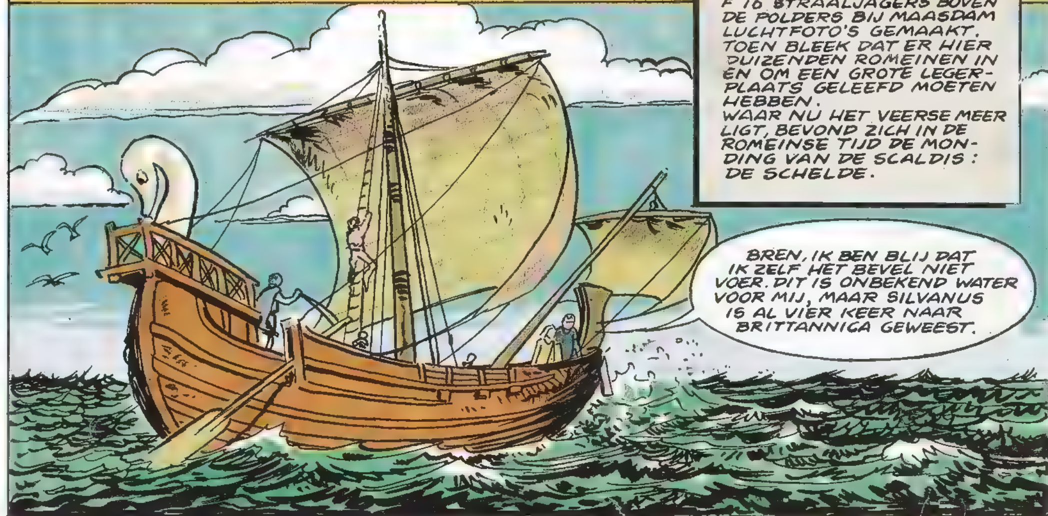

HA, IK KAN NAAR HUIS. DAAR IS DE BEMANNING, DENK IK.
JA, HIER IS DE BEMANNING. MIJN NAAM IS SILVANUS. IK BEN DE KAPITEIN.

GELUKKIG, WE VAREN! ALLES IS GOED GEGAAN...

MAAR DE MAN DIE HEM EEN MUNTJE GAF IS NIET VER UIT DE BUURT...
IS HET JE GELUKT? HEEFT HIJ DE MUNT MEEGENOMEN?
JA ZEKER, EDELE HEER.

MOOI! JULIUS GENIALIS IS SLIM, MAAR NIET SLIM GENOEG OM...

LEPIDUS TE BEDRIEGEN!!
ZO IS HET, EDELE LEPIDUS!

DOOR DE GRACHT VAN CORBULO VAREN ZE NAAR DE BREDE MAASMONDING. DAN VAREN ZE DE STRIENE OP; DAT WATER SLUIT WEER AAN OP DE SCHELDE. DE SCHELDE IS EEN BREDE, WOELIGE WATERVLAKTE.
DE STRIENE STROOMDE DOOR WAT NU DE HOEKSE WAARD IS. IN 1993 HEBBEN TWEE F 16 STRAALJAGERS BOVEN DE POLDERS BIJ MAASDAM LUCHTFOTO'S GEMAAKT. TOEN BLEEK DAT ER HIER DUIZENDEN ROMEINEN IN EN OM EEN GROTE LEGERPLAATS GELEEFD MOETEN HEBBEN.
WAAR NU HET VEERSE MEER LIGT, BEVOND ZICH IN DE ROMEINSE TIJD DE MONDING VAN DE SCALDIS: DE SCHELDE.
BREN, IK BEN BLIJ DAT IK ZELF HET BEVEL NIET VOER. DIT IS ONBEKEND WATER VOOR MIJ, MAAR SILVANUS IS AL VIER KEER NAAR BRITTANNICA GEWEEST.

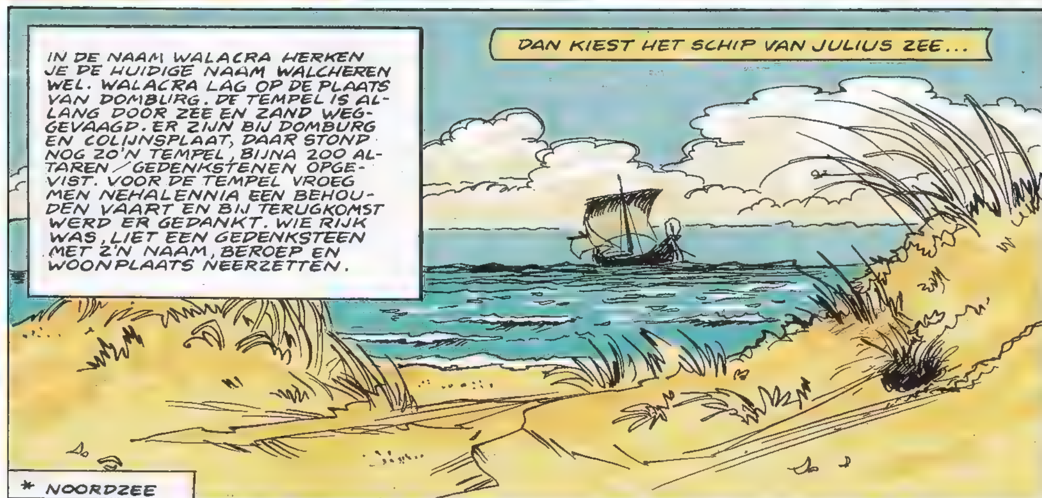

WAAROM STA JE DAAR TE LACHEN, KAPITEIN SILVANUS?
JULLIE ZIEN ER ZO GROEN UIT! EN WE ZIJN NOG NIET EENS OP DE GERMAANSE ZEE! *

ZIE JE DIE TEMPEL-PILAREN? DAT IS DE HAVEN VAN WALACRA. DAAR MEREN WE AF.
DAAR ZAL IK OFFEREN AAN GODIN NEHALENNIA. ZIJ ZAL ONS EEN BEHOUDEN VAART GEVEN!

VIJFTIG AMFOREN MET VISSAUS INLADEN... GEEN KLEINIGHEID!

ALLES AAN BOORD? DAN GAAN WE OFFEREN!

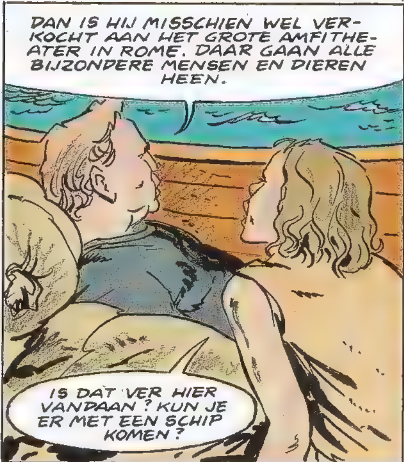

ALS WE BEHOUDEN TERUGKOMEN, SCHENK IK NEHALENNIA EEN VOTIEFSTEEN.

IN DE NAAM WALACRA HERKEN JE DE HUIDIGE NAAM WALCHEREN WEL. WALACRA LAG OP DE PLAATS VAN DOMBURG. DE TEMPEL IS AL LANG DOOR ZEE EN ZAND WEGGEVAAGD. ER ZIJN BIJ DOMBURG EN COLIJNSPLAAT, DAAR STOND NOG ZO'N TEMPEL, BIJNA 200 ALTAREN / GEDENKSTENEN OPGEVIST. VOOR DE TEMPEL VROEG MEN NEHALENNIA EEN BEHOUDEN VAART EN BIJ TERUGKOMST WERD ER GEDANKT. WIE RIJK WAS, LIET EEN GEDENKSTEEN MET Z'N NAAM, BEROEP EN WOONPLAATS NEERZETTEN.
DAN KIEST HET SCHIP VAN JULIUS ZEE...
* NOORDZEE

JULIUS, HEB IK JE WELEENS VERTELD VAN THORAX?
THORAX..? NOOIT VAN GEHOORD.

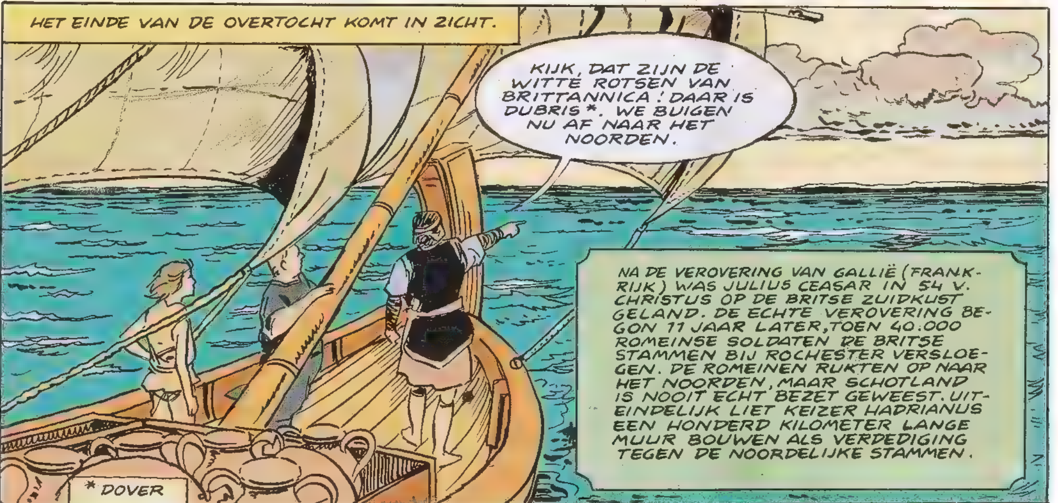

DE STERKSTE EN AARDIGSTE KEREL VAN ONZE STAM. ORNE HEEFT HEM VERKOCHT ALS SLAAF. WAAR BLIJFT ZO IEMAND DAN?
ALS IK EEN OERSTERKE KEREL HAD, DAN VERKOCHT IK HEM AAN EEN AMFITHEATER.

IN NOVIOMAGUS?
NATUURLIJK NIET! VEEL TE DICHT BIJ HUIS. WAS HIJ HEEL ERG STERK?

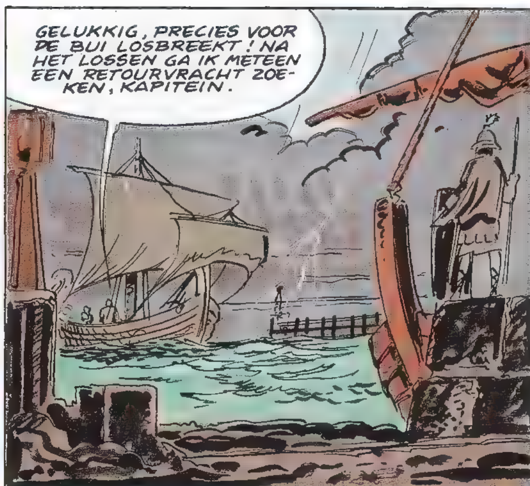

DAN IS HIJ MISSCHIEN WEL VERKOCHT AAN HET GROTE AMFITHEATER IN ROME. DAAR GAAN ALLE BIJZONDERE MENSEN EN DIEREN HEEN.
IS DAT VER HIER VANDAAN? KUN JE ER MET EEN SCHIP KOMEN?

JE KUNT ER KOMEN. HET IS ERG VER VAREN. BEGIN ER NIET AAN. BOVENDIEN, STERKE SLAVEN ZIJN ALTIJD GEMAKKELIJK TE VERKOPEN. HIJ KAN OVERAL ZITTEN. OF HIJ IS GEDOOD IN EEN GEVECHT!

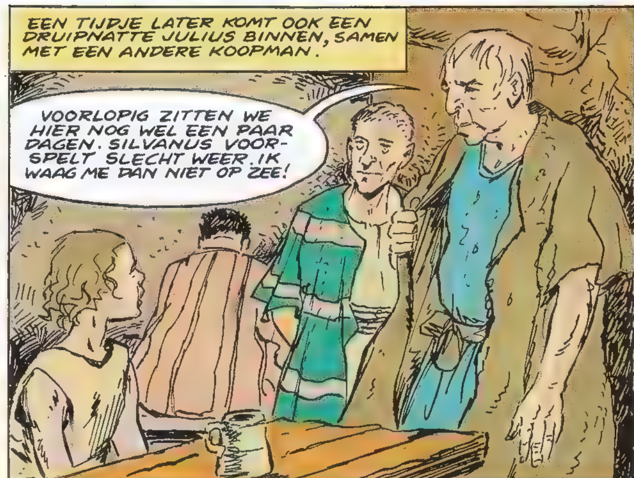

THORAX GEDOOD? DAT GELOOF IK NIET! IK ZOU BEST OP ZOEK WILLEN NAAR HEM... MAAR WAAR? EN HOE?

HET EINDE VAN DE OVERTOCHT KOMT IN ZICHT.
KIJK, DAT ZIJN DE WITTE ROTSEN VAN BRITTANNICA! DAAR IS DUBRIS*. WE BUIGEN NU AF NAAR HET NOORDEN.
NA DE VEROVERING VAN GALLIË (FRANKRIJK) WAS JULIUS CEASAR IN 54 V. CHRISTUS OP DE BRITSE ZUIDKUST GELAND. DE ECHTE VEROVERING BEGON 11 JAAR LATER, TOEN 40.000 ROMEINSE SOLDATEN DE BRITSE STAMMEN BIJ ROCHESTER VERSLOEGEN. DE ROMEINEN RUKTEN OP NAAR HET NOORDEN, MAAR SCHOTLAND IS NOOIT ECHT BEZET GEWEEST. UITEINDELIJK LIET KEIZER HADRIANUS EEN HONDERD KILOMETER LANGE MUUR BOUWEN ALS VERDEDIGING TEGEN DE NOORDELIJKE STAMMEN.
* DOVER

DAAR LIGT LONDINIUM*. MAAR KIJK DIE LUCHT EENS! IK HOOP DAT WE NOG OP TIJD BINNEN ZIJN...
*LONDEN

GELUKKIG, PRECIES VOOR DE BUI LOSBREEKT! NA HET LOSSEN GA IK METEEN EEN RETOURVRACHT ZOEKEN, KAPITEIN.

WAT IS DIE KADE HARD! IK BEN HET SCHOMMELENDE SCHIP GEWEND. JAMMER, HET GAAT REGENEN. IK ZOEK EEN HERBERG OP...

EEN TIJDJE LATER KOMT OOK EEN DRUIPNATTE JULIUS BINNEN, SAMEN MET EEN ANDERE KOOPMAN.
VOORLOPIG ZITTEN WE HIER NOG WEL EEN PAAR DAGEN. SILVANUS VOORSPELT SLECHT WEER. IK WAAG ME DAN NIET OP ZEE!

MIJN NAAM IS BRINIO EN IK KOM UIT HET BATAVENLAND. IK HEB GEDIEND IN HET NEGENDE BATAAFSE COHORT. DAT LIGT IN VINDOLANDA, EEN FORT IN HET NOORDEN VAN DIT GROTE LAND.
TOEN IK MIJN DIENSTTIJD VOLBRACHT HAD, WERD IK MET MIJN VERDIENDE GELD KOOPMAN. KIJK, HIER BEN IK ERG TROTS OP: MIJN MILITAIR DIPLOMA. DIT GEEFT MIJ HET ROMEINSE BURGERRECHT!

OP DIT DIPLOMA STOND WAT DE EIGENAAR HAD GEPRESTEERD, EN DAT HIJ HET BURGERRECHT KREEG. HET WAREN TWEE BRONZEN PLAATJES, AAN ELKAAR VERBONDEN, WAARTUSSEN DE TEKST ZAT. JE KON DE PLAATJES DUBBELKLAPPEN. ONS WOORD DIPLOMA KOMT DUS HIER VANDAAN. HET BETEKENT LETTERLIJK DUBBELGEVOUWEN! HET ORIGINEEL WERD IN ROME BEWAARD.

BRINIO BLIJKT EEN ECHTE PRATER EN VERTELT HET ENE VERHAAL NA HET ANDERE.

DIE BRINIO IS EEN ECHTE KLETSKOUS...

DAN VERTELT HIJ OVER HET GROOTSTE AMFITHEATER VAN DE WERELD.

ER KUNNEN 20.000 MENSEN IN. PRACHTIGE GEVECHTEN, LAATST LIETEN ZE TWINTIG GERMANEN VECHTEN TEGEN TWINTIG DONKERE MANNEN UIT AFRIKA. TWEE GERMANEN BLEVEN OVER. MACHTIG OM TE ZIEN!

EEN DURE GRAP, ZOVEEL GLADIATOREN IN EEN KEER VERLIEZEN.

PRECIES! MAAR ER WAS EEN BELANGRIJKE SENATOR GESTORVEN. DIT GEVECHT HOORDE BIJ ZIJN BEGRAFENIS.

HEB JE DAAR WELEENS EEN HEEL GROTE, STERKE GERMAAN GEZIEN?

NATUURLIJK JONGEN. ZELFS MEER DAN EEN! HOEZO?

IN ONS DORP WOONDE MIJN VRIEND THORAX. HIJ IS ALS SLAAF VERKOCHT EN MISSCHIEN IS HIJ NU WEL GLADIATOR GEWORDEN...

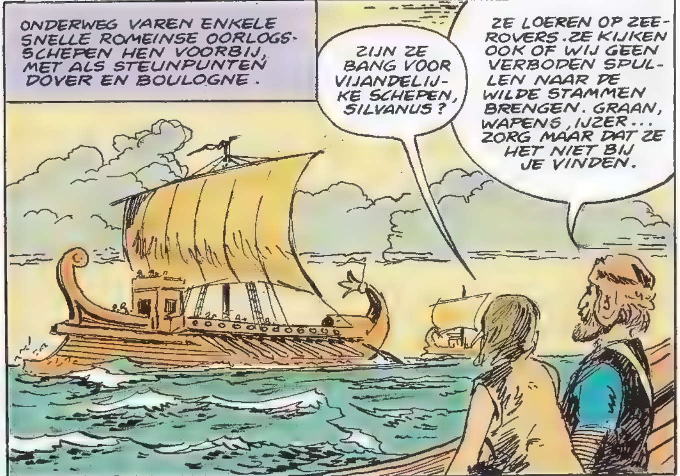
HA, HA, GA EENS KIJKEN IN ROME. MAAR DENK ER OM, DE DUIMEN GAAN NIET ZO VAAK OMHOOG!

HIJ ALTIJD MET Z'N THORAX...

ALS EEN GLADIATOR VERLOREN HAD, BESLISTE HET PUBLIEK OVER ZIJN LEVEN. STAKEN DE MENSEN HUN DUIM OMHOOG, DAN MOCHT DE MAN BLIJVEN LEVEN. MAAR MEESTAL WEZEN DE DUIMEN OMLAAG!

ZET DIE ONZIN UIT JE HOOFD, BREN! DIE THORAX VIND JE NOOIT. IK LOOP HEEL EVEN NAAR DE SCHIPPER.
DAT KOMT GOED UIT...
ZEG BRINIO, WEET JIJ WAT CHRISTENEN ZIJN?
WAT? JA NATUURLIJK. LAAT JE NIET IN MET DIE LUI! ZIJ GELOVEN IN JEZUS CHRISTUS. JEZUS WAS EEN PROFEET UIT NAZARETH. DAT LIGT IN PALESTINA.
HIJ STIERF AAN HET KRUIS EN ZIJN VOLGELINGEN BEWEREN DAT HIJ OPSTOND UIT DE DOOD!
WAAROM MOGEN ZE NIET IN CHRISTUS GELOVEN? ROMEINEN HEBBEN OOK GEEN MOEITE MET DE GODEN VAN FRIEZEN OF BATAVEN!
CHRISTENEN ZEGGEN DAT HUN GOD DE ENIGE IS. ZIJ WILLEN OOK DE KEIZER NIET VEREREN. ACH, ZE ZIJN GEWOON WERELDVREEMD. EEN CHRISTEN ZIE JE NOOIT IN HET AMFITHEATER. ZE WORDEN GEDOOD OF VERBANNEN.
NIEMAND MOET HEN. WIL JE IETS BEREIKEN IN DE WERELD? DAN MOET JE VER BIJ CHRISTENEN VANDAAN BLIJVEN, JONGEMAN!
HEBBEN JULLIE HET OVER CHRISTENEN?
ZO, BEN JE DAAR ALWEER, JULIUS? JA, BREN HEEFT GELOOF IK VEEL BELANGSTELLING VOOR CHRISTENEN!
DAT ZIT HEM IN EEN KNAP DAMETJE! JE MOET JE HOOFD BIJ DE HANDEL HOUDEN. DE VOLGENDE REIS BEN JE HIER ZONDER MIJ!
DRIE DAGEN BLIJVEN ZE IN LONDINIUM, MET 15.000 INWONERS DE GROOTSTE STAD VAN BRITTANNICA. DAN KIEZEN ZE WEER HET RUIME SOP.
WE GAAN NIET NAAR NOVIOMAGUS. TE GEVAARLIJK VOOR MIJ. WE GAAN NAAR TRAJECTUM AD MOSAM.* WE BRENGEN EEN BEZOEK AAN MIJN GROTE VRIEND LEPIDUS.
* MAASTRICHT

MOOI, DAN KAN IK PRISCILLA TERUGZIEN...
IK WEET WAAR JIJ AAN DENKT, JONGETJE... MAAR DAT ZAL JE VIES TEGENVALLEN!

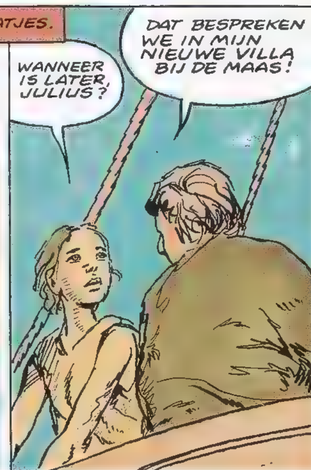

ONDERWEG VAREN ENKELE SNELLE ROMEINSE OORLOGSSCHEPEN HEN VOORBIJ, MET ALS STEUNPUNTEN DOVER EN BOULOGNE.
ZIJN ZE BANG VOOR VIJANDELIJKE SCHEPEN, SILVANUS?
ZE LOEREN OP ZEEROVERS. ZE KIJKEN OOK OF WIJ GEEN VERBODEN SPULLEN NAAR DE WILDE STAMMEN BRENGEN. GRAAN, WAPENS, IJZER... ZORG MAAR DAT ZE HET NIET BIJ JE VINDEN.

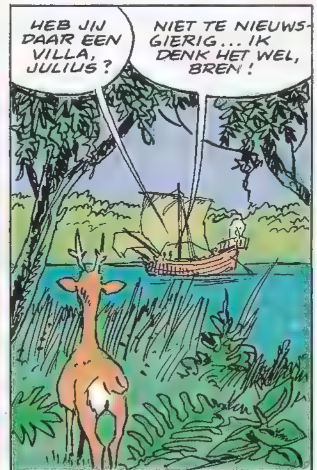

KIJK EENS, DAT IS WALCHEREN AL. DAT WAS EEN SNELLE OVERTOCHT. IK GA DIRECT EEN VOTIEFSTEEN PLAATSEN VOOR NEHALENNIA!

NA HET LOSSEN OP WALCHEREN WORDEN ZOUTPOTTEN INGELADEN.
ZOUTPOTTEN! GOED ZO! DAAR WORDT IN HET BINNENLAND GOED VOOR BETAALD.
DAT IS ME BEKEND, SCHIPPER!

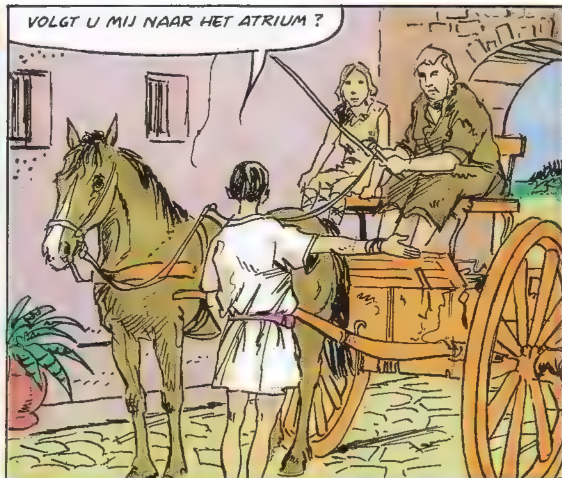

DE ZEEUWEN KOOKTEN ZEEWATER IN POREUZE AARDEN POTTEN. DOOR HET INKOKEN WERD DE ZOUTLAAG AAN DE BINNENKANT VAN DE POT STEEDS DIKKER. ZOUT WERD MET POT EN AL VERHANDELD. DE UITEINDELIJKE KOPER SLOEG DE POT GEWOON AAN STUKKEN. TOT DIEP IN DUITSLAND WERDEN DEZE ZOUTPOTTEN VERKOCHT; ARCHEOLOGEN VONDEN ER VEEL VAN DIT SOORT SCHERVEN.

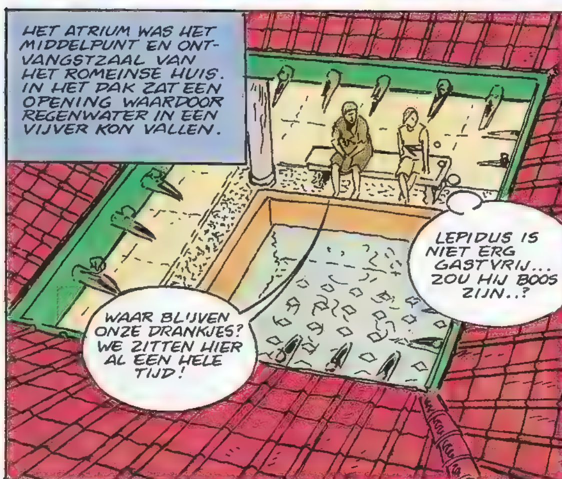

OP DE MAAS KRIJGT JULIUS WEER PRAATJES.
REIZEN OP BRITTANNICA BRENGT GOED GELD BINNEN. DE VOLGENDE REIS MAAK JIJ MET SILVANUS. IN LONDINIUM HELPT BRINIO JOU. NIKS AAN DUS. WE DELEN MOOI DE WINST EN LATER IS HET SCHIP VAN JOU.

WANNEER IS LATER, JULIUS?
DAT BESPREKEN WE IN MIJN NIEUWE VILLA BIJ DE MAAS!

HEB JIJ DAAR EEN VILLA, JULIUS?
NIET TE NIEUWSGIERIG... IK DENK HET WEL, BREN!

IN MAASTRICHT HUURT JULIUS EEN RIJTUIG.
AHA, DAAR ZIE IK DE VILLA VAN LEPIDUS AL!
EN IK ZIE DIE VAN PRISCILLA AL...

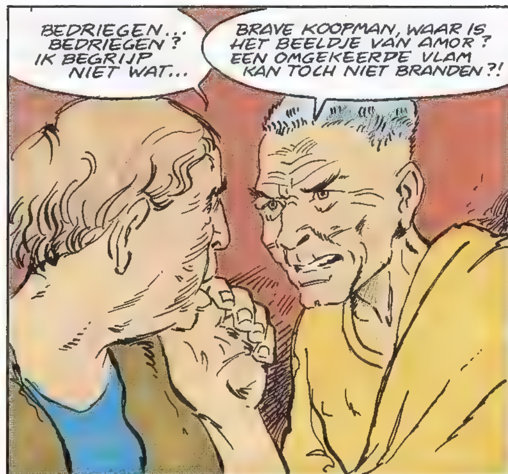

VOLGT U MIJ NAAR HET ATRIUM?

HET ATRIUM WAS HET MIDDELPUNT EN ONTVANGSTZAAL VAN HET ROMEINSE HUIS. IN HET DAK ZAT EEN OPENING WAARDOOR REGENWATER IN EEN VIJVER KON VALLEN.
LEPIDUS IS NIET ERG GASTVRIJ... ZOU HIJ BOOS ZIJN..?
WAAR BLIJVEN ONZE DRANKJES? WE ZITTEN HIER AL EEN HELE TIJD!

HALLO DAAR! WAAR BLIJFT JE MEESTER?
HIJ DOET ALSOF HIJ NIKS HOORT!

NA LANG WACHTEN KOMT LEPIDUS EINDELIJK TEVOORSCHIJN. ZIJN GEZICHT STAAT DUIDELIJK OP ONWEER!

GEGROET, MIJN EDELE VRIEND!
VRIEND? VRIENDEN BEDRIEGEN ELKAAR NIET!!

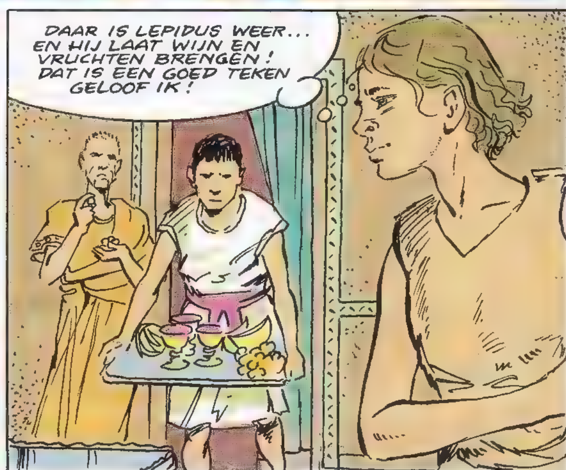

BEDRIEGEN... BEDRIEGEN? IK BEGRIJP NIET WAT...
BRAVE KOOPMAN, WAAR IS HET BEELDJE VAN AMOR? EEN OMGEKEERDE VLAM KAN TOCH NIET BRANDEN?!

JULIUS IS FLAUW GEVALLEN GELOOF IK...
LEG DEZE MAN OP EEN RUSTBANK.

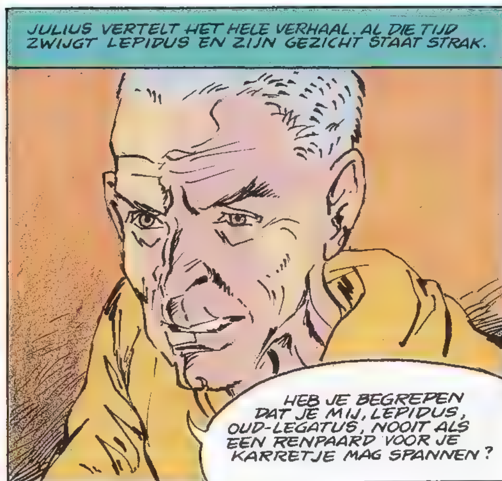

EN JONGEN, SCHROK HIJ VAN HET MUNTJE VOOR DE VEERMAN?
U GAF DAT MUNTJE EN DAT BEELDJE!!
BEGRIJP JE DAT NU PAS?

EEN BEETJE WATER ZAL HEM WEL WEER BIJBRENGEN!

LEPIDUS WEET ALLES! HIJ ZAL WRAAK NEMEN. HIJ ZAL ONS LATEN DODEN!

DAAR IS LEPIDUS WEER... EN HIJ LAAT WIJN EN VRUCHTEN BRENGEN! DAT IS EEN GOED TEKEN GELOOF IK!

LEPIDUS, WAT BEN JE VAN PLAN?
STRAKS, JULIUS! VERTEL JIJ EENS VAN JE LEUGENS OVER DIE ORNE!

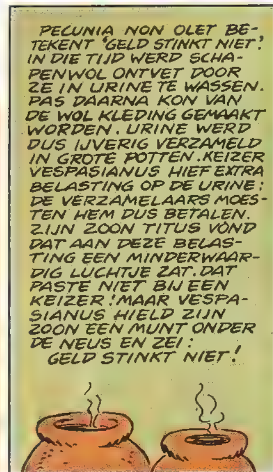

JULIUS VERTELT HET HELE VERHAAL. AL DIE TIJD ZWIJGT LEPIDUS EN ZIJN GEZICHT STAAT STRAK.
HEB JE BEGREPEN DAT JE MIJ, LEPIDUS, OUD-LEGATUS, NOOIT ALS EEN RENPAARD VOOR JE KARRETJE MAG SPANNEN?

TOCH WAS HET EEN GOEIE! ZELDEN ZO GENOTEN! WAT EEN PRACHTIG GEZICHT, ZO'N UITRUKKEND LEGIOEN OM DIE BARBAARSE HONDEN EEN LESJE TE GEVEN!

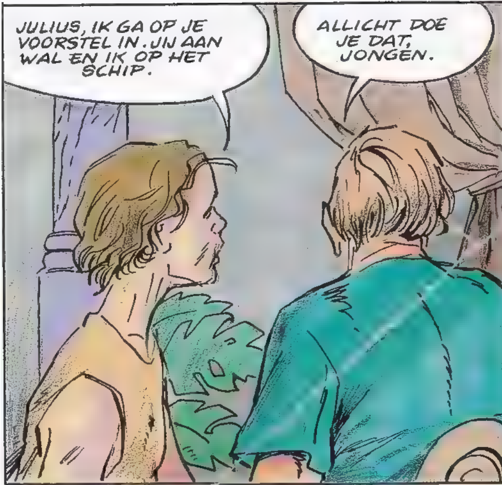

HOE ONTDEKTE JE MIJN PLAN?
IK HEB HIER EN DAAR EENS WAT VRAGEN GESTELD. IN VEEL ANTWOORDEN KWAM EEN DIKKE KOOPMAN VOOR. GESNAPT?

MAAR JE VERGEEFT HET MIJ?
NEE, MAAR ZEG EENS: WIE BRENGT ER MEER GELD BINNEN, EEN LEVENDE KOOPMAN OF EEN DODE?

EEN LEVENDE! JE LAAT ME DUS BETALEN?
ACH NEE, JE BELOONT MIJ VOOR M'N HULP. JE WEET HET: PECUNIA NON OLET!

PECUNIA NON OLET BETEKENT 'GELD STINKT NIET'! IN DIE TIJD WERD SCHAPENWOL ONTVET DOOR ZE IN URINE TE WASSEN. PAS DAARNA KON VAN DE WOL KLEDING GEMAAKT WORDEN. URINE WERD DUS IJVERIG VERZAMELD IN GROTE POTTEN. KEIZER VESPASIANUS HIEF EXTRA BELASTING OP DE URINE: DE VERZAMELAARS MOESTEN HEM DUS BETALEN. ZIJN ZOON TITUS VOND DAT AAN DEZE BELASTING EEN MINDERWAARDIG LUCHTJE ZAT. DAT PASTE NIET BIJ EEN KEIZER! MAAR VESPASIANUS HIELD ZIJN ZOON EEN MUNT ONDER DE NEUS EN ZEI: GELD STINKT NIET!

DE REST VAN DE DAG IS JULIUS ERG STIL.
DIT IS MISSCHIEN WEL EEN GOED MOMENT...
DIKKE KOOPMAN... ZO DIK BEN IK NU OOK WEER NIET...

JULIUS, IK GA OP JE VOORSTEL IN. JIJ AAN WAL EN IK OP HET SCHIP.
ALLICHT DOE JE DAT, JONGEN.

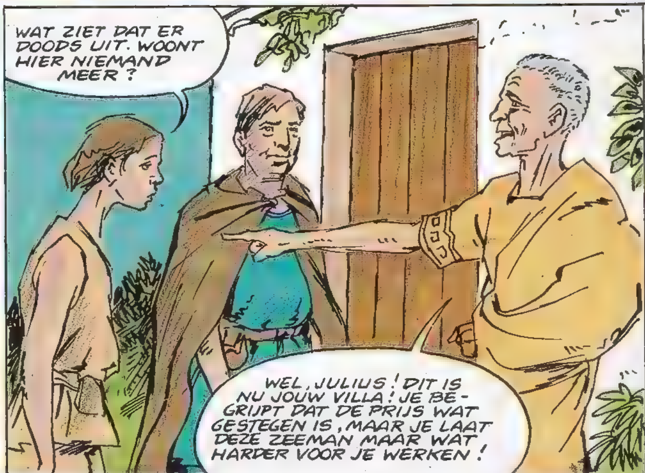

MAAR IK VAAR NIET NAAR BRITTANNICA! ER IS VAST WEL EEN SCHIPPER DIE HET SCHIP NAAR ROME KAN VAREN. IN DE HOOFDSTAD MOET TOCH GENOEG HANDEL ZIJN. DAN KAN IK DAAR MOOI BIJ HET AMFITHEATER KIJKEN OF IK THORAX KAN VINDEN...
GEEN WOORD MEER!!

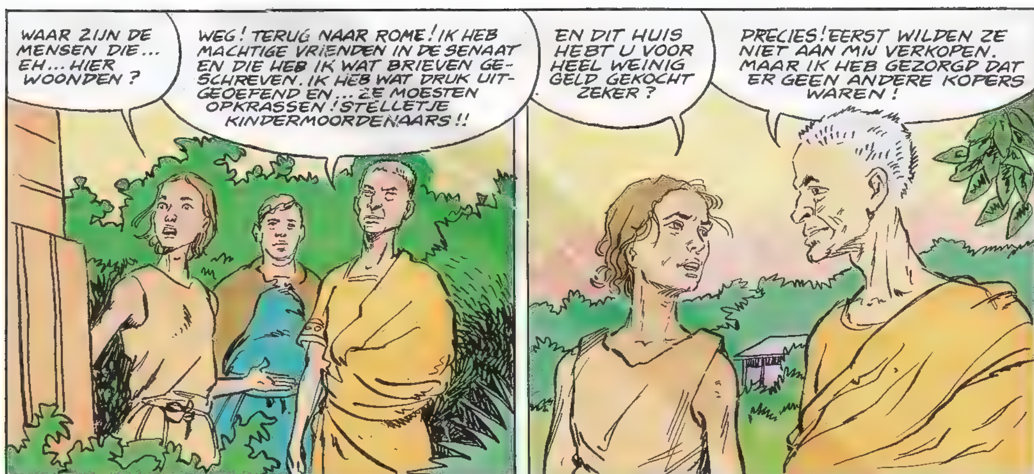

DWAAS! STOMME BARBAAR! JIJ VAART NAAR BRITTANNICA EN NERGENS ANDERS HEEN! WEIGER JE? DAN HOEPEL JE MAAR OP!!
DAAR KRIJG IK STEEDS MEER ZIN IN!

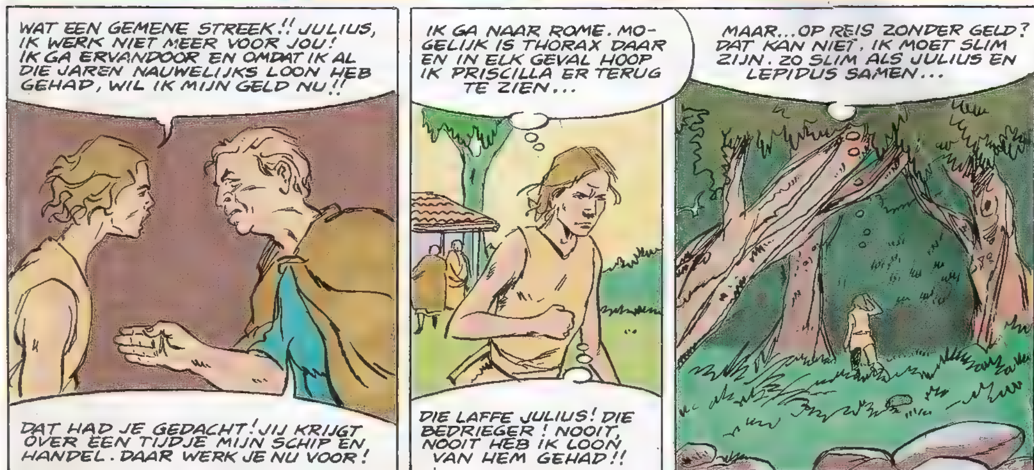

HA, HA, HEBBEN DE KOOPLIEDEN RUZIE? BRAVE JULIUS, ZULLEN WE NU GAAN KIJKEN NAAR JE VILLA?

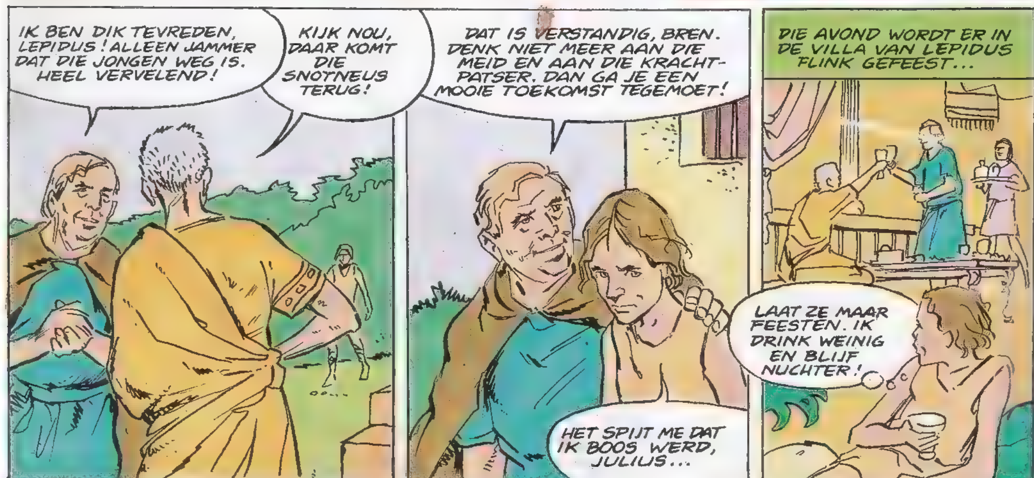

HEB JE DAAR TOCH NOG VOOR GEZORGD?
NATUURLIJK, NATUURLIJK. GAAN JULLIE MEE?

WAT RAAR, LEPIDUS LOOPT ZOMAAR NAAR HET HUIS VAN PRISCILLA TOE. HIJ MOEST DIE MENSEN TOCH NIET...

WAT ZIET DAT ER DOODS UIT. WOONT HIER NIEMAND MEER?
WEL, JULIUS! DIT IS NU JOUW VILLA! JE BEGRIJPT DAT DE PRIJS WAT GESTEGEN IS, MAAR JE LAAT DEZE ZEEMAN MAAR WAT HARDER VOOR JE WERKEN!

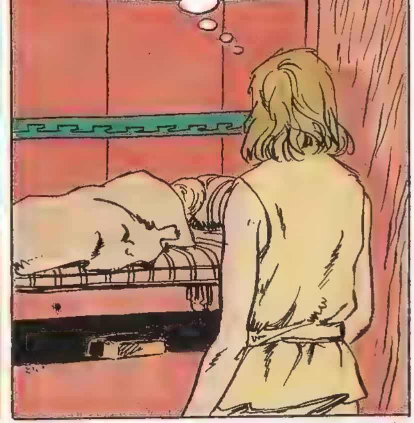

WAAR ZIJN DE MENSEN DIE... EH... HIER WOONDEN?
WEG! TERUG NAAR ROME! IK HEB MACHTIGE VRIENDEN IN DE SENAAT EN DIE HEB IK WAT BRIEVEN GESCHREVEN. IK HEB WAT DRUK UITGEOEFEND EN... ZE MOESTEN OPKRASSEN! STELLETJE KINDERMOORDENAARS!!
EN DIT HUIS HEBT U VOOR HEEL WEINIG GELD GEKOCHT ZEKER?
PRECIES! EERST WILDEN ZE NIET AAN MIJ VERKOPEN. MAAR IK HEB GEZORGD DAT ER GEEN ANDERE KOPERS WAREN!

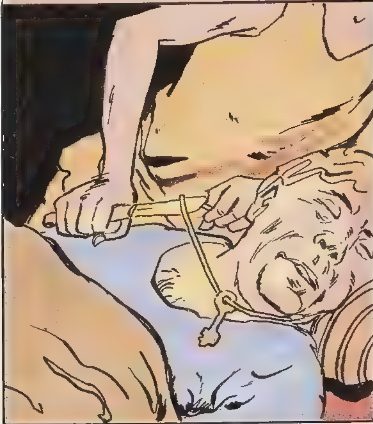

WAT EEN GEMENE STREEK!! JULIUS, IK WERK NIET MEER VOOR JOU! IK GA ERVANDOOR EN OMDAT IK AL DIE JAREN NAUWELIJKS LOON HEB GEHAD, WIL IK MIJN GELD NU!!
DAT HAD JE GEDACHT! JIJ KRIJGT OVER EEN TIJDJE MIJN SCHIP EN HANDEL. DAAR WERK JE NU VOOR!
IK GA NAAR ROME. MOGELIJK IS THORAX DAAR EN IN ELK GEVAL HOOP IK PRISCILLA ER TERUG TE ZIEN...
DIE LAFFE JULIUS! DIE BEDRIEGER! NOOIT, NOOIT HEB IK LOON VAN HEM GEHAD!!
MAAR... OP REIS ZONDER GELD? DAT KAN NIET. IK MOET SLIM ZIJN. ZO SLIM ALS JULIUS EN LEPIDUS SAMEN...

IK BEN DIK TEVREDEN, LEPIDUS! ALLEEN JAMMER DAT DIE JONGEN WEG IS. HEEL VERVELEND!
KIJK NOU, DAAR KOMT DIE SNOTNEUS TERUG!
DAT IS VERSTANDIG, BREN. DENK NIET MEER AAN DIE MEID EN AAN DIE KRACHTPATSER. DAN GA JE EEN MOOIE TOEKOMST TEGEMOET!
HET SPIJT ME DAT IK BOOS WERD, JULIUS...
DIE AVOND WORDT ER IN DE VILLA VAN LEPIDUS FLINK GEFEEST...
LAAT ZE MAAR FEESTEN. IK DRINK WEINIG EN BLIJF NUCHTER!

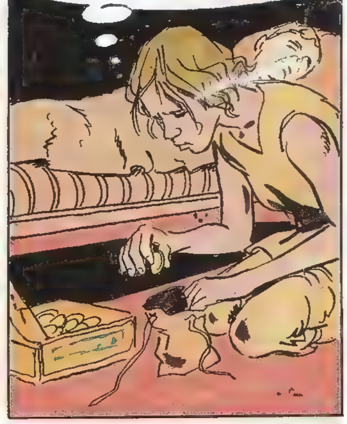

EINDELIJK IS IEDEREEN NAAR BED. BREN WACHT NOG EEN POOSJE.
IK HOOP DAT IEDEREEN NU SLAAPT... ALS HIJ ME NIET BETAALT, DAN ZAL IK ZELF MIJN LOON WEL PAKKEN!

IK HOOP DAT DIT DE DEUR IS VAN ZIJN SLAAPKAMER.

AHA!! DAAR STAAT HET KISTJE DAT IK MOET HEBBEN...

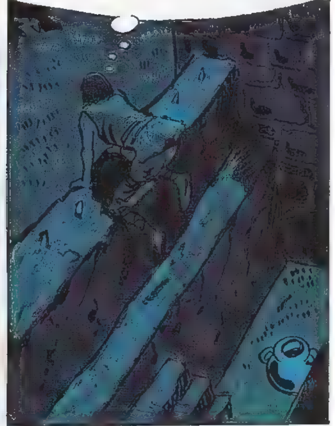

HET BRONZEN SLEUTELTJE ZIT AAN EEN KOORDJE OM JULIUS' HALS.

NU DE PAPIEREN ERUIT HALEN. HELEMAAL ONDERIN... ZIT EEN DUBBELE BODEM!

VOORZICHTIG... HIJ MAG DE SESTERTIËN NATUURLIJK NIET HOREN RINKELEN!

HIJ DOET DE PAPIEREN WEER IN HET KISTJE. HET SLEUTELTJE MET HET TOUWTJE LEGT HIJ TERUG IN BED.
EN NU ZIEN WEG TE KOMEN...

HIJ PROBEERT IN DE SCHADUW VAN SCHUREN EN STALLEN TE BLIJVEN EN ZO DE MUUR TE BEREIKEN.

MOOI, IK BEN OP DE MUUR! NU IS HET VERDER SIMPEL!

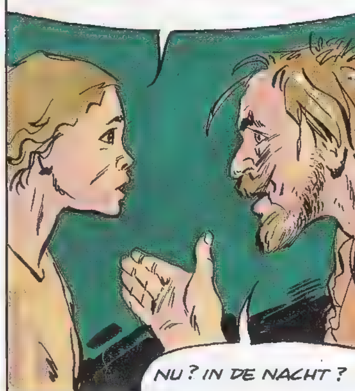

EEN JUPITERZUIL WAS HET RELIGIEUZE SYMBOOL VAN DE ROMEINSE MACHT. EEN GROOT, VIERKANT BLOK STEEN MET AAN ELKE KANT EEN GODHEID AFGEBEELD, DAAROP EEN PILAAR MET BOVENAAN EEN BEELD VAN DE OPPERGOD JUPITER.
IN MAASTRICHT ZIJN STUKKEN VAN EEN TIEN METER HOGE ZUIL GEVONDEN.

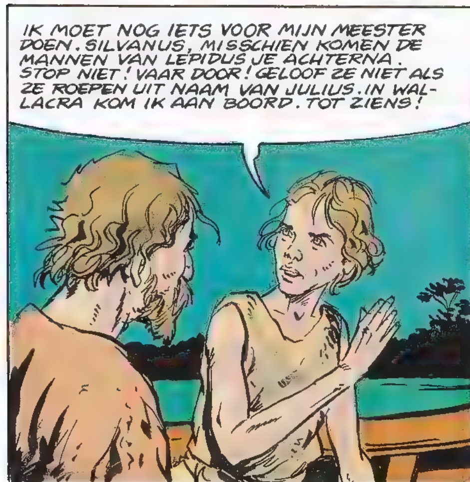

ACH, HET ZAL WEL GOED ZIJN...
ZULLEN WE DAN MAAR?

JA, MAAR IK KAN NOG NIET MEE. IK MOET HIER NOG WAT DOEN EN REIS DAN ZELF DOOR NAAR WALACRA. BIJ DE TEMPEL VAN NEHALENNIA KUN JE ME VINDEN.
MAAR WAAROM DAN?

IK MOET NOG IETS VOOR MIJN MEESTER DOEN. SILVANUS, MISSCHIEN KOMEN DE MANNEN VAN LEPIDUS JE ACHTERNA. STOP NIET! VAAR DOOR! GELOOF ZE NIET ALS ZE ROEPEN UIT NAAM VAN JULIUS. IN WALLACRA KOM IK AAN BOORD. TOT ZIENS!

IK SNAP ER NIETS VAN! NOU JA... IK ZAL DE BEMANNING MAAR GAAN WEKKEN...

EEN TIJDJE LATER GLIJDT HET SCHIP ALS EEN SPOOK DE MAAS OP.

DIT ZAL DIE BRAVE JULIUS OP EEN PRACHTIG DWAALSPOOR BRENGEN! IK GA LEKKER DE ANDERE KANT OP. HET SPIJT ME ALLEEN VOOR SILVANUS... HA, MIJN EERSTE STAPPEN OP WEG NAAR ROME!

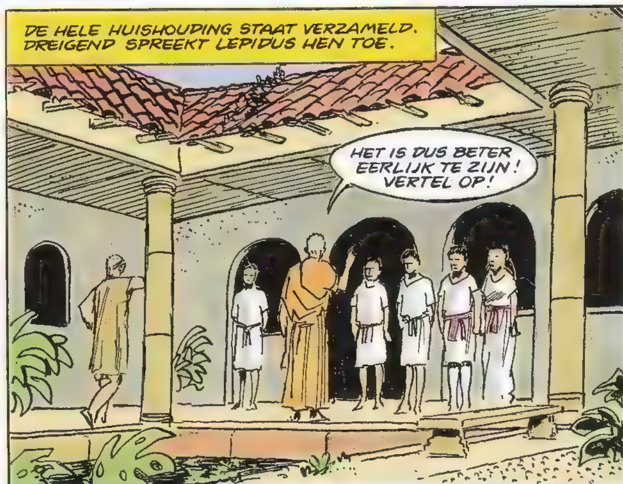

BREN IS AL EEN HEEL EIND TEN ZUIDEN VAN MAASTRICHT ALS IN DE VILLA VAN LEPIDUS DE MENSEN WAKKER WORDEN.
WAT VREEMD! HET SLEUTELTJE LIGT LOS IN MIJN BED!

DIEFSTAL! DIEFSTAL!!

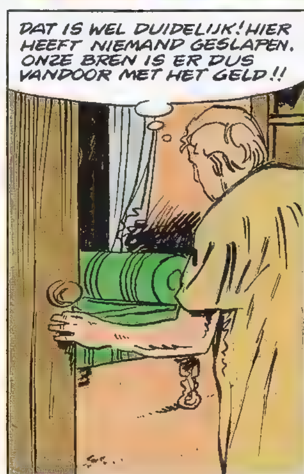

IK BEN BESTOLEN!! DE HELFT VAN MIJN GELD IS WEG!!
IS DAT JE ZOVEELSTE SMERIGE LIST? NU KUN JE MIJ ZEKER NIET BETALEN. WAAR HEB JE DAT GELD VERSTOPT??

NERGENS! IK BEN ECHT BESTOLEN! EN DIT IS ALLEEN MAAR MIJN VOORRAAD CONTANT GELD...

HOEVEEL IS ER WEG?
IK DENK ZO'N 400 SESTERTIËN! WIE VAN DE DIENAREN IS ONBETROUWBAAR?
NIEMAND NATUURLIJK! MAAR IK LAAT ZE AANTREDEN IN HET ATRIUM.

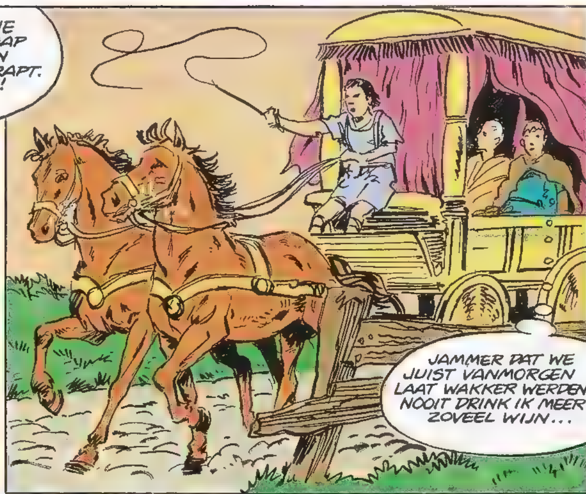

DE HELE HUISHOUDING STAAT VERZAMELD. DREIGEND SPREEKT LEPIDUS HEN TOE.
HET IS DUS BETER EERLIJK TE ZIJN! VERTEL OP!

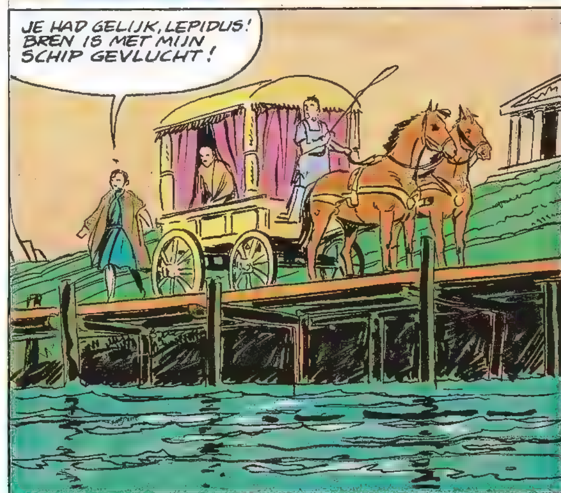

VREEMD, IK ZIE BREN HELEMAAL NIET! IK ZAL EVEN SNEL OP ZIJN KAMER GAAN KIJKEN...

DAT IS WEL DUIDELIJK! HIER HEEFT NIEMAND GESLAPEN. ONZE BREN IS ER DUS VANDOOR MET HET GELD!!

LAAT JE MENSEN MAAR WEER AAN HUN WERK GAAN. DE DIEF IS MIJN EIGEN KNECHT!
WE PAKKEN HEM WEL, JULIUS. WEET JIJ WAAR HIJ NAAR TOE WIL?

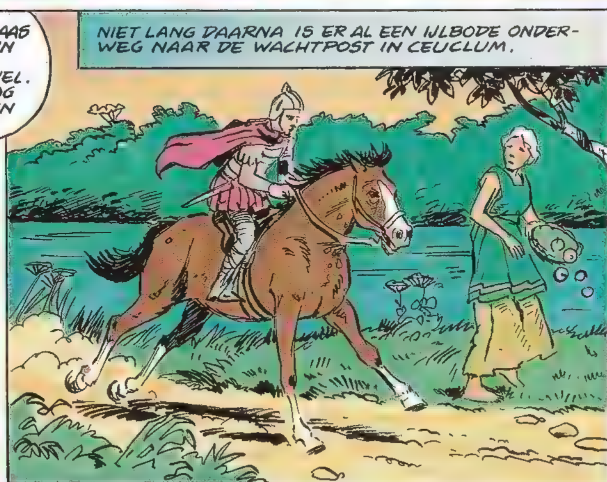

HIJ WIL NAAR ROME!
DAT DENK IK OOK! EN WEET JE HOE? OP JOUW SCHIP! DIE KNAAP IS SLIM EN VERZINT WEL EEN LEUGEN WAAR SILVANUS INTRAPT. SNEL NAAR MAASTRICHT!!

JAMMER DAT WE JUIST VANMORGEN LAAT WAKKER WERDEN. NOOIT DRINK IK MEER ZOVEEL WIJN...

JE HAD GELIJK, LEPIDUS! BREN IS MET MIJN SCHIP GEVLUCHT!

ALS WE LANGS DE MAAS BLIJVEN RIJDEN, MOETEN WE ZE TOCH KUNNEN INHALEN, DENK JE OOK NIET? KOM, STAP VLUG WEER IN, JULIUS!

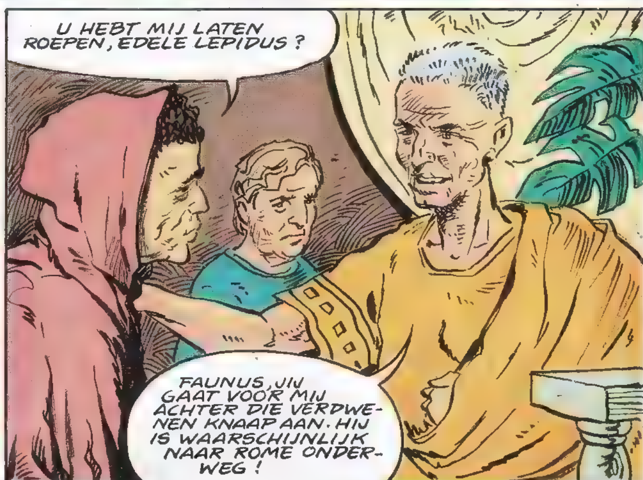

WE HEBBEN NU AL EEN PAAR UUR LANGS DE MAAS GEREDEN EN ER IS GEEN SCHIP TE ZIEN. ZE ZIJN HIER DUS NIET LANGS GEKOMEN. IK WAARSCHUW DE COMMANDANT VAN CEUCLUM* WEL. VROEGER WAS DAAR EEN FORT, NU ALLEEN NOG EEN WACHTPOST. MAAR DIE JONGE BOEF VANGEN ZE DAAR WEL!!
* CUIJK

NIET LANG DAARNA IS ER AL EEN IJLBODE ONDERWEG NAAR DE WACHTPOST IN CEUCLUM.

HET LIJKT ME TOCH BETER OM NIET DOOR DIE SOLDATEN TE WORDEN GEZIEN!

ZOU IK NU AL VER GENOEG VAN DE GRIJPVINGERS VAN LEPIDUS WEG ZIJN?

MAAR IN DE VILLA VAN LEPIDUS...
WE ZULLEN HEM VINDEN! IK STUUR FAUNUS DE GRIEK ACHTER HEM AAN!!

U HEBT MIJ LATEN ROEPEN, EDELE LEPIDUS?
FAUNUS, JIJ GAAT VOOR MIJ ACHTER DIE VERDWENEN KNAAP AAN. HIJ IS WAARSCHIJNLIJK NAAR ROME ONDERWEG!

WAAROM AL DIE MOEITE? HIJ HEEFT GELD MEEGENOMEN, MAAR ER OOK HARD VOOR GEWERKT. LAAT HEM MAAR LOPEN! IK HOEF HEM NIET TERUG TE ZIEN!
IK OOK NIET!
NOU DAN!

DIE KNAAP MAG NIET IN ROME AANKOMEN. ALS HIJ DAAR DE VERKEERDE MENSEN ONTMOET EN HIJ PRAAT OVER EH... HET TIENDE LEGIOEN...

IK SNAP HET...
DAT WERD TIJD, JULIUS!!

DE WACHTPOST BIJ CEUCLUM* HOUDT SILVIUS AAN...

WIJ ZOEKEN EEN JONGE KEREL, ZIJN NAAM IS BREN! DIT IN OPDRACHT VAN KOOPMAN JULIUS EN VAN LEPIDUS!

WAT??

*CUIJK

IK KREEG BEVEL VAN DIE BREN OM WEG TE VAREN. HIJZELF ZOU NAAR WALLACRA GAAN EN DAAR AAN BOORD KOMEN! IK BEGRIJP HET NIET!

IK ZAL HET AAN DE BOODSCHAPPER DOORGEVEN, SCHIPPER.

SILVANUS LIGT NU VOOR ANKER EN VRAAGT WAT HIJ MOET DOEN.

GRRR..!

WE LATEN SILVANUS GEWOON DOORVAREN. DIE BREN LIGT VAST EN ZEKER ERGENS LANGS DE RIVIER OP DE LOER. GAAT HET SCHIP VOORBIJ, DAN WIL HIJ IN WALLACRA AAN BOORD.

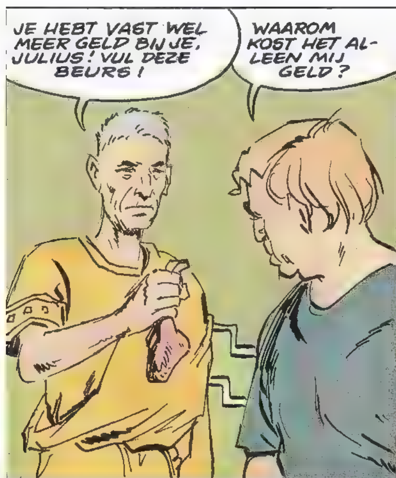
PRECIES! ZO DENK IK ER OOK OVER!

EN IN WALLACRA GRIJPEN WE HEM IN Z'N KRAAG!

MISSCHIEN IS HIJ WEL LOPEND NAAR ROME. DIE KNUL HEEFT GEEN IDEE VAN AFSTANDEN...

BREN IS AL WEER EEN PAAR DAGEN ONDERWEG NAAR ROME.

LEKKER, EEN STUKJE MEERIJDEN. ZO KUNNEN MIJN BLAREN EVEN UITRUSTEN...

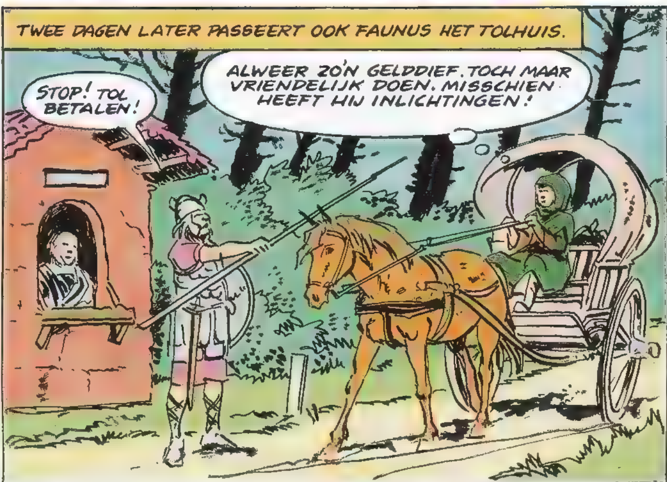

JE HEBT VAST WEL MEER GELD BIJ JE, JULIUS! VUL DEZE BEURS!
WAAROM KOST HET ALLEEN MIJ GELD?

IK GEEF FAUNUS MIJN LICHTE REISWAGEN MEE. IS DAT SOMS NIET KOSTBAAR?

ALS DE BEURS VOL IS, GEEF JE HEM AAN FAUNUS!

FAUNUS, ALS JE SLAAGT KRIJG JE VAN MIJ NOG ZO'N BEURS! BREN MAG DUS NIET IN ROME AANKOMEN!
KOMT VOORELKAAR, BAAS!
MAAR DIE KNAAP MAG ABSOLUUT NIETS GEDAAN WORDEN! JE MOET HEM GEWOON TERUGBRENGEN, FAUNUS!
WAT BEN IK TOCH BEGONNEN... IK VERTROUW DIE GRIEK VOOR GEEN CENT...

NU LIGT BELGICA ACHTER MIJ, EN VELE, VELE MIJLPALEN VERDER MOET MASSILIA* LIGGEN...
* MARSEILLE

TWEE DAGEN LATER PASSEERT OOK FAUNUS HET TOLHUIS.
STOP! TOL BETALEN!
ALWEER ZO'N GELDDIEF. TOCH MAAR VRIENDELIJK DOEN. MISSCHIEN HEEFT HIJ INLICHTINGEN!

ZEG, TOLLENAAR, IS HIER EEN GROTE GERMAANSE JONGEN VOORBIJ GEKOMEN? HIJ REIST ALLEEN. IETS GEZIEN?
IK MOET HEEL ERG GOED NADENKEN...

LUKT HET NADENKEN BETER MET EEN PAAR MUNTEN?
TWEE DAGEN GELEDEN, JA. HIJ HEEFT OOK NOG IETS AAN ME GEVRAAGD...

WAT VROEG HIJ, MAN?
IK MOET ERG GOED GAAN NADENKEN!

MEER KRIJG JE NIET, KEREL! VERTEL OP!
HIJ VROEG OF HIER EEN JAAR GELEDEN EEN GROTE, GERMAANSE SLAAF VOORBIJ WAS GEKOMEN.

EN, WAS DAT ZO?
WEET IK DAT? MOET IK ELK GEZICHT ONTHOUDEN? NATUURLIJK ZEI IK VAN WEL. DAT LEVERT ALTIJD MEER GELD OP!

MOOI, BREN LAAT EEN FIJN SPOOR ACHTER. HIJ VRAAGT STEEDS NAAR DIE GROTE GERMAAN. IK MOET OPSCHIETEN. HIJ MAG NIET EERDER IN MASSILIA ZIJN DAN IK!

HET LUKT FAUNUS. IN DE STAD IS HIJ GUL MET Z'N GELD. EN VOOR GELD DOEN MENSEN VEEL. ERG VEEL!

NU KIJKEN OF IK HET GOED HEB. IK WACHT HIER BIJ DE STADSPOORT. NU MOET DIE KNAAP TOCH GAUW KOMEN...

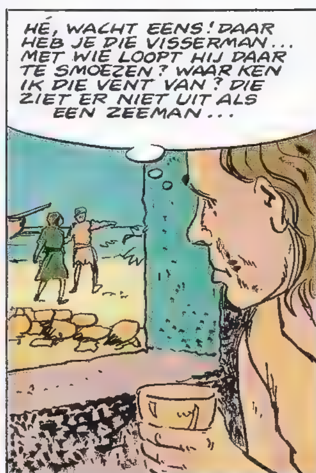

DE VOLGENDE DAG KOMT EEN VERMOEIDE BREN AAN IN DE HAVEN VAN MASSILIA.
EINDELIJK... PER SCHIP ZAL DE REIS WEL VLUGGER GAAN!

FAUNUS HEEFT BREN GEZIEN EN HEEFT EEN SEINTJE GEGEVEN AAN EEN JONGE VISSER.
BEN JE SOMS OP ZOEK NAAR EEN SCHIP?

JA, IK BEN OP WEG NAAR ROME. WEET JE MISSCHIEN EEN SCHIP VOOR MIJ?
ZEKER! GA NAAR DE HERBERG OP DE HOEK. IK STUUR DE KAPITEIN VAN EEN VRACHTSCHIP NAAR JE TOE. WACHT MAAR BINNEN!

JA, WAARD, ZET DE WIJN HIER MAAR NEER.

WAT EEN GELUKKIG TOEVAL DAT DIE JONGE VISSER DIRECT AL EEN SCHIP VOOR ME WIST... EN WAT EEN MOOI UITZICHT HEB IK HIER!

HÉ, WACHT EENS! DAAR HEB JE DIE VISSERMAN... MET WIE LOOPT HIJ DAAR TE SMOEZEN? WAAR KEN IK DIE VENT VAN? DIE ZIET ER NIET UIT ALS EEN ZEEMAN...

IK KRIJG EEN NAAR GEVOEL! HOE WIST DIE VENT DAT IK EEN SCHIP ZOCHT? WORDT DAT OOK AAN ANDERE MENSEN GEVRAAGD?

HET IS TROUWENS OOK NET OF DIE WAARD STEEDS NAAR ME STAAT TE LOEREN...

JONGEMAN, BEN JE MOE? WACHT MAAR IN DE KAMER HIERACHTER!

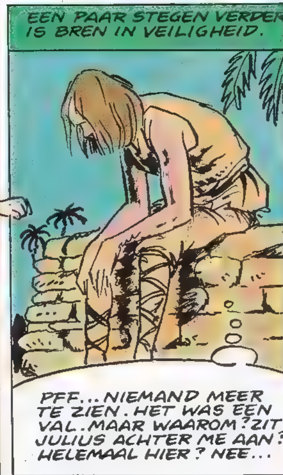

WAAROM? IK ZIT HIER PRIMA!
DAAR ZIT JE VEEL RUSTIGER OM DE KAPITEIN TE KUNNEN SPREKEN. KOM MAAR!

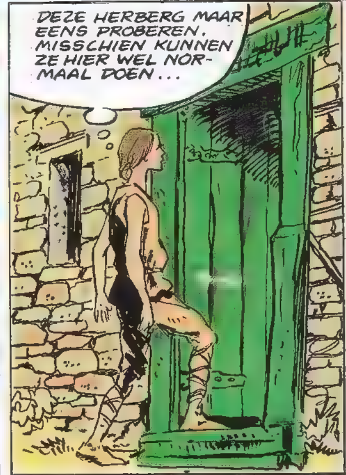

HOE WEET U DAT VAN DIE KAPITEIN? IK DENK DAT HET TIJD IS OM ER MAAR EENS VANDOOR TE GAAN!!

NEE JONGETJE, JIJ BLIJFT HIER. JE BENT VEEL GELD WAARD!

LAAT HEM NIET ONTKOMEN MENSEN!!

BLIJF STAAN!
IK HEB GELUK DAT DIE WAARD EEN DIKZAK IS!!

EEN PAAR STEGEN VERDER IS BREN IN VEILIGHEID.
PFF... NIEMAND MEER TE ZIEN. HET WAS EEN VAL. MAAR WAAROM? ZIT JULIUS ACHTER ME AAN? HELEMAAL HIER? NEE...

DEZE HERBERG MAAR EENS PROBEREN. MISSCHIEN KUNNEN ZE HIER WEL NORMAAL DOEN...

KUNT U MIJ VERTELLEN WAAR IK EEN SCHIP NAAR ROME KAN VINDEN?
DAN MOET JE BIJ DIE ZEEMAN ZIJN DIE DAAR IN DIE HOEK ZIT.

MORGENVROEG VAAR IK UIT. IK HEB WEL PLAATS VOOR EEN PASSAGIER. EH... EEN BETALENDE PASSAGIER!
DAT IS IN ORDE. HOEVEEL KRIJGT U VAN ME?

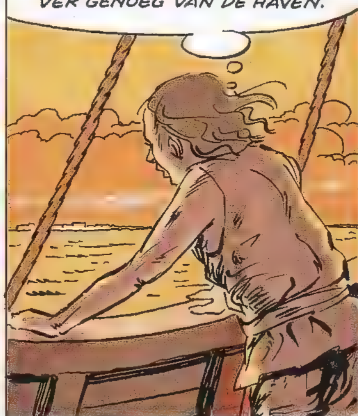

ALSTUBLIEFT, HIER IS HET GELD. ALS U MET NIEMAND OVER MIJ PRAAT, KRIJGT U ER NOG WAT BIJ ALS WE OP VOLLE ZEE ZIJN!

FAUNUS IS TELEURGESTELD EN BOOS. ZIJN PROOI IS VERDWENEN!

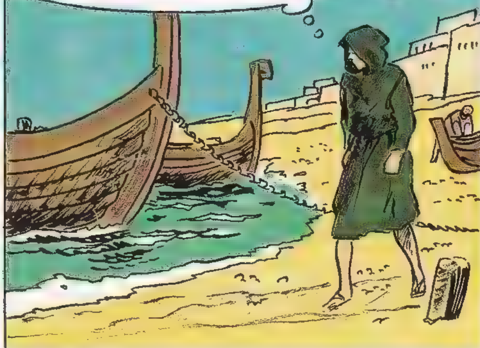

DE VOLGENDE MORGEN VAART HET SCHIP IN DE VROEGTE UIT. BREN ZIT ERGENS VERSTOPT IN HET VOORONDER.

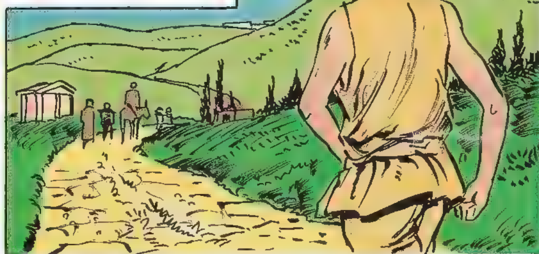

MAAR FAUNUS GEEFT HET NIET ZOMAAR OP.

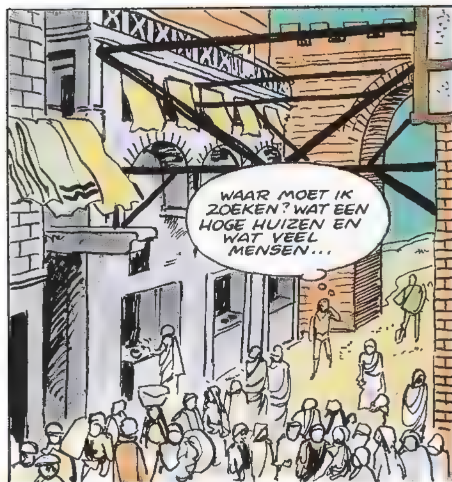
ROME LIGT NIET AAN DE KUST. VANAF DE HAVEN WAS ER EEN WEG NAAR DE HOOFDSTAD VAN HET RIJK, DE VIA PORTUENSIS. LANGS DE WEG ZIJN TIENTALLEN GRAFMONUMENTEN. BEGRAVEN BINNEN DE STADSMUREN MOCHT NIET.

IN ROME, GEBOUWD OP ZEVEN HEUVELS, WOONDEN MEER DAN EEN MILJOEN MENSEN. EÉN VAN DE HEUVELS HEETTE DE PALATIJN. HIEROP BOUWDEN DE KEIZERS HUN PALEIZEN. JE HAD VANDAAR EEN SCHITTEREND UITZICHT OVER DE MARKTPLEINEN. HET GROOTSTE PLEIN WAS HET FORUM ROMANUM. HIER STONDEN TEMPELS EN TRIOMFPOORTEN, OOK VOND JE ER DE BASILICA. IN DAT GEBOUW WAS DE RECHTBANK.

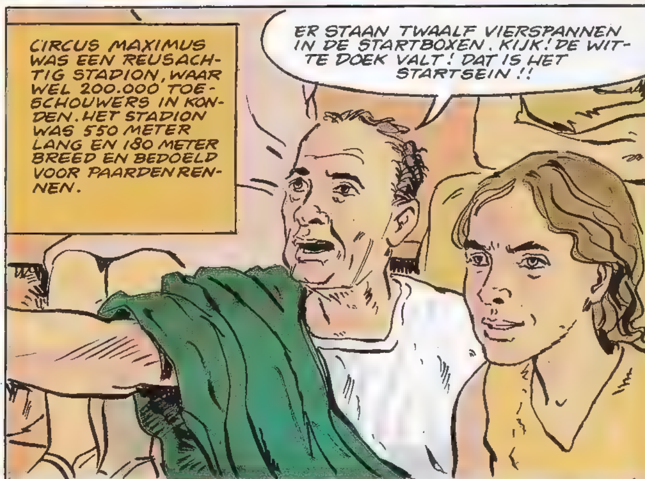
WAGENS MOCHTEN DE STAD NIET BINNEN. DE NAUWE STRATEN WAREN OVERVOL.

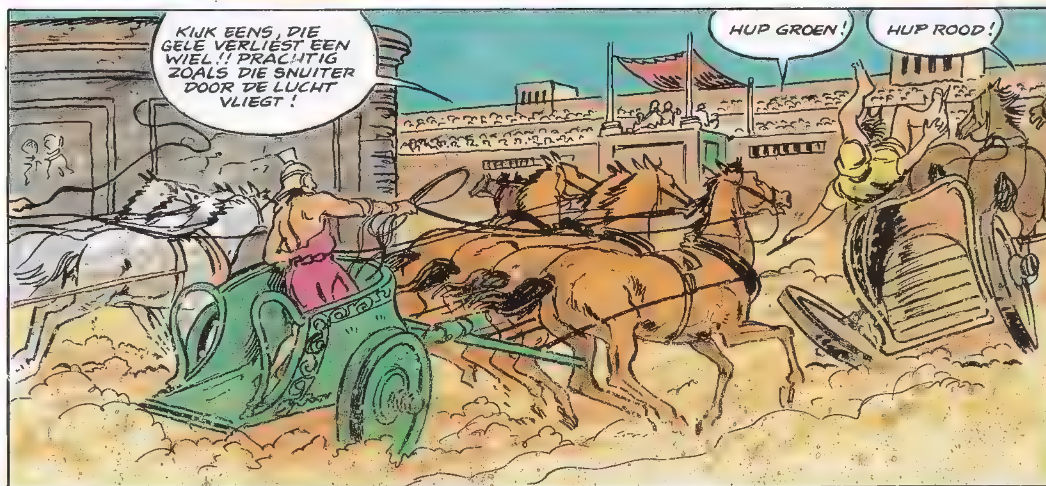

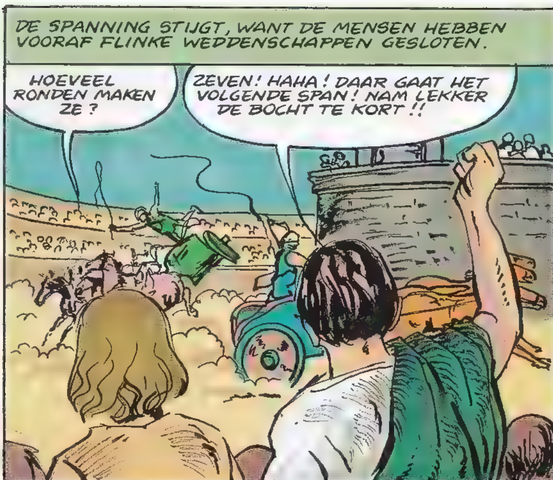

WAAR MOET IK ZOEKEN? WAT EEN HOGE HUIZEN EN WAT VEEL MENSEN...

IS DIT HET AMFI-THEATER? TREDEN HIER DE ZWAARD-VECHTERS OP?
WELNEE KEREL! DIT IS CIRCUS MAXIMUS!!

JE MAG HIER GRATIS NAAR BINNEN. ER ZIJN PAARDENRENNEN VANDAAG. KOM MAAR NAAST MIJ ZITTEN.
HEEL GRAAG.

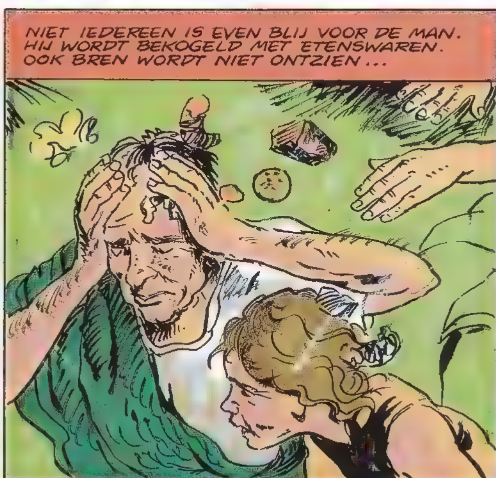

CIRCUS MAXIMUS WAS EEN REUSACH-TIG STADION, WAAR WEL 200.000 TOE-SCHOUWERS IN KON-DEN. HET STADION WAS 550 METER LANG EN 180 METER BREED EN BEDOELD VOOR PAARDENREN-NEN.
ER STAAN TWAALF VIERSPANNEN IN DE STARTBOXEN. KIJK! DE WIT-TE DOEK VALT! DAT IS HET STARTSEIN!!

KIJK EENS, DIE GELE VERLIEST EEN WIEL!! PRACHTIG ZOALS DIE SNUITER DOOR DE LUCHT VLIEGT!
HUP GROEN!
HUP ROOD!

DE SPANNING STIJGT, WANT DE MENSEN HEBBEN VOORAF FLINKE WEDDENSCHAPPEN GESLOTEN.
HOEVEEL RONDEN MAKEN ZE?
ZEVEN! HAHA! DAAR GAAT HET VOLGENDE SPAN! NAM LEKKER DE BOCHT TE KORT!!

SLAVEN MOETEN EMMERS WATER TEGEN DE WIELEN GOOIEN. DIE ZIJN GLOEIEND HEET GEWORDEN EN LEVEREN BRANDGEVAAR OP.

JA! JA! ROOD WINT! IK HEB GEWONNEN!

NIET IEDEREEN IS EVEN BLIJ VOOR DE MAN. HIJ WORDT BEKOGELD MET ETENSWAREN. OOK BREN WORDT NIET ONTZIEN...

AU!!

BREN RAAKT BEWUSTELOOS.

HIJ KOMT PAS WEER BIJ IN EEN DONKER HOL.
..WAT DOE IK HIER..?

DIT MOET HET AMFITHEATER ZIJN. PRECIES ZOALS JULIUS HET HEEFT BESCHREVEN. WAT IS DAT EEN KOLOSSAAL GEBOUW !!

WIJ NOEMEN DIT HET COLOSSEUM. EIGENLIJK HEETTE HET: AMFITHEATER FLAVIUM. HET WAS GEBOUWD DOOR KEIZER VESPASIANUS IN 72 NA CHRISTUS. PAS IN DE MIDDELEEUWEN (8e EEUW) GAAT MEN DIT REUSACHTIGE BOUWWERK COLOSSEUM NOEMEN.

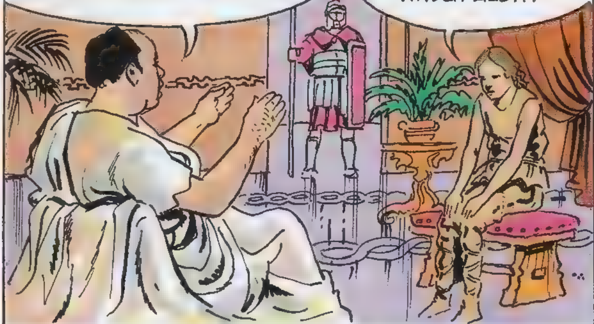

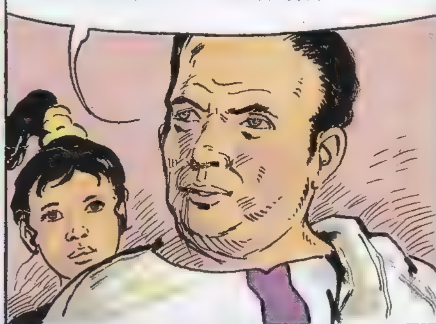

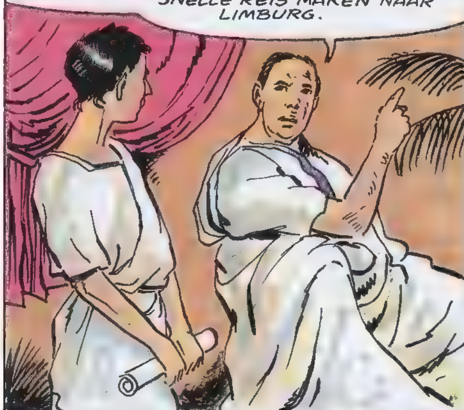

ZE LOPEN TERUG NAAR DE POORT. ONDERWEG VERTELT BREN OVER ORNE, JULIUS EN LEPIDUS.

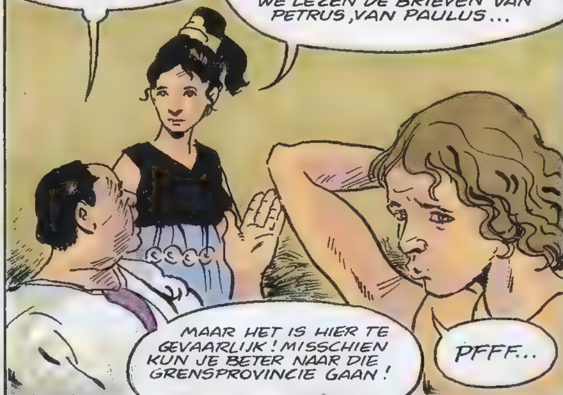

MIJN VADER IS VANMIDDAG THUIS. JIJ MOET DIT ALLEMAAL ZELF KOMEN VERTELLEN!
WAAROM?

MIJN OOM HEEFT HEIMWEE NAAR ZIJN VILLA BIJ DE MAAS. MISSCHIEN KAN VADER DIE GEMENE LEPIDUS NU AANPAKKEN. HIJ HEEFT ONS AANGEKLAAGD BIJ DE STADHOUDER, WE WERDEN VERBANNEN EN VOOR WEINIG GELD KREEG LEPIDUS ONZE VILLA.

ZO ZIT BREN 'S MIDDAGS IN EEN VAN DE MOOISTE PALEIZEN VAN ROME, TEGENOVER SENATOR SAJANUS, DE VADER VAN PRISCILLA.
DUS JE WEET ZEKER DAT LEPIDUS Z'N INVLOED GEBRUIKTE OM HET TIENDE LEGIOEN DE RIJN OVER TE STUREN? DAN HEB IK HEM EN DIE JULIUS OOK!
EH... EDELE SENATOR, JULIUS HEEFT ALTIJD GOED VOOR ME GEZORGD. IK ZOU HET HEEL ERG VINDEN ALS...

BAH, JE BENT AL NET ZO VERGEVINGSGEZIND ALS EEN CHRISTEN! MAAR GOED, ALS DIE JULIUS DAN DE VILLA MAAR GRATIS EN VOOR NIKS TERUGGEEFT AAN MIJN BROER. IK WEET OOK NIET OF MIJN MACHT GROOT GENOEG IS OM LEPIDUS AAN TE PAKKEN. WÉL GROOT GENOEG OM HEM SCHRIK AAN TE JAGEN.

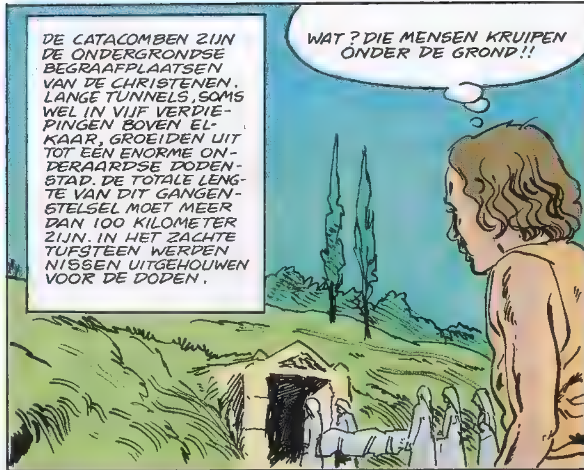

SECRETARIS, KOM EENS HIER. IK ZAL U EEN BRIEF DICTEREN. DIE BRIEF ZAL MET DE KEIZERLIJKE POSTDIENST EEN SNELLE REIS MAKEN NAAR LIMBURG.

ALS JE OOM TERUG GAAT, GA JIJ DAN OOK MEE, DOCHTER?
IK ZOU HET LIEFST HIER BLIJVEN, VADER. HIER IN ROME VERGADERT DE GEMEENTE VAN CHRISTUS. WE LEZEN DE BRIEVEN VAN PETRUS, VAN PAULUS...
MAAR HET IS HIER TE GEVAARLIJK! MISSCHIEN KUN JE BETER NAAR DIE GRENSPROVINCIE GAAN!
PFFF...

WAAROM WIL JE PRISCILLA EIGENLIJK SPREKEN?
IK MOET IETS GOEDMAKEN EN IETS BELANGRIJKS VERTELLEN.

IK GELOOF JE. GA MORGEN DE STAD UIT EN LOOP EEN KLEIN STUKJE OVER DE VIA APPIA. DAAR ZAL ZE ZIJN; BIJ DE CATACOMBEN...
EEN SLAAF ZAL HAAR VERGEZELLEN. ZE ZAL ER ZELF OOK UITZIEN ALS EEN SLAVIN.

DE VOLGENDE MORGEN...
DIT IS DE VIA APPIA. MAAR WAT ZIJN CATACOMBEN? HAD IK DAT DIE MANNEN MAAR GEVRAAGD! IK DURFDE DAT NIET ZOMAAR TE VRAGEN...

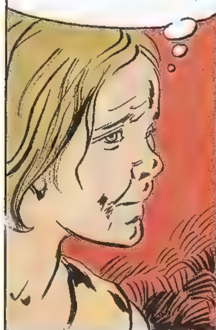

DE CATACOMBEN ZIJN DE ONDERGRONDSE BEGRAAFPLAATSEN VAN DE CHRISTENEN. LANGE TUNNELS, SOMS WEL IN VIJF VERDIEPINGEN BOVEN ELKAAR, GROEIDEN UIT TOT EEN ENORME ONDERAARDSE DODENSTAD. DE TOTALE LENGTE VAN DIT GANGENSTELSEL MOET MEER DAN 100 KILOMETER ZIJN. IN HET ZACHTE TUFSTEEN WERDEN NISSEN UITGEHOUWEN VOOR DE DODEN.
WAT? DIE MENSEN KRUIPEN ONDER DE GROND!!

WAT GEBEURT HIER?
WEET JE DAT NIET? ER WORDT IEMAND BEGRAVEN. WIJ CHRISTENEN VERBRANDEN ONZE DODEN NIET, MAAR LEGGEN HET LICHAAM IN EEN GRAF.

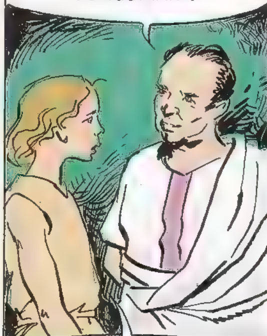

BREN GAAT OOK DE CATACOMBEN IN EN VOLGT DE STOET OP EEN AFSTAND.
DIT ZULLEN DE CATACOMBEN ZIJN. ZOU IK PRISCILLA HIER KUNNEN VINDEN?

ALS HIJ WEER BOVEN DE GROND IS...
PRISCILLA!
BREN! HOE KOM JIJ HIER HELEMAAL IN ROME TERECHT?

HET SPIJT ME DAT IK TOEN NIET NAAR JE ZWAAIDE. MAAR IK KAN HET UITLEGGEN...
IK BEGRIJP HET WEL. DIE LELIJKE LEPIDUS WILDE HET ZEKER NIET HEBBEN!

IN DEZE TIJD (100 NA CHR.) TIJDENS KEIZER TRAJANUS, WAREN ER GEEN ZWARE VERVOLGINGEN. DE CHRISTENEN WERDEN WEL BESPOT EN VERACHT. ZIJ ZOUDEN GEEN GOEDE BURGERS ZIJN, OMDAT ZE NIET MEEDEDEN MET DE OFFERFEESTEN EN KEIZERVERERING. KEIZER TRAJANUS GAF OPDRACHT DE CHRISTENEN NIET OP TE SPOREN; MAAR WANNEER ZE WERDEN AANGEBRACHT, MOESTEN ZE WEL GEDOOD WORDEN. IN LATER EEUWEN, ZOALS ONDER KEIZER DECIUS IN 250 NA CHR., WAREN ER WEL ZWARE VERVOLGINGEN. MAAR: HET BLOED DER MARTELAREN WAS HET ZAAD VAN DE KERK!

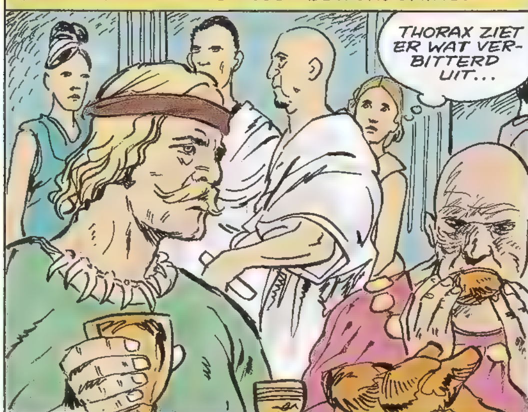

WAT DOE JIJ HIER, BREN? JE BENT EEN KEREL GEWORDEN!
LUISTER THORAX, WE HEBBEN WEINIG TIJD! JIJ MOET ONTSNAPPEN!!

DAT LUKT NOOIT. ANDERS HAD IK DAT TOCH ALLANG GEDAAN! DENK JE DAT IK HIER GRAAG BEN? TOT NU TOE BEN IK WINNAAR VAN ALLE GEVECHTEN. MAAR OP EEN DAG IS IEMAND SNELLER DAN IK. ÉÉN TEL JE AANDACHT WEG EN... JE BENT ZELF WEG!!

MORGEN MOET IK VECHTEN TEGEN DE KLEINE SETI. HIJ IS RETARIUS.
WÁT IS HIJ..?

ACH, DAT KUN JIJ OOK NIET WETEN. EEN RETARIUS VECHT MET EEN NET, EEN DRIETAND EN EEN DOLK.
GEEN GEVAARLIJKE TEGENSTANDER DUS!

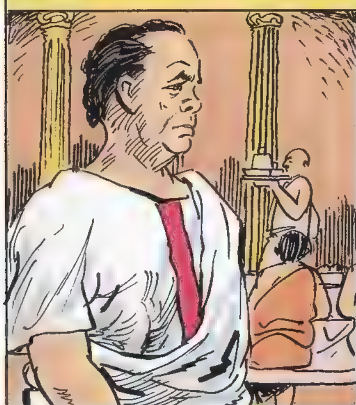

IEDERE ZWAARDVECHTER IS DOODSBANG VOOR HET NET! KIJK, DEZE KLEINE MAN IS SETI.

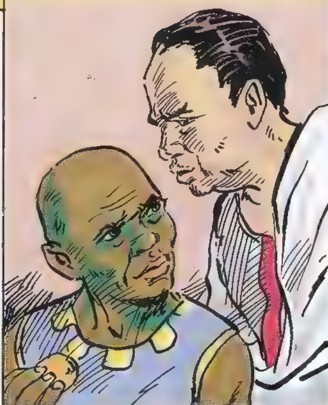

MAAR DAT KAN HIJ TOCH BETER NIET HOREN...
WIJ ZIJN VRIENDEN, SETI EN IK. WIJ SAMEN ZIJN HET LANGSTE VAN ALLEMAAL SLAAF BIJ DEZELFDE GLADIATORENSCHOOL. WIJ WONNEN ELK GEVECHT. NU MOETEN WE MORGEN TEGEN ELKAAR!

DE ÉÉN ZAL WINNEN, DE ANDER ZAL STERVEN..!

LUISTER NOU! IN DE STAD WOONT EEN MACHTIGE SENATOR. HIJ EN IK PROBEREN JE TE REDDEN. MAAR DE KANS DAT HET LUKT IS KLEIN! LUISTER...

ALS BREN HET PLAN HEEFT UITGELEGD ZIJN DE OGEN VAN THORAX ZO GROOT ALS SCHOTELTJES GEWORDEN...
ALS DAT EENS MOCHT LUKKEN!

OOK DE SENATOR KOMT DE EETZAAL BINNEN. HIJ STRAALT MACHT EN RIJKDOM UIT.

HIJ STAAT STIL BIJ SETI EN FLUISTERT IETS IN ZIJN OOR.

HOE ZOU HET MORGENAVOND ZIJN OM DEZE TIJD..?

DE VOLGENDE DAG IS ROME VROEG WAKKER. OMROEPERS SCHREEU... HUN KELEN SCHOR.
KAMPIOENENSTRIJD! THORAX TEGEN SETI!!
KRACHT TEGEN SNELHEID!

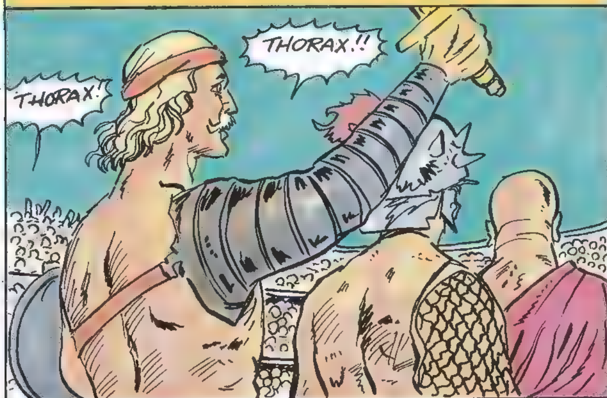

GAAT PRISCILLA OOK MEE?
NEE! CHRISTENEN WILLEN GEEN SPELEN ZIEN. JIJ BENT GEEN CHRISTEN? MIJN BROER KEERT TERUG NAAR ZIJN VILLA IN GERMANIË. MISSCHIEN STUUR IK PRISCILLA DIE KANT OOK WEER OP. IK HEB HIER OOK VIJANDEN. ALS IEMAND HAAR AANKLAAGT, IS ZE ER GEWEEST.

NAAR DE VILLA AAN DE MAAS? DAT VIND IK EEN HEEL PRETTIG IDEE...
DAT VIND JIJ WEL LEUK? KEREL, ALS ZE DE OUDE GODEN TROUW WAS GEBLEVEN DAN HAD JE NOG NIET EENS NAAR HAAR MOGEN KIJKEN!

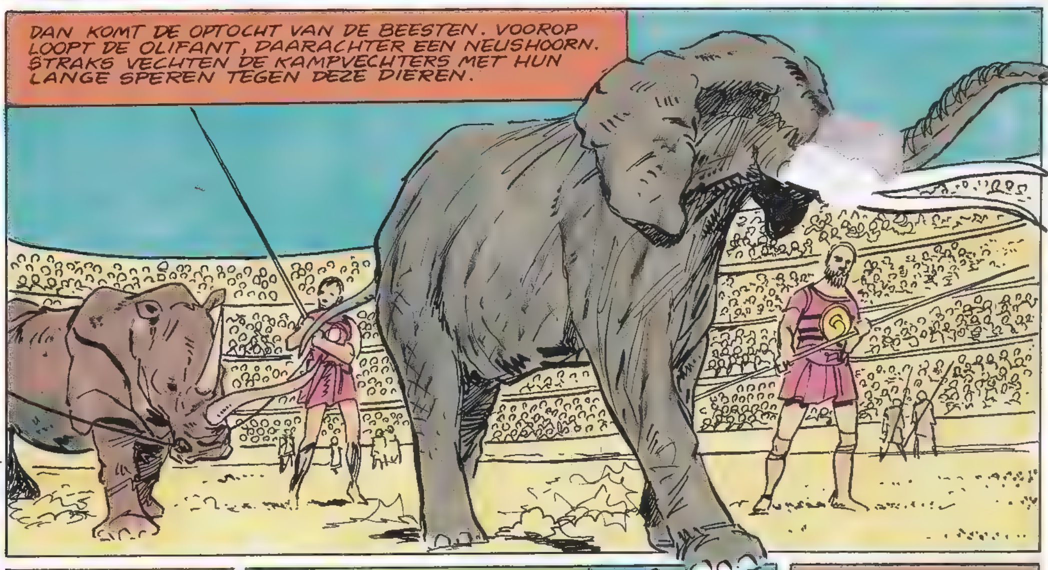

BREN BEGINT MAAR SNEL OVER HET AMFITHEATER.
SENATOR, MOET THORAX AL GAUW VECHTEN?
WELNEE! KIJK, DAAR HANGT EEN PROGRAMMA. THORAX EN SETI ZIJN AAN HET EIND VAN DE MIDDAG PAS AAN DE BEURT.

OPGEWONDEN PUBLIEK STROOMT HET AMFITHEATER BINNEN. HELEMAAL BENEDEN IS DE LOGE VAN DE KEIZER.

ER ZET EEN SCHETTERENDE FANFARE IN.

DAN GAAN DE DEUREN NAAR DE ARENA OPEN EN MARCHEREN RIJEN GLADIATOREN NAAR BINNEN. ALS THORAX VERSCHIJNT, WORDT HIJ LUID TOEGEJUICHT.
THORAX!!
THORAX!

DE STRIJDERS BRENGEN NU DE GROET AAN KEIZER HADRIANUS.

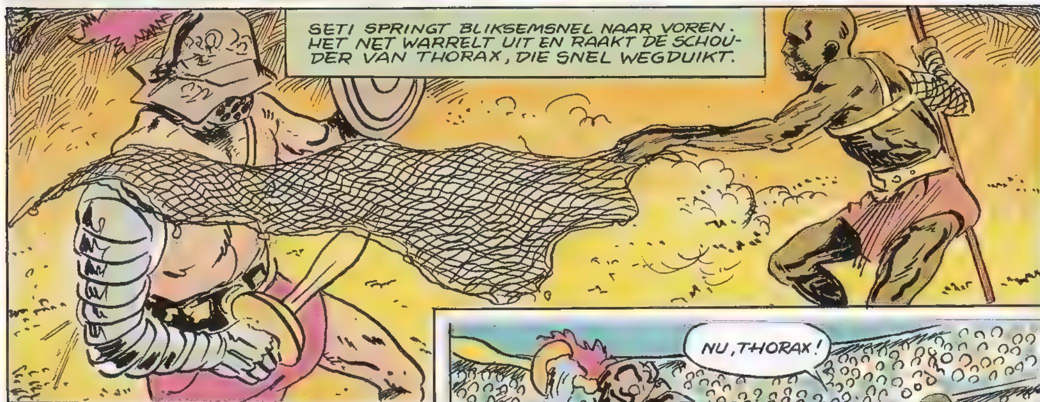

DAN KOMT DE OPTOCHT VAN DE BEESTEN. VOOROP LOOPT DE OLIFANT, DAARACHTER EEN NEUSHOORN. STRAKS VECHTEN DE KAMPVECHTERS MET HUN LANGE SPEREN TEGEN DEZE DIEREN.

KEIZER TRAJANUS GAF IN 107 NA CHR. GEDURENDE VIER MAANDEN SPELEN WAARBIJ 11.000 WILDE DIEREN GEDOOD WERDEN. HET WERD STEEDS MOEILIJKER OM AAN WILDE DIEREN TE KOMEN. DOOR OVERBEJAGING STIERF IN DIE TIJD DE OLIFANT IN NOORD-AFRIKA AL UIT...
TUSSEN DE MIDDAG IS ER EEN EXTRAATJE: MISDADIGERS EN ENIGE CHRISTEN WORDEN VOOR DE LEEUWEN GEGOOID...

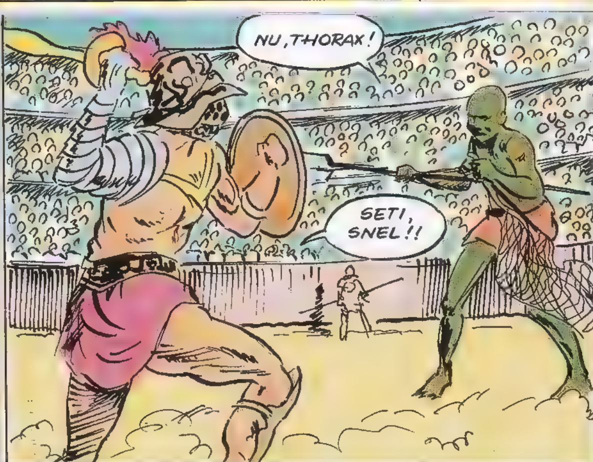

DE LEEUWEN WORDEN NA AFLOOP TERUGGEDREVEN NAAR DE DEUREN. VERS ZAND WORDT ER GESTROOID.

AAN DE ENE KANT VERSCHIJNT THORAX, AAN DE ANDERE KANT SETI...

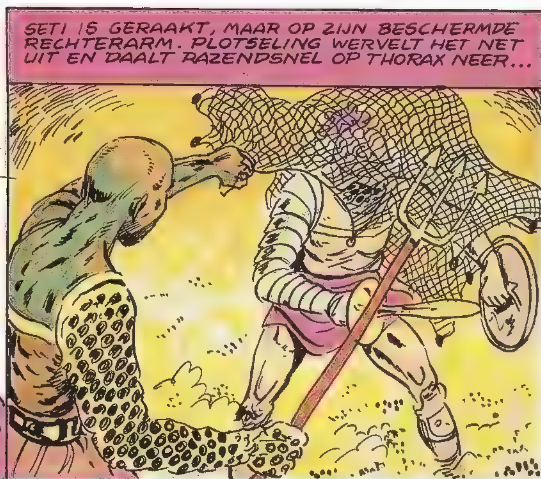

ONDER LUIDE AANMOEDIGINGEN VAN HET PUBLIEK NADEREN DE TWEE STRIJDERS ELKAAR GESPANNEN EN VOORZICHTIG!

SETI SPRINGT BLIKSEMSNEL NAAR VOREN. HET NET WARRELT UIT EN RAAKT DE SCHOUDER VAN THORAX, DIE SNEL WEGDUIKT.

MIS! NU SNEL HET NET WEER SAMEN TREKKEN!

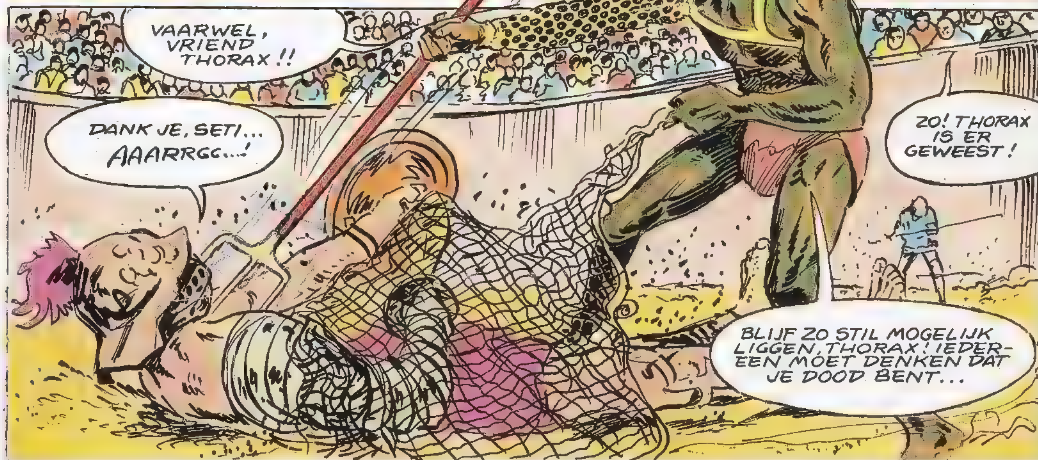

NU, THORAX!
SETI, SNEL!!

DIE WAS RAAK, THORAX! GA DOOR, GA DOOR MET SLAAN !!

SETI IS GERAAKT, MAAR OP ZIJN BESCHERMDE RECHTERARM. PLOTSELING WERVELT HET NET UIT EN DAALT RAZENDSNEL OP THORAX NEER...

NU HET NET EVEN LATEN VIEREN EN DAN EEN HARDE RUK..!

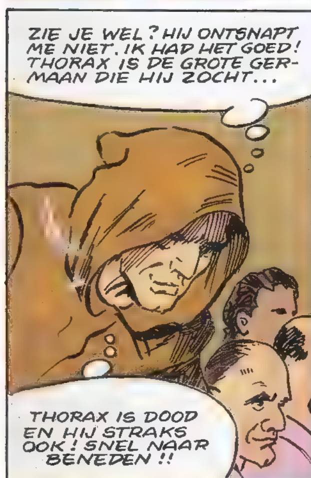

DE REUS THORAX IS GEVALLEN. DE MENSEN GAAN STAAN EN DOEN HUN DUIMEN NAAR BENEDEN.
DOOD HEM!

VAARWEL, VRIEND THORAX !!
DANK JE, SETI... AAARRGG...!
ZO! THORAX IS ER GEWEEST!
BLIJF ZO STIL MOGELIJK LIGGEN, THORAX! IEDEREEN MOET DENKEN DAT JE DOOD BENT...

DIE SETI ZAL THORAX TOCH NIET ECHT HEBBEN GESTOKEN... IK BEN BANG VAN WEL, JONGEN!
ARME THORAX...

NADAT HET LICHAAM VAN THORAX IS WEGGESLEEPT STROOMT DOOR ONDERAARDSE BUIZEN WATER IN DE ARENA.
WIL JE DE ZEESLAG NOG ZIEN? MISDADIGERS EN SLAVEN WORDEN VERDEELD OVER TWEE VLOTEN EN VECHTEN OP LEVEN EN DOOD. BLIJVEN WE?
LIEVER NIET. IK WIL NAAR MIJN VRIEND...

ERGENS HOOG EN ACHTERAAN ZIT IEMAND DIE MEER NAAR HET PUBLIEK KIJKT DAN NAAR DE ARENA... HET IS FAUNUS!
ALS IK ME NIET VERGIS ZIT DIE JONGE GERMAAN DAAR BENEDEN, NAAST EEN SENATOR...

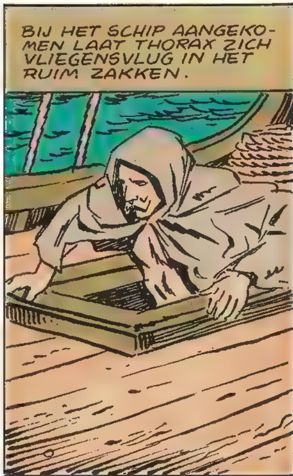

ZIE JE WEL? HIJ ONTSNAPT ME NIET. IK HAD HET GOED! THORAX IS DE GROTE GERMAAN DIE HIJ ZOCHT...
THORAX IS DOOD EN HIJ STRAKS OOK! SNEL NAAR BENEDEN!!

THORAX IS IN EEN DONKERE RUIMTE ONDER DE TRIBUNE, SAMEN MET EEN SLAAF VAN DE SENATOR.
EN NU MOET IK MAKEN DAT IK WEG KOM!
IEDEREEN DACHT DAT JE DOOD WAS!

DAT DACHT IK OOK. DIE DWAZE SETI STOOTTE ZIJN SPEER MET ZOVEEL KRACHT DAT IK DACHT DAT HET FOUT GING!

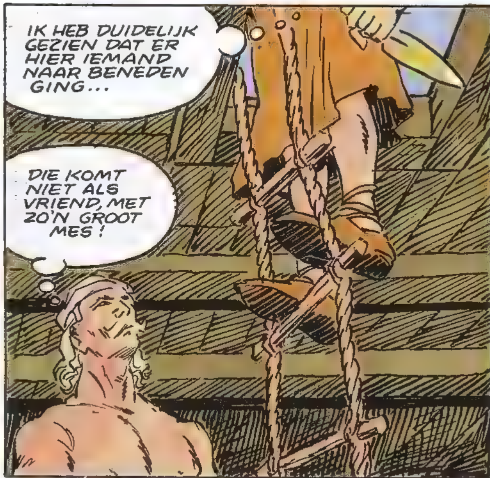

RIJTUIGEN WAREN VERBODEN IN DE VOLLE STRATEN VAN ROME. GING EEN RIJKAARD OP REIS, DAN DROEGEN SLAVEN HEM PER REISBED NAAR EEN POORT. DAAR STOND DE REISWAGEN KLAAR. VOORAL AAN HET BEGIN VAN DE ZOMER GINGEN VEEL RIJKE MENSEN NAAR HUN ZOMERVERBLIJVEN IN DE SABIJNSE BERGEN.

DEZE REISWAGEN RIJDT NAAR DE HAVEN OSTIA. DAAR LIGT EEN LEEG SCHIP VAN DE SENATOR. VERSTOP JE ONDER IN HET SCHIP. LATER WORDT ER VRACHT AAN BOORD GEBRACHT. ALLEEN DE KAPITEIN WEET VAN JE KOMST!

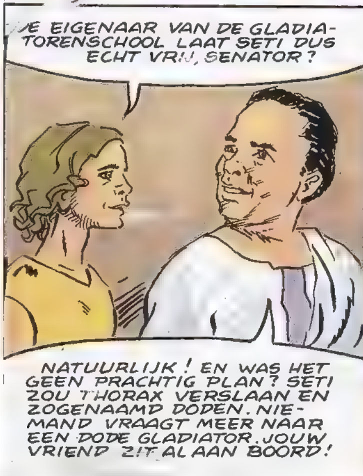

BIJ HET SCHIP AANGEKOMEN LAAT THORAX ZICH VLIEGENSVLUG IN HET RUIM ZAKKEN.

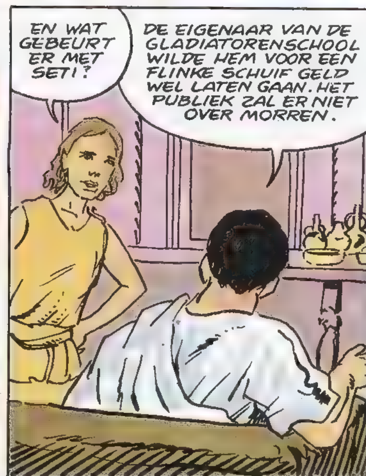

ACHTER TOUW EN ZEILDOEK ZIT IK MOOI UIT HET ZICHT. NIEMAND DIE ME HIER ZAL ZOEKEN.

NA EEN PAAR UUR TE HEBBEN GESLAPEN, SCHRIKT HIJ INEENS WAKKER VAN SLUIPENDE VOETSTAPPEN BOVEN ZICH...
WIE KAN DAT ZIJN?

IK HEB DUIDELIJK GEZIEN DAT ER HIER IEMAND NAAR BENEDEN GING...
DIE KOMT NIET ALS VRIEND, MET ZO'N GROOT MES!

FAUNUS IS NATUURLIJK GEEN PARTIJ VOOR DE STERKE GERMAAN.
VRAGEN STEL IK LATER WEL...

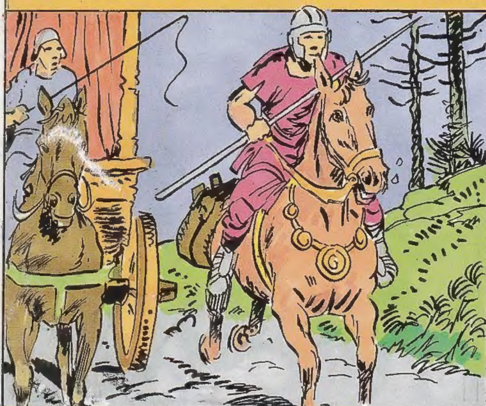

DE EIGENAAR VAN DE GLADIATORENSCHOOL LAAT SETI DUS ECHT VRIJ, SENATOR?
NATUURLIJK! EN WAS HET GEEN PRACHTIG PLAN? SETI ZOU THORAX VERSLAAN EN ZOGENAAMD DODEN. NIEMAND VRAAGT MEER NAAR EEN DODE GLADIATOR. JOUW VRIEND ZIT AL AAN BOORD!

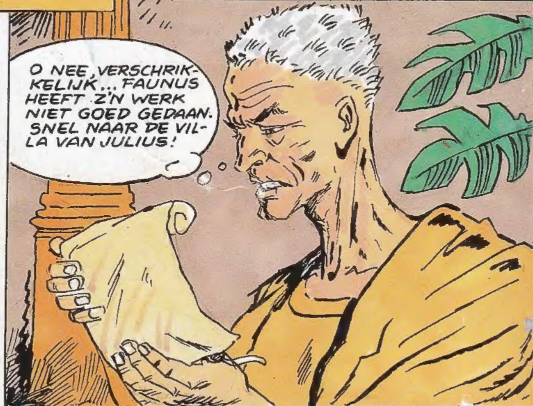

EN WAT GEBEURT ER MET SETI?
DE EIGENAAR VAN DE GLADIATORENSCHOOL WILDE HEM VOOR EEN FLINKE SCHUIF GELD WEL LATEN GAAN. HET PUBLIEK ZAL ER NIET OVER MORREN.

DANK VOOR ALLES, SENATOR. ZONDER UW HULP WAS HET NIET GELUKT!
ACH, ZO'N SPEL LIGT ME WEL. BOVENDIEN, JOUW INFORMATIE OVER DIE LEPIDUS IN GERMANIË WAS GOUD WAARD!

NIET LANG DAARNA ZITTEN PRISCILLA EN HAAR OOM EN TANTE IN EEN GROTE REISWAGEN OP WEG NAAR HET NOORDEN. VOORAAN RIJDT SETI MEE.

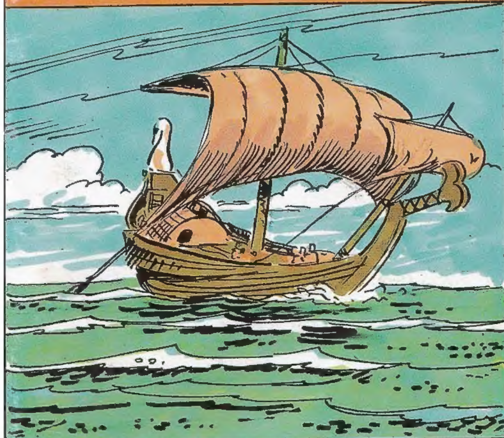

ACHTERIN DE WAGEN ZIT PRISCILLA, EN LEEST EEN AFSCHRIFT VAN DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE INWONERS VAN ROME.
IK HOOP DAT BREN DIT LATER OOK ZAL WILLEN LEZEN.

ZE WORDEN EVEN LATER INGEHAALD DOOR DE BODE. IN ÉÉN VAN DE TASSEN ZIT EEN BRIEF VOOR LEPIDUS. OM DE 20 KILOMETER STAAT EEN VERS PAARD VOOR HEM KLAAR.

DAGEN LATER LEEST LEPIDUS DEZE BRIEF MET KNIKKENDE KNIEËN.
O NEE, VERSCHRIKKELIJK... FAUNUS HEEFT Z'N WERK NIET GOED GEDAAN. SNEL NAAR DE VILLA VAN JULIUS!

HET IS HELEMAAL FOUT GELOPEN, JULIUS! HET SPIJT ME VOOR JE...
IK BEGRIJP DAT IK MIJN MOOIE VILLA WEER KWIJT BEN?

HET LUIE LEVENTJE IS VOORBIJ. DAN MAAR WEER GAAN VAREN!
IK HOOP DAT DIT BETEKENT DAT ONZE BREN ONGEDEERD IS GEBLEVEN.

OP DE MIDDELLANDSE ZEE VAART EEN SCHIP...

...MET TWEE OPGETOGEN PASSAGIERS AAN BOORD.

JIJ GAAT ZEKER WEER GEWOON JAGEN OP ONZE STAMGRONDEN, THORAX ?
EERST WEL, BREN. DAARNA ZIE IK WEL. JIJ GAAT NATUURLIJK WEER VAREN.

FAUNUS IS ECHTER NIET ZO BLIJ...
BAH!! HELEMAAL MISLUKT. NU HEB IK VOOR NIETS ZO'N LANGE REIS GEMAAKT !!

THORAX, LATEN WE SAMEN DE HANDEL IN GAAN! PER SCHIP!
MAAR DAN WEL OP DE RIVIEREN. DE ZEE IS MIJ TE WIJD!

EN DAN HET LIEFST OP DE MOSA, NATUURLIJK!!
Jaap Kramer
EINDE

Bren en de Romeinen

Bren is een Germaanse jongen die leeft in de Romeinse tijd. In het verhaal *Bren en de verdwenen stam* luistert hij een gesprek af van een vijandelijke stam, die Brens stam wil overvallen. Hij wordt ontdekt en vastgebonden. Bren weet te ontsnappen en rent naar zijn dorp. Te laat... Zal het hem lukken om zijn ouders en de rest van de stam terug te vinden?

In het tweede verhaal – *Bren op zoek naar Thorax* – gaat Bren naar Rome. Hij is op zoek naar zijn vriend Thorax en naar Priscilla, een meisje dat hij in Mosa (Maastricht) heeft ontmoet. Priscilla is christin. Bren vindt haar terug in de catacomben.
En Thorax? Die is gladiator en moet in het Colosseum vechten tegen zijn beste vriend...

Henk Koesveld is werkzaam in het onderwijs en heeft een aantal spannende historische jeugdboeken op zijn naam staan. Hij is historicus en wil een zo verantwoord en betrouwbaar mogelijk beeld geven van de tijd die hij beschrijft. Jaap Kramer is illustrator. Zijn werk verscheen in vele boeken, romans en strips.

Deze strip is eerder verschenen in Terdege.

ISBN 90-5829-355-6

Bren en de Romeinen

Bren is een Germaanse jongen die leeft in de Romeinse tijd. In het verhaal *Bren en de verdwenen stam* luistert hij een gesprek af van een vijandelijke stam, die Brens stam wil overvallen. Hij wordt ontdekt en vastgebonden. Bren weet te ontsnappen en rent naar zijn dorp. Te laat... Zal het hem lukken om zijn ouders en de rest van de stam terug te vinden?

In het tweede verhaal – *Bren op zoek naar Thorax* – gaat Bren naar Rome. Hij is op zoek naar zijn vriend Thorax en naar Priscilla, een meisje dat hij in Mosa (Maastricht) heeft ontmoet. Priscilla is christin. Bren vindt haar terug in de catacomben.
En Thorax? Die is gladiator en moet in het Colosseum vechten tegen zijn beste vriend...

Henk Koesveld is werkzaam in het onderwijs en heeft een aantal spannende historische jeugdboeken op zijn naam staan. Hij is historicus en wil een zo verantwoord en betrouwbaar mogelijk beeld geven van de tijd die hij beschrijft. Jaap Kramer is illustrator. Zijn werk verscheen in vele boeken, romans en strips.

Deze strip is eerder verschenen in Terdege.

ISBN 90-5829-355-6

